
Kommunfullmäktige kallas till sammanträde

Tid:	Torsdagen den 23 februari kl. 18.00
Plats:	Folkets Hus i Säter
Förslag justeringspersoner:	Caroline Willfox och Karin Frejd
Kl. 16.45	Valberedning
Kl. 17.00	Gruppmöten

Innehållsförteckning

Kf § 1	Svar på medborgarförslag om borttagande av vägavsnitt Solvarbo..	5
Kf § 2	Nytt medborgarförslag om staketet runt Åsgårdarna.....	7
Kf § 3	Nytt medborgarförslag om att arrangera sommarkollo.....	8
Kf § 4	Nytt medborgarförslag om att vårda pulkabacken på Åsen	9
Kf § 5	Nytt medborgarförslag om att anlägga ett utegym i Enbacka	10
Kf § 6	Nytt medborgarförslag om parkering vid Prästkälla, lilla badet, hundbadet.....	11
Kf § 7	Nytt medborgarförslag om att tillåta parkering på Kungsgårdsskolan 12	
Kf § 8	Nytt medborgarförslag om att bygga en träbod till en soptunna	13
Kf § 9	Nytt medborgarförslag om att bibehålla och utveckla en träffpunkt för de med hemtjänst i eget boende, genom att tillåta förbeställning och köp av mat från kommunen.....	14
Kf § 10	Nytt medborgarförslag om fler laddstolpar	15
Kf § 11	Svar på motion om konstväggar.....	16
Kf § 12	Nya motioner/medborgarförslag.....	17

Kf § 13	Information från gemensamma nämnden för upphandling	18
Kf § 14	Information från Räddningstjänsten Dala Mitt	19
Kf § 15	Information från revisionen	20
Kf § 16	Granskningsrapport – den långsiktiga planeringen av markbehov..	21
Kf § 17	Granskningsrapport informationssäkerhet	24
Kf § 18	Revisionsrapporter.....	27
Kf § 19	Länsstrategi – Ett Dalarna fritt från våld 2023-2028.....	28
Kf § 20	Utbetalning av kommunalt partistöd 2023	29
Kf § 21	Interpellationer/frågor	31
Kf § 22	Valärenden	32
Kf § 23	Rapporter.....	33
Kf § 24	Delgivningar	34

Säter 2023-02- 14

Abbe Ronsten
Ordförande

Margareta Jakobsson
sekreterare

Kallelsen delges ersättarna för kännedom

Kf § 1 Svar på medborgarförslag om borttagande av vägavsnitt Solvarbo

KS2022/0002

Beslut

Kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att medborgarförslaget är besvarat.

Bakgrund och ärendebeskrivning

Ett medborgarförslag om borttagande av vägavsnitt i Solvarbo lämnades in till kommunfullmäktiges sammanträde 2022-02-24 av Adam Eriksson, Gustafs. Kommunfullmäktige beslutade hänskjuta medborgarförslaget till kommunstyrelsen för beredning.

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 2022-03-22 remittera medborgarförslaget till samhällsbyggnadsnämnden för yttrande. Yttrande har inkommit från samhällsbyggnadsnämnden 2022-12-08.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår att nämnden får i uppdrag att i samråd med förslagsställaren, Långhag-Solvarbo Vägsamfällighet, samt jordbrukare som nyttjar av och påfart att genomföra en förändring som går i samma riktning som förslagsställarens, för att säkerställa trafiksäkerheten.

Medborgarens förslag

”Vi boende runt infarten till Solvarbo by anser att det vägavsnitt som fungerar som påfart och avfart i nuläget till stora vägen genom Solvarbo är helt onödig och en trafikfara.

Vårt förslag är då att man med tanke på att det redan finns ett bra alternativ i form av den befintliga mer trafiksäkra utfarten som skulle kunna klassas som väjningspliktig utfart, kan ta bort den andra betydligt farligare utfarten i riktning mot Backa (Gustafs) alternativt att blomlådor sätt ut på detta vägavsnitt”

Yttrande

Från samhällsbyggnadsnämnden 2022-12-08

Att ta bort vägavsnittet enligt förslagsställarens kartbild markerat med rött skulle strida mot den fastställda byggnadsplanen. Samhällsbyggnadsnämnden delar förslagsställarens syn på att av/påfart mot väg 789 från och till Solvarbo är en trafikfara. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår Kommunstyrelsen hänskjuta samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att i samråd med förslagsställaren, Långhag-Solvarbo Vägsamfällighet, samt jordbrukare som nyttjar av och påfart att genomföra en förändring som går i samma riktning som förslagsställarens, för att säkerställa trafiksäkerheten.

Den lösning som Samhällsbyggnadsnämnden förordar är inte helt i enlighet med det förslagsställaren föreslår, men båda förslagen resulterar i en högre trafiksäkerhet och därför bör medborgarförslaget anses som besvarat.

Svar på medborgarförslag om borttagande av vägavsnitt Solvarbo

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att medborgarförslaget är besvarat.

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta uppdra till samhällsbyggnadsnämnden att i samråd med förslagsställaren, Långhag-Solvarbo Vägsamfällighet, samt jordbrukare som nyttjar av och påfart att genomföra en förändring som går i samma riktning som förslagsställarens, för att säkerställa trafiksäkerheten.

Bakgrund och ärendebeskrivning

Ett medborgarförslag om borttagande av vägavsnitt i Solvarbo lämnades in till kommunfullmäktiges sammanträde 2022-02-24 av Adam Eriksson, Gustafs. Kommunfullmäktige beslutade hänskjuta medborgarförslaget till kommunstyrelsen för beredning.

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 2022-03-22 remittera medborgarförslaget till samhällsbyggnadsnämnden för yttrande. Yttrande har inkommit från samhällsbyggnadsnämnden 2022-12-08.

Medborgarens förslag

”Vi boende runt infarten till Solvarbo by anser att det vägavsnitt som fungerar som påfart och avfart i nuläget till stora vägen genom Solvarbo är helt onödig och en trafikfara.

Vårt förslag är då att man med tanke på att det redan finns ett bra alternativ i form av den befintliga mer trafiksäkra utfarten som skulle kunna klassas som väjningspliktig utfart, kan ta bort den andra betydligt farligare utfarten i riktning mot Backa (Gustafs) alternativt att blomlådor sätt ut på detta vägavsnitt”

Postadress

Box 300, 783 27 Säter
Telefon: 0225-55 000 (vxl)

Besöksadress

Rådhuset, Åsgränd 2, Säter

E-post

kommun@sater.se

Webbplats

sater.se

Yttrande

Från samhällsbyggnadsnämnden 2022-12-08

Att ta bort vägavsnittet enligt förslagsställarens kartbild markerat med rött skulle strida mot den fastställda byggnadsplanen. Samhällsbyggnadsnämnden delar förslagsställarens syn på att av/påfart mot väg 789 från och till Solvarbo är en trafikfara. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår Kommunstyrelsen hänskjuta samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att i samråd med förslagsställaren, Långhag-Solvarbo Vägsamfällighet, samt jordbrukare som nyttjar av och påfart att genomföra en förändring som går i samma riktning som förslagsställarens, för att säkerställa trafiksäkerheten.

Den lösning som Samhällsbyggnadsnämnden förordar är inte helt i enlighet med det förslagsställaren föreslår, men båda förslagen resulterar i en högre trafiksäkerhet och därför bör medborgarförslaget anses som besvarat.

Margareta Jakobsson
Kommunsekreterare

Malin Karhu Birgersson
Sektorchef

Sbn § 125 Yttrande över medborgarförslag om borttagande av vägavsnitt Solvarbo

SBN2022/0116

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar föreslå kommunstyrelsen besluta yttra sig enligt ställt förslag

---

Andreas Bertilson (S) anmäler jäv och deltar ej i överläggningar eller beslut.

Förslag till yttrande

Att ta bort vägavsnittet enligt förslagsställarens kartbild markerat med rött skulle strida mot den fastställda byggnadsplanen. Samhällsbyggnadsnämnden delar förslagsställarens syn på att av/påfart mot väg 789 från och till Solvarbo är en trafikfara. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår Kommunstyrelsen hänskjuta samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att i samråd med förslagsställaren, Långhag-Solvarbo Vägsamfällighet, samt jordbrukare som nyttjar av och påfart att genomföra en förändring som går i samma riktning som förslagsställarens, för att säkerställa trafiksäkerheten.

Den lösning som Samhällsbyggnadsnämnden förordar är inte helt i enlighet med det förslagsställaren föreslår, men båda förslagen resulterar i en högre trafiksäkerhet och därför bör medborgarförslaget anses som besvarat.

Ärendebeskrivning

Ett medborgarförslag om borttagande av vägavsnitt har lämnades in till kommunfullmäktiges sammanträde 2022-02-24. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade att remittera medborgarförslaget till samhällsbyggnadsnämnden för yttrande.

Beslutsunderlag

Del av detaljplanen 1365 S över vägavsnittet medborgarförslaget gäller
Förslagsställarens kartbild över vägavsnittet

Yttrande till medborgarförslag om borttagande av vägavsnitt Solvarbo

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott beslutar föreslå samhällsbyggnadsnämnden föreslå kommunstyrelsen besluta enligt förslag till yttrande

Förslag till yttrande

Att ta bort vägavsnittet enligt förslagsställarens kartbild markerat med rött skulle strida mot den fastställda byggnadsplanen. Samhällsbyggnadsnämnden delar förslagsställarens syn på att av/påfart mot väg 789 från och till Solvarbo är en trafikfara. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår Kommunstyrelsen hänskjuta samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att i samråd med förslagsställaren, Långhag-Solvarbo Vägsamfällighet, samt jordbrukare som nyttjar av och påfart att genomföra en förändring som går i samma riktning som förslagsställarens, för att säkerställa trafiksäkerheten.

Den lösning som Samhällsbyggnadsnämnden förordar är inte helt i enlighet med det förslagsställaren föreslår, men båda förslagen resulterar i en högre trafiksäkerhet och därför bör medborgarförslaget anses som besvarat.

Ärendebeskrivning

Ett medborgarförslag om borttagande av vägavsnitt har lämnades in till kommunfullmäktiges sammanträde 2022-02-24. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade att remittera medborgarförslaget till samhällsbyggnadsnämnden för yttrande.

Beslutsunderlag

Del av detaljplanen 1365 S över vägavsnittet medborgarförslaget gäller
Förslagsställarens kartbild över vägavsnittet

Bengt Johansson
Gatuenheten

Andreas Mossberg
Samhällsbyggnadschef

Postadress

Box 300, 783 27 Säter
Telefon: 0225-55 000 (vxl)

Besöksadress

Rådhuset, Åsgränd 2, Säter

E-post

kommun@sater.se

Webbplats

sater.se

Au § 45 Medborgarförslag om borttagande av vägavsnitt i Solvarbo

KS2022/0002

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar remittera medborgarförslaget till samhällsbyggnadsnämnden för yttrande. Yttrandet skall ha inkommit till kommunstyrelsen senast 12 september 2022.

Ärendebeskrivning

Ett medborgarförslag om borttagande av vägavsnitt i Solvarbo lämnades in till kommunfullmäktiges sammanträde 2022-02-24 av Adam Eriksson, Gustafs.

Medborgarens förslag

”Vi boende runt infarten till Solvarbo by anser att det vägavsnitt som fungerar som påfart och avfart i nuläget till stora vägen genom Solvarbo är helt onödig och en trafikfara.

Vårt förslag är då att man med tanke på att det redan finns ett bra alternativ i form av den befintliga mer trafiksäkra utfarten som skulle kunna klassas som väjningspliktig utfart, kan ta bort den andra betydligt farligare utfarten i riktning mot Backa (Gustafs) alternativt att blomådor sätt ut på detta vägavsnitt”

Medborgarförslag

Borttagande av vägavsnitt i Solvarbo.

Vi boende runt infarten till Solvarbo by anser att det vägavsnitt som fungerar som påfart och avfart i nuläget till stora vägen genom Solvarbo (se bifogad bild) är helt onödig och en trafikfara.

Detta på grund av att den används som just en påfart och avfart för bilister som ska in och ut från byn, med mycket hög hastighet och dålig sikt och uppmärksamhet som följd, passerandes flertalet infarter till hus med barn, katter och hundar och även busshållplats, bystuga och lekpark.

Detta vägavsnitt skulle enkelt kunna tas bort och att man därmed utnyttjar befintlig utfart rakt fram med tillhörande väjningsplikt för ökad säkerhet.

Detta gör att man som bilist måste stanna för att komma ut på stora vägen och att man måste sakta ner betydligt mer än vad man i nuläget måste för att ta sig in i byn. Detta medför en naturlig trafiksäkerhet runt denna korsning.

Då det flera gånger om dagen sker hastighetsöverträdelser med råge och att det otaligt många gånger skett tillbud med två fordon som måste tvärbromsa för att inte krocka med varandra och människor så anser vi att detta är något som verkligen måste göras något åt.

Vårt förslag är då att man med tanke på att det redan finns ett bra alternativ i form av den befintliga mer trafiksäkra utfarten som skulle kunna klassas som väjningspliktig utfart, kan ta bort den andra betydligt farligare utfarten i riktning mot Backa (Gustafs) alternativt att blomlådor sätts ut på detta vägavsnitt.

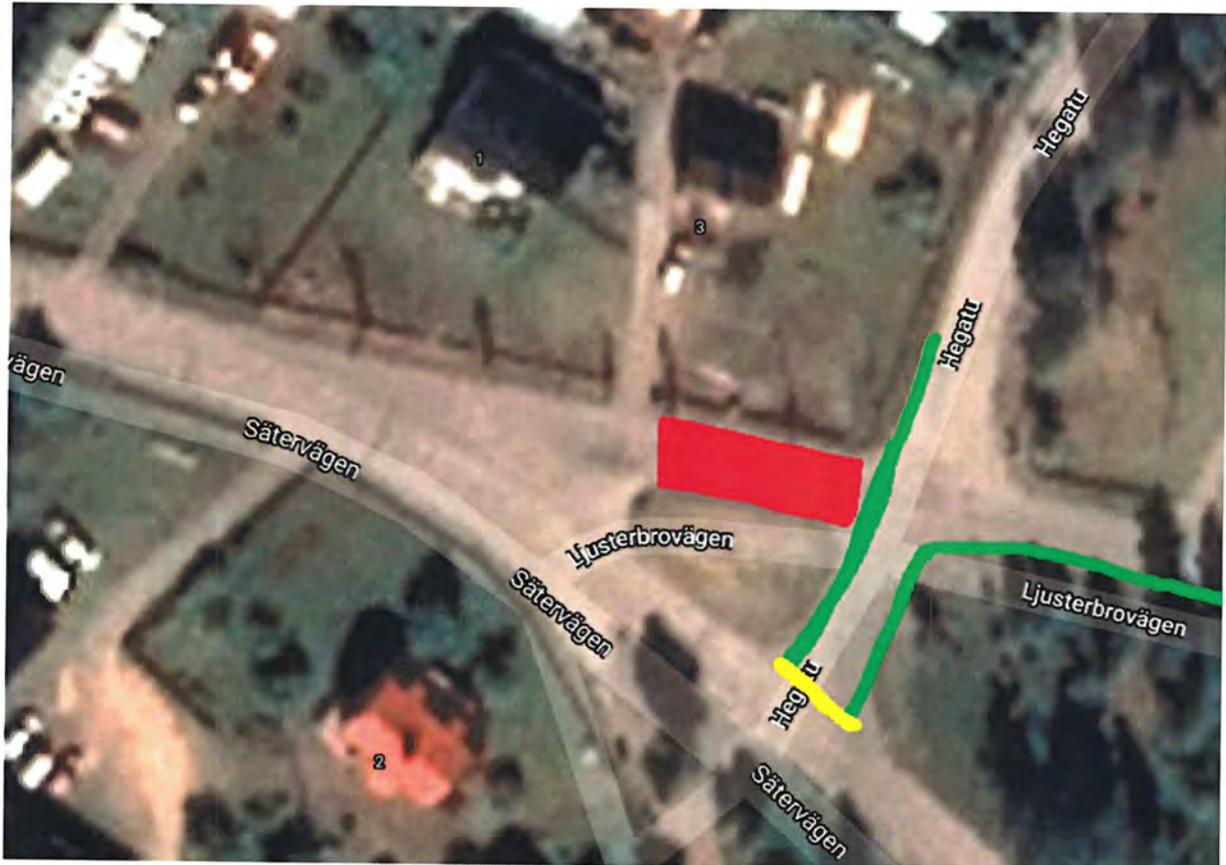
Helst ser vi att detta farliga vägavsnitt tas bort men om det inte är ett alternativ så ser vi att man sätter ut blomlådor eller vägbula för att få ner hastigheten till rimlig nivå.

Hastigheten har sänkts från 50 km/h till 30 km/h längre in i byn utan resultat, dock så kvarstår 50 km/h ute vid korsningen. När bilisterna ska ut från byn så framförs dem med betydligt högre hastighet än gränsen för att längre bort mot Backa är det 70 km/h och då gasar dem automatiskt på för att använda utfarten som påfart, och tvärsom när bilisterna ska in i byn från Backa så har dem kvar hög hastighet för att sedan sänka farten långt inne i byn. Dem använder alltså infarten som avfart.

Vi har kontaktat Trafikverket om detta problem och påtalat att övergångsställen och vägbulor i Solvarbo skulle öka säkerheten betydligt. Dock utan resultat då Trafikverket menar att det rullade för få fordon på vägarna i Solvarbo när dem gjort sina mätningar och därav krävs inga farthinder eller övergångsställen.

Vi tycker att dessa krav på säkerhet Trafikverket har är för låga och vänder oss därför till er, detta är något som måste åtgärdas då säkerheten för barn, fotgängare, bilister, cyklister och husdjur inte är tillräcklig.

Vi bifogar kartbild på vårt förslag där vi ritat ut hur vi anser att man kan göra för att öka säkerheten, det bifogas även en namnlista på invånare i närområdet som anser att detta är något som måste göras.

Grönt fält= vägningsplikt och utfart som bör användas

Gult fält= väjningsplikt vid utfart

Rött fält= vägningsplikt som bör tas bort

Uppgiftslämnare:

Adam Eriksson

Ljusterbrovägen 1

781 62 Gustafs

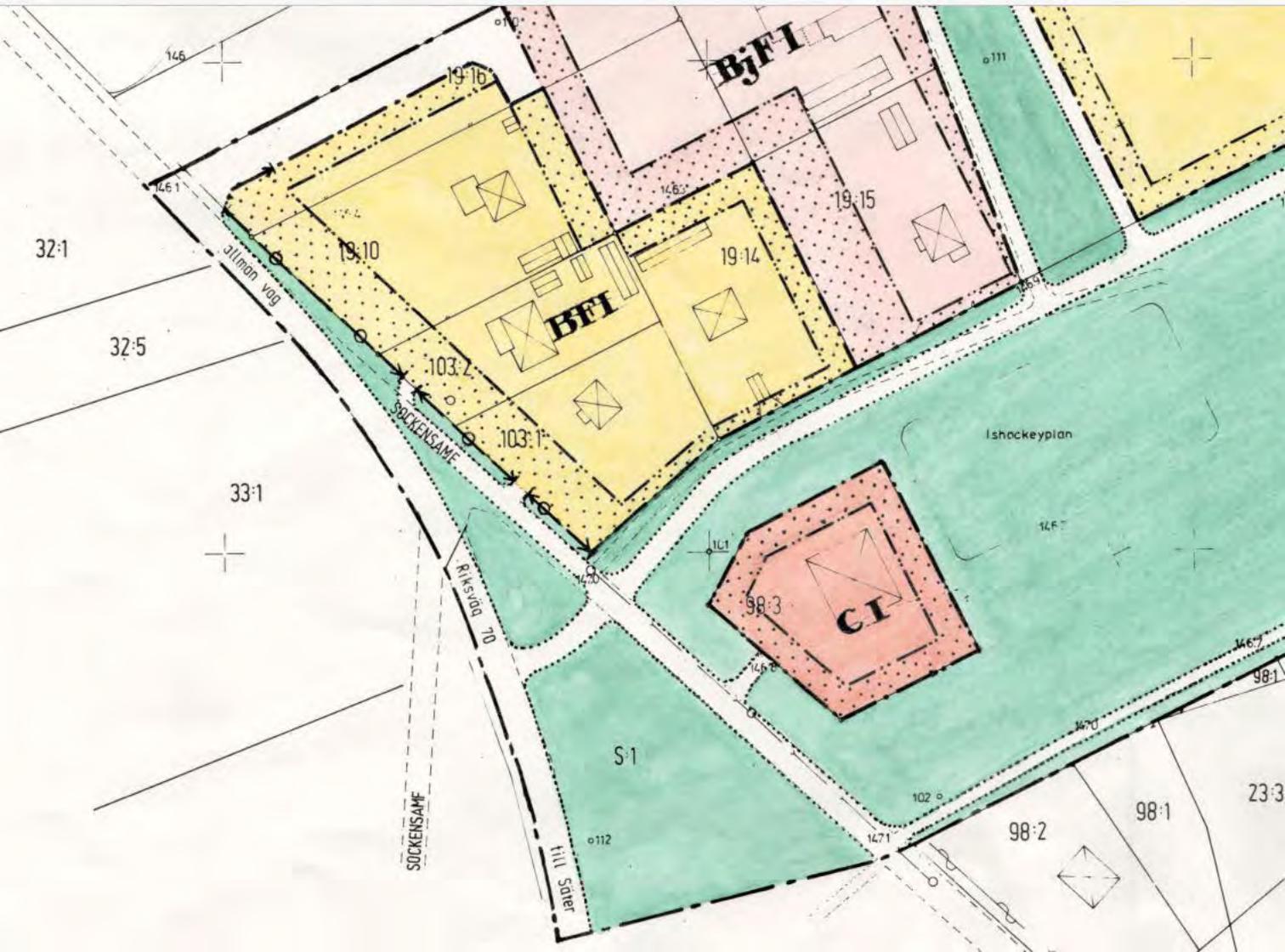
adamer1111@hotmail.com

Tel: 070-3899013

Namnlista Medborgarförslag

Namnlista på alla som tycker att korsning Solvarbo bör byggas om för ökad trafiksäkerhet.

1. Gabriella Rönnerberg
2. Andreas Rönnerberg
3. Ann-Maria A
4. Björn Vastun
5. Björn
6. Björn
7. Björn
8. Björn
9. Björn
10. Björn
11. Björn
12. Björn
13. Björn
14. Björn
15. Björn
16. Björn
17. Björn
- 18.
- 19.
- 20.
- 21.
- 22.
- 23.
- 24.
- 25.
- 26.
- 27.
- 28.
- 29.
- 30.
- 31.
- 32.
- 33.
- 34.
- 35.
- 36.
- 37.

Medborgarförslag

Borttagande av vägavsnitt i Solvarbo.

Vi boende runt infarten till Solvarbo by anser att det vägavsnitt som fungerar som påfart och avfart i nuläget till stora vägen genom Solvarbo (se bifogad bild) är helt onödig och en trafikfara.

Detta på grund av att den används som just en påfart och avfart för bilister som ska in och ut från byn, med mycket hög hastighet och dålig sikt och uppmärksamhet som följd, passerandes flertalet infarter till hus med barn, katter och hundar och även busshållplats, bystuga och lekpark.

Detta vägavsnitt skulle enkelt kunna tas bort och att man därmed utnyttjar befintlig utfart rakt fram med tillhörande väjningsplikt för ökad säkerhet.

Detta gör att man som bilist måste stanna för att komma ut på stora vägen och att man måste sakta ner betydligt mer än vad man i nuläget måste för att ta sig in i byn. Detta medför en naturlig trafiksäkerhet runt denna korsning.

Då det flera gånger om dagen sker hastighetsöverträdelser med råge och att det otaligt många gånger skett tillbud med två fordon som måste tvärbromsa för att inte krocka med varandra och människor så anser vi att detta är något som verkligen måste göras något åt.

Vårt förslag är då att man med tanke på att det redan finns ett bra alternativ i form av den befintliga mer trafiksäkra utfarten som skulle kunna klassas som väjningspliktig utfart, kan ta bort den andra betydligt farligare utfarten i riktning mot Backa (Gustafs) alternativt att blomlådor sätts ut på detta vägavsnitt.

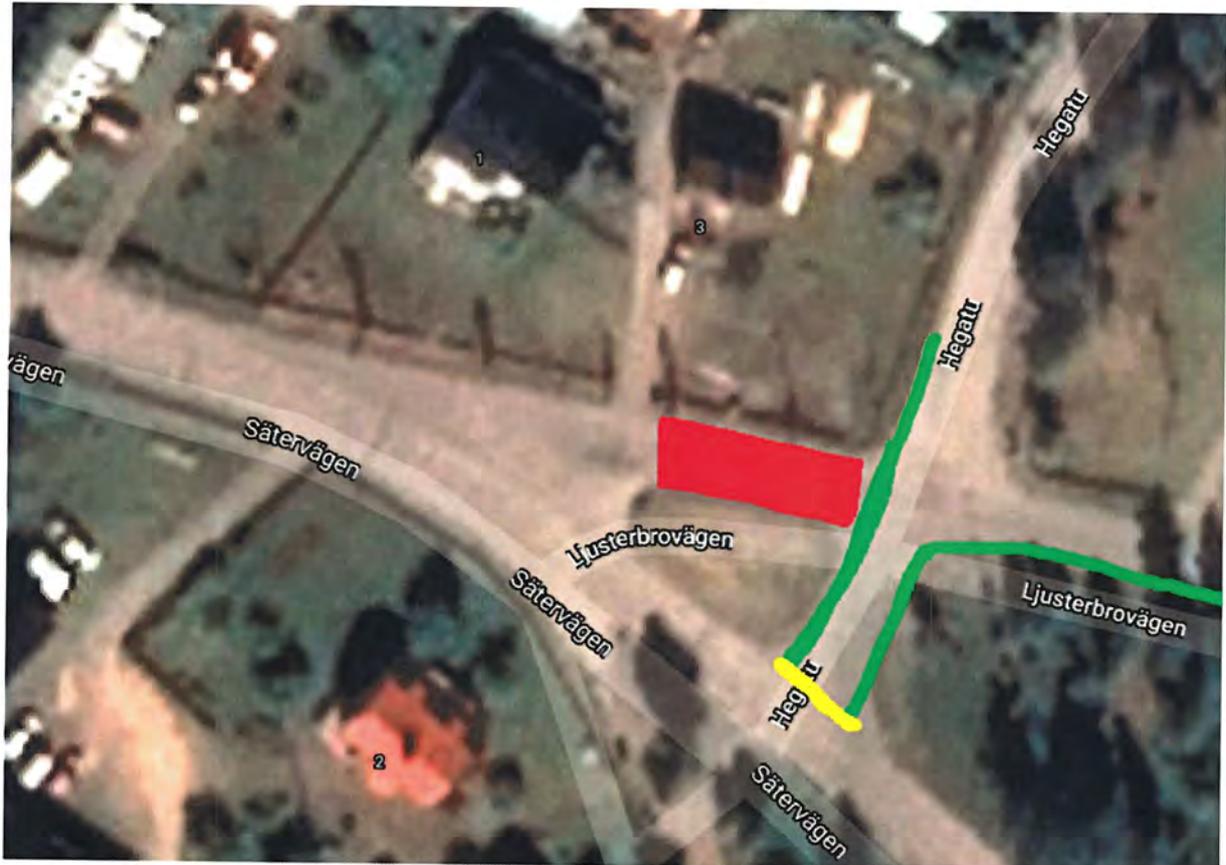
Helst ser vi att detta farliga vägavsnitt tas bort men om det inte är ett alternativ så ser vi att man sätter ut blomlådor eller vägbula för att få ner hastigheten till rimlig nivå.

Hastigheten har sänkts från 50 km/h till 30 km/h längre in i byn utan resultat, dock så kvarstår 50 km/h ute vid korsningen. När bilisterna ska ut från byn så framförs dem med betydligt högre hastighet än gränsen för att längre bort mot Backa är det 70 km/h och då gasar dem automatiskt på för att använda utfarten som påfart, och tvärsom när bilisterna ska in i byn från Backa så har dem kvar hög hastighet för att sedan sänka farten långt inne i byn. Dem använder alltså infarten som avfart.

Vi har kontaktat Trafikverket om detta problem och påtalat att övergångsställen och vägbulor i Solvarbo skulle öka säkerheten betydligt. Dock utan resultat då Trafikverket menar att det rullade för få fordon på vägarna i Solvarbo när dem gjort sina mätningar och därav krävs inga farthinder eller övergångsställen.

Vi tycker att dessa krav på säkerhet Trafikverket har är för låga och vänder oss därför till er, detta är något som måste åtgärdas då säkerheten för barn, fotgängare, bilister, cyklister och husdjur inte är tillräcklig.

Vi bifogar kartbild på vårt förslag där vi ritat ut hur vi anser att man kan göra för att öka säkerheten, det bifogas även en namnlista på invånare i närområdet som anser att detta är något som måste göras.

Grönt fält= vägningsplikt och utfart som bör användas

Gult fält= väjningsplikt vid utfart

Rött fält= vägningsplikt som bör tas bort

Uppgiftslämnare:

Adam Eriksson

Ljusterbrovägen 1

781 62 Gustafs

adamer1111@hotmail.com

Tel: 070-3899013

Namnlista Medborgarförslag

Namnlista på alla som tycker att korsning Solvarbo bör byggas om för ökad trafiksäkerhet.

1. Gabriella Rönnerberg
2. Andreas Rönnerberg
3. Ann-Maria A
4. Björn Vasth
5. Björn Vasth
6. Björn Vasth
7. Björn Vasth
8. Björn Vasth
9. Björn Vasth
10. Björn Vasth
11. Björn Vasth
12. Björn Vasth
13. Björn Vasth
14. Björn Vasth
15. Björn Vasth
16. Björn Vasth
17. Björn Vasth
- 18.
- 19.
- 20.
- 21.
- 22.
- 23.
- 24.
- 25.
- 26.
- 27.
- 28.
- 29.
- 30.
- 31.
- 32.
- 33.
- 34.
- 35.
- 36.
- 37.

Kf § 2 Nytt medborgarförslag om staketet runt Åsgårdarna

KS2022/0482

Beslut

Bakgrund och ärendebeskrivning

Ett medborgarförslag om staketet runt Åsgårdarna lämnas in till kommunfullmäktiges sammanträde 2023-02-23 av Elsa Löveskog.

Medborgarens förslag

”Angeläget att ge ekonomisk och praktisk hjälp att förnya staketet runt vårt fina hembygdsmuseum Åsgårdarna. Eventuell annan uppfräschning så den inte förfaller.

Gården ser försummad ut med ett omålat och delvis ruttet staket.”

SÄTERS KOMMUN

Lämna medborgarförslag

Ärendenummer: #5170 | Inskickat av: ELSE LÖVESKOG | 2022-12-03 21:40

✓1. Medborgarförslaget

Regler för medborgarförslag i Sätters kommun

- Du som lämnar ett förslag måste vara folkbokförd i Sätters kommun.
- Förslaget ska vara undertecknat/digitalt signerat av en eller flera kommuninvånare och bara gälla frågor som kommunen ansvarar för.
- Förslaget får inte handla om personer vara odemokratiska eller rasistiska.
- Varje förslag får bara gälla en fråga och innehålla ett tydligt och konkret förslag som svarar på frågan "Vad vill du att kommunen ska göra?"

Uppfyller ditt medborgarförslag ovanstående regler?

Ja

Vad vill DU att kommunen ska göra?

Skriv kortfattat vad du anser att kommunfullmäktige ska besluta om.

Angeläget att ge

Ekonomisk och praktisk hjälp att förnya staketet runt vårt fina hembygdsmuseum Åsgårdarna.

Eventuell annan uppfräschning så den inte förfaller.

Motivera ditt förslag

Beskriv varför du anser att Sätters kommun bör fatta det beslut du föreslår. Bifoga gärna dokument, bilder eller filer.

Gården ser försummad ut med ett omålat och delvis ruttet staket.

✓2. Kontaktuppgifter

Vem är du som lämnar in medborgarförslaget?

Fyll i telefonnummer och e-post om det saknas.

För- och efternamn

ELSE LÖVESKOG

Telefon

E-postadress

Notifieringar

E-post

Är det någon mer än du som lämnar in medborgarförslaget?

Nej

Jag godkänner att mina personuppgifter publiceras på kommunens hemsida.

Ja

Kf § 3 Nytt medborgarförslag om att arrangera sommarkollo

KS2022/0483

Beslut

Bakgrund och ärendebeskrivning

Ett medborgarförslag om att arrangera sommarkollo lämnas in till kommunfullmäktiges sammanträde 2023-02-23 av Karl-Oskar Tollsten.

Medborgarens förslag

”I samarbete med en förening arrangera sommarkollo för låg- och mellanstadiebarn. Måndag - Fredag ca två veckor där det mot en väldigt låg anmälningsavgift ingår såväl bussupphämtning, lunch, samt utflykt till exempelvis Leksand Sommarland. Detta kan sysselsätta barn som ej går på fritids och hålla dom aktiverade. Lämpliga platser skulle kunna vara PG/Koriandergården med närhet till bad samt IP.”

SÄTERS KOMMUN

Lämna medborgarförslag

Ärendenummer: #5169 | Inskickat av: Anders Karl-Oskar Tollsten | 2022-12-02 19:25

✓1. Medborgarförslaget

Regler för medborgarförslag i Sätters kommun

- Du som lämnar ett förslag måste vara folkbokförd i Sätters kommun.
- Förslaget ska vara undertecknat/digitalt signerat av en eller flera kommuninvånare och bara gälla frågor som kommunen ansvarar för.
- Förslaget får inte handla om personer vara odemokratiska eller rasistiska.
- Varje förslag får bara gälla en fråga och innehålla ett tydligt och konkret förslag som svarar på frågan "Vad vill du att kommunen ska göra?"

Uppfyller ditt medborgarförslag ovanstående regler?

Ja

Vad vill DU att kommunen ska göra?

Skriv kortfattat vad du anser att kommunfullmäktige ska besluta om.

Arrangera sommarkollo

Motivera ditt förslag

Beskriv varför du anser att Sätters kommun bör fatta det beslut du föreslår. Bifoga gärna dokument, bilder eller filer.

I samarbete med en förening arrangera sommarkollo för låg- och mellanstadiebarn. Måndag-Fredag ca två veckor där det mot en väldigt låg anmälningsavgift ingår såväl bussupphämtning, lunch, samt utflykt till exempelvis Leksand Sommarland.

Detta kan sysselsätta barn som ej går på fritids och hålla dom aktiverade.

Lämpliga platser skulle kunna vara PG/Koriandergården med närhet till bad samt IP.

✓2. Kontaktuppgifter

Vem är du som lämnar in medborgarförslaget?

Fyll i telefonnummer och e-post om det saknas.

För- och efternamn

Anders Karl-Oskar Tollsten

Telefon

E-postadress

Notifieringar

E-post

Är det någon mer än du som lämnar in medborgarförslaget?

Nej

Jag godkänner att mina personuppgifter publiceras på kommunens hemsida.

Ja

Kf § 4 Nytt medborgarförslag om att vårda pulkabacken på Åsen

KS2022/0505

Beslut

Bakgrund och ärendebeskrivning

Ett medborgarförslag om att vårda pulkabacken på Åsen lämnas in till kommunfullmäktiges sammanträde 2023-02-23 av Niklas Lindeberg.

Medborgarens förslag

”Pulkabacken på åsen är en väl besökt plats av barn och familjer.

Tyvärr har backen med åren börjat på att växa igen vilket kan leda till skador på pulkor och liknande finns även en risk att barn kan skada sig på den växtlighet som sticker upp i snön. Med enkla medel skulle man kunna ta bättre hand om pulkabacken för att främja barnens fysiska aktivitet.

Jag yrkar att man tar bättre hand om pulkabacken på åsen. Att man ett par gånger per år förslagsvis hösten klipper ner och röjer upp inför vintern”

SÄTERS KOMMUN

Lämna medborgarförslag

Ärendenummer: #5266 | Inskickat av: NIKLAS LINDEBERG | 2022-12-17 10:59

✓1. Medborgarförslaget

Regler för medborgarförslag i Sätters kommun

- Du som lämnar ett förslag måste vara folkbokförd i Sätters kommun.
- Förslaget ska vara undertecknat/digitalt signerat av en eller flera kommuninvånare och bara gälla frågor som kommunen ansvarar för.
- Förslaget får inte handla om personer vara odemokratiska eller rasistiska.
- Varje förslag får bara gälla en fråga och innehålla ett tydligt och konkret förslag som svarar på frågan "Vad vill du att kommunen ska göra?"

Uppfyller ditt medborgarförslag ovanstående regler?

Ja

Vad vill DU att kommunen ska göra?

Skriv kortfattat vad du anser att kommunfullmäktige ska besluta om.

Vårda pulkabacken på åsen

Motivera ditt förslag

Beskriv varför du anser att Sätters kommun bör fatta det beslut du föreslår. Bifoga gärna dokument, bilder eller filer.

Pulkabacken på åsen är en väl besökt plats av barn och familjer.

Tyvärr har backen med åren börjat på att växa igen vilket kan leda till skador på pulkor och liknande finns även en risk att barn kan skada sig på den växtlighet som sticker upp i snön

Med enkla medel skulle man kunna ta bättre hand om pulkabacken för att främja barnens fysiska aktivitet.

Jag yrkar att man tar bättre hand om pulkabacken på åsen.

Att man ett par gånger per år förslagsvis hösten klipper ner och röjer upp inför vintern.

 IMG_20221217_104307001.jpg (2,39 MB)

 IMG_20221217_104249113_HDR.jpg (4,57 MB)

 IMG_20221217_104251246.jpg (1,95 MB)

Samtliga filer ovan finns bifogade i detta dokument, se bifogade filer.

✓2. Kontaktuppgifter

Vem är du som lämnar in medborgarförslaget?

Fyll i telefonnummer och e-post om det saknas.

För- och efternamn

NIKLAS LINDEBERG

Telefon

E-postadress

Notifieringar

E-post

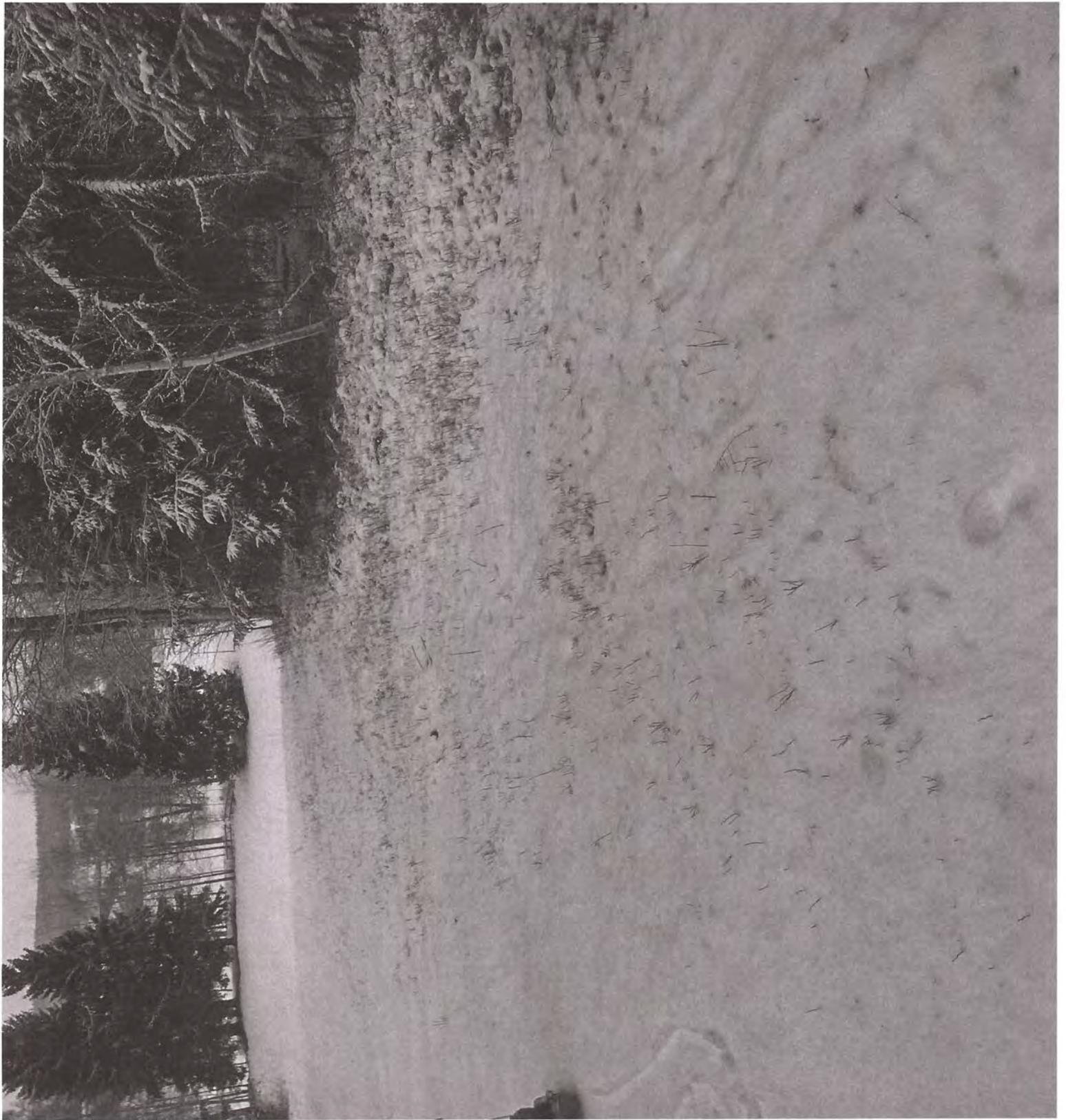
Är det någon mer än du som lämnar in medborgarförslaget?

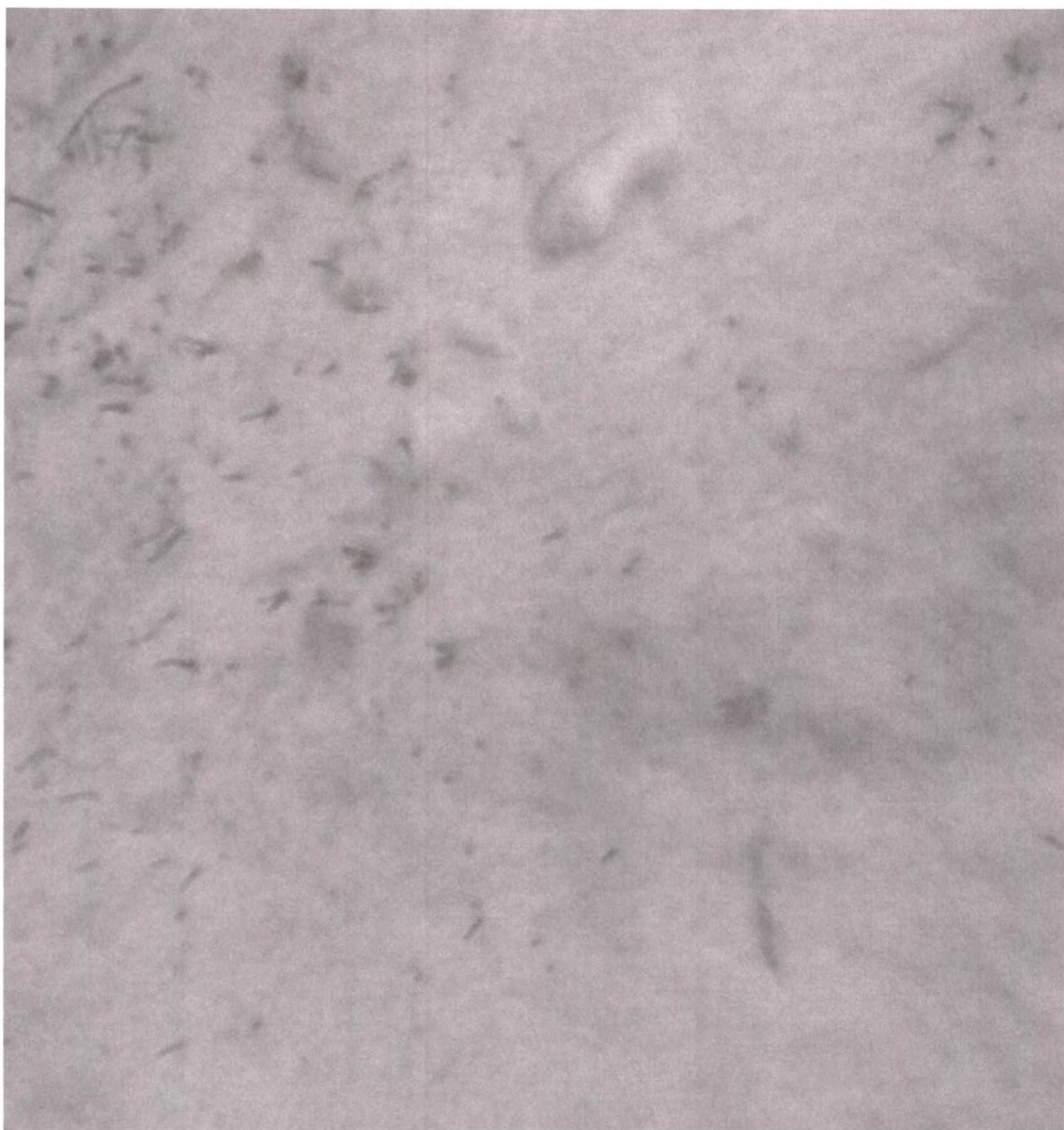
Nej

Jag godkänner att mina personuppgifter publiceras på kommunens hemsida.

Ja

Kf § 5 Nytt medborgarförslag om att anlägga ett utegym i Enbacka

KS2022/0515

Beslut

Bakgrund och ärendebeskrivning

Ett medborgarförslag om ett utegym i Enbacka lämnas in till kommunfullmäktiges sammanträde 2023-02-23 av Minna Larsson Heimo.

Medborgarens förslag

”Jag vill att kommunen ska anlägga ett utegym i Enbacka vid Vitsippsvägens lekpark. Bidrar till folkhälsan.”

SÄTERS KOMMUN

Lämna medborgarförslag

Ärendenummer: #5303 | Inskickat av: MINNA LARSSON HEIMO | 2022-12-27 15:56

✓1. Medborgarförslaget

Regler för medborgarförslag i Sätters kommun

- Du som lämnar ett förslag måste vara folkbokförd i Sätters kommun.
- Förslaget ska vara undertecknat/digitalt signerat av en eller flera kommuninvånare och bara gälla frågor som kommunen ansvarar för.
- Förslaget får inte handla om personer vara odemokratiska eller rasistiska.
- Varje förslag får bara gälla en fråga och innehålla ett tydligt och konkret förslag som svarar på frågan "Vad vill du att kommunen ska göra?"

Uppfyller ditt medborgarförslag ovanstående regler?

Ja

Vad vill DU att kommunen ska göra?

Skriv kortfattat vad du anser att kommunfullmäktige ska besluta om.

Jag vill att kommunen ska anlägga ett utegym i Enbacka vid Vitsippsvägens lekpark.

Motivera ditt förslag

Beskriv varför du anser att Sätters kommun bör fatta det beslut du föreslår. Bifoga gärna dokument, bilder eller filer.

Bidrar till folkhälsan.

✓2. Kontaktuppgifter

Vem är du som lämnar in medborgarförslaget?

Fyll i telefonnummer och e-post om det saknas.

För- och efternamn

MINNA LARSSON HEIMO

Telefon

E-postadress

Notifieringar

E-post

Är det någon mer än du som lämnar in medborgarförslaget?

Nej

Jag godkänner att mina personuppgifter publiceras på kommunens hemsida.

Nej

Kf § 6 Nytt medborgarförslag om parkering vid Prästkälla, lilla badet, hundbadet

KS2022/0495

Beslut

Bakgrund och ärendebeskrivning

Ett medborgarförslag angående parkering vid Prästkälla, lilla badet, hundbadet lämnas in till kommunfullmäktiges sammanträde 2023-02-23 av Kerstin Söderqvist.

Medborgarens förslag

”Då det blivit så många besökare där, gör en snedparkering av den lilla biten mellan gångvägen och vägen (Dalkarlsnäs vägen). Där det nog var meningen att vara gräs.”

1

MEDBORGARFÖRSLAG ANGÅENDE PRÄSTKÄLLA
LILLA BADET, FÖRSTA BADET "HUNDBADET"

DÅ DET BLIVIT SÅ MÅNGA BESÖKARE DÄR
GÖR SNEDPARKERING AV DEN LILLA BITEN
MELLAN GÅNKVÄGEN OCH VÄGEN (DALKARLSNÄS
VÄGEN) DÄR DET NOG VAR MENINGEN ATT
VARA GRÄS

2

MEDBORGARFÖRSLAG

SYLT-

Kash: Soelengquist

Kf § 7 Nytt medborgarförslag om att tillåta parkering på Kungsgårdsskolan

KS2022/0494

Beslut

Skriv text här.

Bakgrund och ärendebeskrivning

Ett medborgarförslag parkeringar lämnas in till kommunfullmäktiges sammanträde 2023-02-23 av Kerstin Söderqvist.

Medborgarens förslag

”Varför inte tillåta parkering på Kungsgårdsskolans gård vid t ex juls skyltning, stampen mm.”

1

MEDBORGARFÖRSLAG

I

C

I

V

V

2

MEDBORGARFÖRSLAG ANG. PARKERINGAR

VARFÖR INTE TILLÅTA PARKERING PÅ
KUNINGÅRDSSKOLANS GÅRD VID TEX 145 CYK-
NING, STAMPEH MM

KERSTIN SÖDERQUIST

Kersti Söderquist

Kf § 8 Nytt medborgarförslag om att bygga en träbod till en soptunna

Ange diarienummer

Beslut

Skriv text här.

Bakgrund och ärendebeskrivning

Ett medborgarförslag att bygga en liten träbod till soptunnan som står längs å-promenaden lämnas in till kommunfullmäktiges sammanträde 2023-02-23 av Anette Nordin.

Medborgarens förslag

”Att bygga en liten träbod som soptunnan som står längs å-promenaden vid sidan av sågverket. Den ligger ofta omkullvält och med en träbod att stå så slipper den rasa omkull och så ser det finare ut. Det blir fint och dessutom så slipper den blåsa omkull , tänkte att det är så fint vid å-promenaden med vattnet och änderna som är där så en liten bod runt soptunnan skulle bli mycket finare. En mindre variant av den jag skickat bild på.”

Lämna medborgarförslag

Ärendenummer: #5690 | Inskickat av: ANNETTE NORDIN | 2023-02-07 13:13

✓1. Medborgarförslaget

Regler för medborgarförslag i Sätters kommun

- Du som lämnar ett förslag måste vara folkbokförd i Sätters kommun.
- Förslaget ska vara undertecknat/digitalt signerat av en eller flera kommuninvånare och bara gälla frågor som kommunen ansvarar för.
- Förslaget får inte handla om personer vara odemokratiska eller rasistiska.
- Varje förslag får bara gälla en fråga och innehålla ett tydligt och konkret förslag som svarar på frågan "Vad vill du att kommunen ska göra?"

Uppfyller ditt medborgarförslag ovanstående regler?

Ja

Vad vill DU att kommunen ska göra?

Skriv kortfattat vad du anser att kommunfullmäktige ska besluta om.

Att bygga en liten träbod som soptunnan som står längs å-promenaden vid sidan av sågverket. Den ligger ofta omkullvält och med en träbod att stå så slipper den rasa omkull och så ser det finare ut.

Motivera ditt förslag

Beskriv varför du anser att Sätters kommun bör fatta det beslut du föreslår. Bifoga gärna dokument, bilder eller filer.

Det blir fint och dessutom så slipper den blåsa omkull, tänkte att det är så fint vid å-promenaden med vattnet och änderna som är där så en liten bod runt soptunnan skulle bli mycket finare. En mindre variant av den jag skickat bild på.

 FB_IMG_1675771440301.jpg (84 KB)

Samtliga filer ovan finns bifogade i detta dokument, se bifogade filer.

✓ 2. Kontaktuppgifter

Vem är du som lämnar in medborgarförslaget?

Fyll i telefonnummer och e-post om det saknas.

För- och efternamn

ANNETTE NORDIN

Telefon

E-postadress

Notifieringar

E-post

Är det någon mer än du som lämnar in medborgarförslaget?

Ja

Lämna kontaktuppgift till den andra medborgarförslagslämnaren

Namn

Jonny stensson

e-postadress

texas.64@hotmail.com

Telefonnummer

0722651268

Är det någon mer person som lämnar in medborgarförslaget?

Nej

Jag godkänner att mina personuppgifter publiceras på kommunens hemsida.

Nej

25

Kf § 9 Nytt medborgarförslag om att bibehålla och utveckla en träffpunkt för de med hemtjänst i eget boende, genom att tillåta förbeställning och köp av mat från kommunen.

KS2023/0077

Beslut

Bakgrund och ärendebeskrivning

Ett medborgarförslag om att bibehålla och utveckla en träffpunkt för de med hemtjänst i eget boende, genom att tillåta förbeställning och köp av mat från kommunen lämnas in till kommunfullmäktiges sammanträde 2023-02-23 av Ulf Thorsell, Per-Åke Roslund och Bo Söderlund.

Medborgarens förslag

”Vi vill att kommunen medverkar till att bibehålla och utveckla denna träffpunkt för de med hemtjänst i eget boende, genom att tillåta förbeställning och köp av mat från kommunen via den leverans som dagligen går till Skedvigården.

Vi uppfattar att det är lagligt för kommunen att sälja mat till äldre utanför särskilt boende. Många kommuner gör just detta. Det finns flera kommuner i vårt närområde som i olika former säljer mat till äldre i eget boende.

Även Socialtjänstlagen från 2006 ”om kommunal befogenhet att tillhandahålla servicetjänster åt äldre” möjliggör just detta.

Idag är inte alla lägenheter för eget boende på Skedvigården uthyrda. Hemtjänstens arbete blir också mer koncentrerat om en attraktiv träffpunkt gör att fler hemtjänsttagare väljer att bo på Skedvigården.”

Lämna medborgarförslag

Ärendenummer: #5694 | Inskickat av: BO SÖDERLUND | 2023-02-07 14:23

✓1. Medborgarförslaget

Regler för medborgarförslag i Sätters kommun

- Du som lämnar ett förslag måste vara folkbokförd i Sätters kommun.
- Förslaget ska vara undertecknat/digitalt signerat av en eller flera kommuninvånare och bara gälla frågor som kommunen ansvarar för.
- Förslaget får inte handla om personer vara odemokratiska eller rasistiska.
- Varje förslag får bara gälla en fråga och innehålla ett tydligt och konkret förslag som svarar på frågan "Vad vill du att kommunen ska göra?"

Uppfyller ditt medborgarförslag ovanstående regler?

Ja

Vad vill DU att kommunen ska göra?

Skriv kortfattat vad du anser att kommunfullmäktige ska besluta om.

Vi vill att kommunen medverkar till att bibehålla och utveckla en träffpunkt för de med hemtjänst i eget boende, genom att tillåta förbeställning och köp av mat från kommunen via den leverans som dagligen går till Skedvigården.

Se bifogad fil.

Motivera ditt förslag

Beskriv varför du anser att Sätters kommun bör fatta det beslut du föreslår. Bifoga gärna dokument, bilder eller filer.

Se bifogad fil.

Samtliga filer ovan finns bifogade i detta dokument, se bifogade filer.

✓2. Kontaktuppgifter

Vem är du som lämnar in medborgarförslaget?

Fyll i telefonnummer och e-post om det saknas.

För- och efternamn

BO SÖDERLUND

Telefon

E-postadress

Notifieringar

E-post

Är det någon mer än du som lämnar in medborgarförslaget?

Ja

Lämna kontaktuppgift till den andra medborgarförslagslämnaren

Namn

Ulf Torsell

e-postadress

Telefonnummer

Är det någon mer person som lämnar in medborgarförslaget?

Ja

Lämna kontaktuppgift till den tredje medborgarförslagslämnaren

Namn

Per-Åke Roslund

e-postadress

Telefonnummer

Är det någon person som lämnar in medborgarförslaget?

Nej

Jag godkänner att mina personuppgifter publiceras på kommunens hemsida.

Ja

Medborgarförslag

Ökad trivsel för äldre i eget boende på Skedvigården

Bakgrund

Skedvigården är ett äldreboende med två delar. En del med särskilt boende och en del med seniorboende, en form av eget boende som riktar sig till personer över en viss ålder. I stort sett samtliga i eget boende har hemtjänst.

2020 slutade Sätters kommun att servera varm mat till de i eget boende.

Måltiderna inom äldreomsorgen har stor betydelse för äldre personers livskvalitet. Inte bara genom att ge energi och näring. Måltiden kan vara ett positivt avbrott i vardagen och bidra till glädje, gemenskap och meningsfullhet. Fr o m oktober 2021 har ett initiativ från SPF med stöd av en lokal stiftelse och frivilliga insatser gjort det möjligt för de i eget boende att återigen äta varm lunchmat serverad vid gemensamt bord. Det skapar matglädje och en trevlig stund på dagen, där man gemensamt kan sitta en stund och prata med varandra.

Maten hämtas varje dag från Haggårdsköket i Hedemora. Man förbeställer mat en vecka i taget. Vardagar finns det ofta två rätter att välja mellan, och till helgen också dessert. Ideella krafter ställer upp med egen bil och hämtar maten och kör den till Skedvigården där hemtjänsten hjälper till att servera. De allra flesta i eget boende beställer mat från Haggårdsköket och de som kan (10-15 personer) äter den tillsammans i matsalen.

Att upprätthålla dagens trevliga lunchmiljö är helt beroende av stöd från stiftelsen (milersättningar) och frivilliga insatser. Det är sårbart och svårt att upprätthålla under en längre tid.

Samtidigt som vi kör mat från Hedemora till Skedvigården kör kommunen mat från Säter till Skedvigården. Vi kör 20 km enkel resa när det finns varm mat 20 m bort på andra sidan väggen.

Förslag

Vi vill att kommunen medverkar till att bibehålla och utveckla denna träffpunkt för de med hemtjänst i eget boende, genom att tillåta förbeställning och köp av mat från kommunen via den leverans som dagligen går till Skedvigården.

Vi uppfattar att det är lagligt för kommunen att sälja mat till äldre utanför särskilt boende. Många kommuner gör just detta. Det finns flera kommuner i vårt närområde som i olika former säljer mat till äldre i eget boende.

Även Socialtjänstlagen från 2006 ”om kommunal befogenhet att tillhandahålla servicetjänster åt äldre” möjliggör just detta.

Idag är inte alla lägenheter för eget boende på Skedvigården uthyrda. Hemtjänstens arbete blir också mer koncentrerat om en attraktiv träffpunkt gör att fler hemtjänsttagare väljer att bo på Skedvigården.

Förslagsställare

Ulf Thorsell,

Per-Åke Roslund

Bo Söderlund

(med stöd av SPF och PRO)

Kf § 10 Nytt medborgarförslag om fler laddstolpar

KS2023/0087

Beslut

Bakgrund och ärendebeskrivning

Ett medborgarförslag om att Sätters kommun bör bygga betydligt fler laddstolpar lämnas in till kommunfullmäktiges sammanträde 2023-02-23 av André Romsjö.

Medborgarens förslag

”Sätters kommun bör bygga betydligt fler laddstolpar än de få som redan finns. Staden är inte redo för omställningen som är på god väg redan.

Torget är en självklar plats för fler stolpar, både på parkeringen i sig men kanske även på torgplatserna längs med Gränsgatan, givetvis enbart då torgverksamhet ej bedrivs. Då utan begränsning på tid. Låt laddningen ta den tid som behövs.

Liknande stolpar bör byggas ut emot Skönviksområdet, området runt Sätters IP och liknande "centraler" som är lätt att nå för alla.

Nybygget av parkeringar vid gruvplanen och bort emot Yxrondden borde givetvis även de förses med laddplatser, där laddning kan ske utan begränsning.

Givetvis borde dessa sedan ta en vettig peng för laddningen. 3kr kwh är precis lagom på de långsammare stolparna som finns nu, mer än så och det blir snabbt mindre attraktivt. Alla platser bör ha en blandning av stolpar med olika uttag. Snabbladdning är extra viktigt för helelektriska bilar och för personer som är på långfärd och behöver ta ett kort matstopp. Långsam laddning passar bättre vid t.ex. Säterdalen om man planerar att besöka dalen och spendera flera timmar där nere.

Lämna medborgarförslag (Inskickat)

Verktyg

Ärendenummer: 5781

Inskickat: 2023-02-15 09:22 av Carl André Romsig

Handläggare: Margareta Jakobsson (marga), Ann-Cathrine Alriksson (ankal)

Visa ärende Ärendehistorik Meddelanden (0) Interna noteringar (0) [Externt ärendenr.](#)

1. Medborgarförslaget

Regler för medborgarförslag i Sätters kommun

- Du som lämnar ett förslag måste vara folkbokförd i Sätters kommun.
- Förslaget ska vara undertecknat/digitalt signerat av en eller flera kommuninvånare och bara gälla frågor som kommunen ansvarar för.
- Förslaget får inte handla om personer vara odemokratiska eller rasistiska.
- Varje förslag får bara gälla en fråga och innehålla ett tydligt och konkret förslag som svarar på frågan "Vad vill du att kommunen ska göra?"

Uppfyller ditt medborgarförslag ovanstående regler?

Ja

Vad vill DU att kommunen ska göra? *

Skriv kortfattat vad du anser att kommunfullmäktige ska besluta om.

Sätters kommun bör bygga betydligt fler laddstolpar än de få som redan finns. Staden är inte redo för omställningen som är på god väg redan.

Torget är en självklar plats för fler stolpar, både på parkeringen i sig men kanske även på torgplatserna längs med Gränsgatan, givetvis enbart då torgverksamhet ej bedrivs. Då utan begränsning på tid. Låt laddningen ta den tid som behövs.

Liknande stolpar bör byggas ut emot Skönviksområdet, området runt Sätters IP och liknande "centraler" som är lätt att nå för alla.

Nybygget av parkeringar vid gruvplanen och bort emot Yxrondden borde givetvis även de förses med laddplatser, där laddning kan ske utan begränsning.

Givetvis borde dessa sedan ta en vettig peng för laddningen. 3kr kwh är precis lagom på de långsammare stolparna som finns nu, mer än så och det blir snabbt mindre attraktivt. Alla platser bör ha en blandning av stolpar med olika uttag. Snabbladdning är extra viktigt för helelektriska bilar och för personer som är på långfärd och behöver ta ett kort matstopp. Långsam laddning passar bättre vid t.ex. Säterdalen om man planerar att besöka dalen och spendera flera timmar där nere.

Motivera ditt förslag*

Beskriv varför du anser att Sätters kommun bör fatta det beslut du föreslår. Bifoga gärna dokument, bilder eller filer.

Elektrifieringen är i full gång och laddstolpar gör många destinationer till ett självklart stopp för förare av laddhybrid och elbil. Många bilar har inbyggd programvara som beräknar restiden och laddstoppen som krävs utefter kvarvarande räckvidd och vart det finns laddstolpar. Säter hade garanterat blivit ett stopp för många om det fanns laddstolpar i staden, speciellt i anslutning till butiker och matställen. Säter borde även erbjuda vettiga alternativ för folk som hyr lägenhet eller arbetar skift för att möjliggöra omställningen för en större massa. Det måste finnas möjlighet för ALLA att ladda utan att riskera böter i staden.

Laddstolpar, likt t.ex. en bensinmack på en bra plats, bidrar till ökad turism och intäkter till lokala företag. Vi har nog alla planerat vår körning efter hur ett område ser ut intill en bensinmack, samt hur nära denna ligger längs den väg man kör på. Ett tydligt exempel är McDonalds i Hedemora som bara för någon vecka sedan installerade 9 nya laddstolpar. Redan dagen efter att dessa var klara stod det 4 bilar där när jag passerade och så har det sett ut varje dag jag passerat på väg till jobbet. Dessa laddare ligger inom 100 meter från McDonalds, Lidl, Hemköp m.fl. vilket givetvis kommer få ökat antal kunder som kanske behöver äta mat eller fylla på med fika eller snacks för resten av färden.

2. Kontaktuppgifter

Vem är du som lämnar in medborgarförslaget? *

Fyll i telefonnummer och e-post om det saknas.

För- och efternamn

Carl André Roms

Telefon

E-postadress

Notifieringar

E-post

Är det någon mer än du som lämnar in medborgarförslaget? *

Nej

Jag godkänner att mina personuppgifter publiceras på kommunens hemsida. *

Ja

Kf § 11 Svar på motion om konstväggar

KS2022/0102

Beslut

Kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta avslå motionen.

Ärendebeskrivning

En motion om konstvägg i Säter lämnades in till kommunfullmäktiges sammanträde av Lena Stigsdotter (V).

Motionärens förslag

”Att Säter kommun ordnar konstväggar som är öppna för alla på lämpliga platser i centralorterna i kommunen.”

Yttrande

Från samhällsbyggnadsnämnden 2022-09-08, § 70

Samhällsbyggnadsnämnden anser ej att det bör placeras lagliga konstvägar på allmänna platser eller på ytor som likställs med allmänna platser. Motiveringen till detta är risken för en spridningseffekt av skadegörelse kopplat till den lagliga konstväggen.

Om kommunen ändå väljer att pröva lagliga konstväggar så bör det ske i samband med viss form av tillsyn från kommunens verksamhet.

Vid ett bifall av berörd motion så bör det avsättas mer resurser avseende hantering av klotter och annan skadegörelse på kommunens anläggningar kring den lagliga väggen.

Från kulturnämnden 2022-09-15, § 63

Kulturnämnden föreslår kommunstyrelsen att undersöka möjligheten till samverkan med skateföreningen för uppförande av konstvägg i samband med att skateparken byggs.

Från Polismyndigheten

Sammanfattningsvis upplevs riskerna för ökat klotter i Säter kommun inte försumbara om en konstvägg uppförs.

Svar på motion om konstväggar

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta avslå motionen.

Ärendebeskrivning

En motion om konstvägg i Säter lämnades in till kommunfullmäktiges sammanträde av Lena Stigsdotter (V).

Motionärens förslag

”Att Säter kommun ordnar konstväggar som är öppna för alla på lämpliga platser i centralorterna i kommunen.”

Yttrande

Från samhällsbyggnadsnämnden 2022-09-08, § 70

Samhällsbyggnadsnämnden anser ej att det bör placeras lagliga konstväggar på allmänna platser eller på ytor som likställs med allmänna platser. Motiveringen till detta är risken för en spridningseffekt av skadegörelse kopplat till den lagliga konstväggen.

Om kommunen ändå väljer att pröva lagliga konstväggar så bör det ske i samband med viss form av tillsyn från kommunens verksamhet.

Vid ett bifall av berörd motion så bör det avsättas mer resurser avseende hantering av klotter och annan skadegörelse på kommunens anläggningar kring den lagliga väggen.

Från kulturnämnden 2022-09-15, § 63

Kulturnämnden föreslår kommunstyrelsen att undersöka möjligheten till samverkan med skateföreningen för uppförande av konstvägg i samband med att skateparken byggs.

Från Polismyndigheten

Sammanfattningsvis upplevs riskerna för ökat klotter i Säter kommun inte försumbara om en konstvägg uppförs.

Postadress

Box 300, 783 27 Säter
Telefon: 0225-55 000 (vxl)

Besöksadress

Rådhuset, Åsgränd 2, Säter

E-post

kommun@sater.se

Webbplats

sater.se

Margareta Jakobsson
Kommunsekreterare

Malin Karhu Birgersson
Sektorchef

Kn § 63 Remiss, motion om konstväggar

KN2022/0041

Beslut

Kulturnämnden föreslår kommunstyrelsen att uppdra till fritidsutskottet att undersöka möjlighet till samverkan med skateföreningen för uppförande av en konstvägg i samband med att skateparken byggs i Säter.

Ärendebeskrivning

Lena Stigsdotter (V) har inkommit med en motion till Fullmäktige om att Sätters kommun ska ordna konstväggar öppna för alla. Konstväggarna ska finnas på lämpliga platser i kommunens centralorter.

Bakgrund

Öppen konstvägg, graffitivägg, laglig vägg eller målarvägg är några av de benämningar som finns i många kommuner. Syftet är att, i ordnad form och på anvisade platser, låta människor uttrycka sig kreativt. Oftast är det ungdomar som använder väggarna och inte helt ovanligt är att platsen finns i anknytning till en skatepark.

Att erbjuda en öppen vägg för att låta människor ta plats och vara delaktiga i utformningen av det offentliga rummet är positivt. Det skapar liv och rörelse och bidrar till en attraktiv fritid, kanske främst för unga. Samtidigt så ställs krav på tillsyn och skötsel, inte bara av väggen utan även av området runt omkring. Flera kommuner har formulerat ordningsregler för att säkerställa en trevlig mötesplats.

Exempel på några ordningsregler:

- Måla inte på annat än väggarna.
- Måla inget som är kränkande eller olagligt.
- Släng skräp, burkar och annat i avsedda kärl.
- Visa hänsyn till alla som är här samt till de boende i närområdet.

Placering

Motionären ger som exempel gångtunnlar som lämpliga väggar. Det är dock inte att rekommendera. Just tunnlar uppfattas av många som otrygga miljöer. Sakkunskap bör få stort inflytande över hur man skapar en trygghetskänsla i

tunnlar. Tanken med en konstvägg är att både politiken och tjänstemän på en armlängds avstånd släpper de konstnärliga uttrycken fria.

Den ömtåliga kulturmiljön i Sätters innerstad bör också beaktas i placeringen av en konstvägg.

I samband med förändringen av Gruvplan har bygglov sökts för en skatepark och det vore också en utmärkt plats för en konstvägg.

Eftersom vi inte vet hur intresset för en konstvägg tas emot i Säter eller vilka kostnader i form av skötsel och tillsyn föreslår vi att det initialt skapas en vägg av enkel konstruktion på försök. Faller försöket väl ut kan det mycket väl skapas på fler ställen i kommunen i hållbara konstruktioner t ex betong..

Konsekvensbeskrivning

En konstvägg kommer säkerligen uppskattas av många, men den kan också uppfattas som klotter. (Klotter definieras som olovligt målning på annans egendom och är skadegörelse.) Det finns också en fara för att symboler och budskap som inte är förenligt med vår värdegrund sprids. Men om tillsyn fungerar kommer en konstvägg vara en viktig del av en attraktiv och positiv mötesplats

Finansiering

En enkel konstruktion av en försökstavla kan finansieras gemensamt av Kulturnämnden och Kommunstyrelsen (Fritidsutskottet)

Kostnader för tillsyn och skötsel över tid

Bilaga

04 Motion
04 Beslut KS Au

Delges

Kommunstyrelsen
Fritidsutskottet

Sbn § 70 Yttrande avseende motion om konstväggar

SBN2022/0209

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden besluta yttra sig enligt ställt förslag.

Förslag till yttrande

Säter har en relativt låg grad av skadegörelse jämfört med många andra kommuner/städer. Dock går skadegörelsen i vågor vilket leder till att det ibland förekommer en ökning av olaglig graffitti så kallat klotter på kommunens anläggningar & byggnader. Klottret kostar resurser och kan på sikt förstöra/slita materialet det sprayas på.

Samhällsbyggnadsnämnden anser ej att det bör placeras lagliga konstväggar på allmänna platser eller på ytor som likställs med allmänna platser. Motiveringen till detta är risken för en spridningseffekt av skadegörelse kopplat till den lagliga konstväggen.

Om kommunen ändå väljer att pröva lagliga konstväggar så bör det ske i samband med viss form av tillsyn från kommunens verksamhet. T.ex. så skulle det kunna samordnas med evenemang där kommunens har representanter närvarande alternativt kopplat till någon förening som hanterar uppdraget samt har tillsyn på området kring den lagliga väggen.

Vid ett bifall av berörd motion så bör det avsättas mer resurser avseende hantering av klotter och annan skadegörelse på kommunens anläggningar kring den lagliga väggen.

Ärendebeskrivning

En motion om konstvagg i Säter lämnas in till kommunfullmäktiges sammanträde av Lena Stigsdotter (V).

Motionärens förslag

”Att Säter kommun ordnar konstväggar som är öppna för alla på lämpliga platser i centralorten i kommunen.”

Datum för återrapportering

12 september 2022

Sbn § 70 forts.

Beslutsunderlag

Motion om konstväggar

Beslut begäran av yttrande KSau

Delges

Kommunstyrelsen

Kulturnämnden

Polismyndigheten
Polisinpektör Anna Ställ

Sätters kommun

Yttrande avseende motion om konstväggar

Kommunstyrelsens arbetsutskott, Sätters kommun, efterfrågar polismyndighetens yttrande på en motion som inkommit om ”att Sätters kommun ordnar konstväggar som är öppna för alla på lämpliga platser i centralorterna i kommunen”.

Konst/graffiti/klotter

Graffiti är en konstform som är tätt förknippad med klotter. Vad som betraktas som konst och vad som betraktas som klotter är omdiskuterat och subjektivt. Nationella BRÅ¹ beskriver att den största skillnaden mellan det kriminella uttrycket klotter och det lagliga uttrycket graffiti är om målningen eller tecknet är målat eller ritat på ett lagligt eller olagligt ställe. Det har länge varit omdiskuterat att ge ungdomar/vuxna möjlighet till lagligt målning. Påståendet ”lagliga väggar och graffitiskolor leder till minskat klotter” eller det omvända – ökat klotter, bygger inte på vetenskapligt utförda utvärderingar eftersom sådana inte ännu finns enligt BRÅ. Det finns dock aktuell forskning² som tyder på att möjligheten att måla lagligt kan minska klottrandet för *några* av utövarna.

Broken Windows-teorin

Det kan konstateras att om ett område är fullt av klotter så kommer det generera mer klotter, som också kan generera annan skadegörelse och andra typer av brott. Detta är beskrivet inom kriminologin i Broken Windows-teorin³. Broken Windows-teorin går ut på att små mängder oordning i ett område skapar mer oordning, och kan leda till grövre brottslighet. Ett område med ”oordning” upplevs som övergivet och leder till ökad otrygghet.

---

¹ <https://bra.se/forebygga-brott/forebyggande-utifran-amne/skadegorelse-och-klotter.html>

² https://bra.se/download/18.5484e1ab15ad731149e14023/1560840949538/Faktablad_Klotter.pdf

³ Kelling och Wilson, 1982

Subkultur

Det har forskats en del på subkulturer i samhället, och där klotter och graffiti är en typ av subkultur. Subkultur beskrivs inom kriminologin som en gruppering av människor med samma värderingar, mål och normer som de lever efter. De människor som ingår i en subkultur vinner respekt och en känsla av samhörighet genom att nå upp till det som gruppen ser som viktigt.

Att utöva klotter och graffiti beskrivs ofta som ett risktagande beteende som går ut på att man vill utmana sig så mycket som möjligt. En person vinner respekt bland andra i gruppen genom att klottra och sätta sin tag (tecken, signera sitt verk) på illegala platser som gärna är väldigt svåråtkomliga. Därför finns det ett visst belägg för att en konstvagg, rent teoretiskt, inte är en attraktiv plats att måla på för de som har graffiti/klotter som intresse eftersom det inte är respektingivande att måla där.

Målgrupp

Enligt motionen är målgruppen för konstväggen ”alla medborgare”, och enligt motionen är det framförallt betydelsefullt att ge ungdomar tillträde till konstväggen.

Forskning och statistik visar på att ungdomar i tonåren är väldigt formbara och det är i den åldern som många kommer i kontakt med någon form av brottsligt beteende. Föräldrakontrollen försvagas av att ungdomen till stor del är ute själv och umgås med vänner. Det leder till att föräldrar och andra vuxna har mindre kontroll på vad ungdomarna gör. Detta ger ett bra tillfälle för ungdomen att testa gränserna och ta risker.

Forskning⁴ understryker att det inte finns någon ”typisk klottrare”, förutom det faktum att klottraren oftast är en ung man. Att förledas att tro att klotter enbart utförs av ungdomar är ett olyckligt förenklande om man ska förebygga klotter. Nationella BRÅ anger att barn kan ”okynnesklottra”, ungdomar kan både spänningsklottra och utöva ett konstnärligt intresse, men det finns även äldre tonåringar och vuxna som förutom vanemässigt klottrande även kan begå andra, grövre brott.

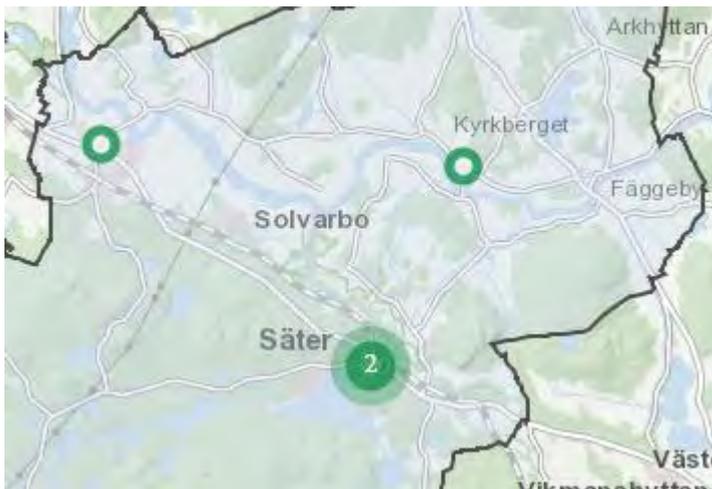
⁴ <https://bra.se/forebygga-brott/forebyggande-utifran-amne/skadegorelse-och-klotter.html>

Det finns en studie⁵ där graffitiintresserade ungdomar intervjuades och där det framgår att de inte tror att det olagliga klotret försvinner för att det finns en laglig konstvägg. Detta antagande ligger i linje med forskningen kring graffiti och klotter som subkultur.

Placering av konstvägg

I motionen finns ett förslag om att konstväggar kan anläggas i ”exempelvis gångtunnlar, där det idag ofta finns problem med klotter”.

Enligt brottsstatistiken för Sätters kommun avseende skadegörelse genom klotter har det anmälts 4 brott under 2022, t o m november månad. Samma period 2021 hade också 4 anmälda brott. Om man ska utgå från anmälda brott är skadegörelse genom klotter inget problem inom Sätters kommun. Det kan dock vara så att det finns ett mörkertal då det är möjligt att allt klotter inte anmäls.

Kartbilden visar anmälda skadegörelsebrott, genom klotter, 2022. Vid en närmare granskning av platserna för brotten så är ingen av platserna en gångtunnel.

I kulturnämndens yttrande anges att gångtunnlar inte är lämpliga väggar eftersom just tunnlar uppfattas av många som otrygga miljöer. Det anges vidare att den ömtåliga kulturmiljön i Sätters innerstad bör beaktas i placeringen av konstväggen. Det framgår dock inte varför innerstaden ska beaktas vid placering av eventuell konstvägg - om det skulle bero på ökad otrygghet, risk för spridningen av klotter utanför den lagliga väggen, eller om konsten inte skulle försköna innerstaden. Oavsett orsak borde det gälla hela kommunen.

---

⁵ https://www.researchgate.net/profile/Knut-Sundell/publication/307964077_Stockholms-ungdomar_som_klottrar/links/57d3b2e008ae0c0081e28285/Stockholmsungdomar-som-klottrar.pdf#page=49

Sammanfattningsvis upplevs riskerna för ökat klotter i Sätters kommun inte försumbara om en konstvägg uppförs.

Yttrandet mejlat till Margareta Jakobsson, Sätters kommun, 2022-12-07.

Polisinspektör Anna Ställ
Kommunpolis Lokalpolisområde Borlänge

Tel: 010-567 26 10
anna.stall@polisen.se

Vänsterpartiet Säter

Säter 20220218

Motion om konstvägg i Säter

Idag dominerar våra offentliga utrymmen av kommersiella intressen och reklam. Detta innebär att vi som medborgare har mindre rätt att påverka vårt närområde än företag på andra sidan jorden. Vi anser att gatukonst och öppna väggar är viktigt för demokratin och medborgarnas deltagande. Framförallt är det betydelsefullt att vi ger våra ungdomar möjlighet att uttrycka sig, visa kreativitet och öka sin delaktighet i det offentliga rummet.

Öppna konstväggar ger alla medborgare oavsett bakgrund, ekonomi och förkunskaper möjlighet att komma i kontakt med konst och kultur. Ett förslag kan vara att använda de väggar som redan finns i kommunen som exempelvis gångtunnlar, där det idag ofta finns problem med klotter. Ett annat förslag kan vara att en del av väggen är bopningsbar för skolor och föreningar. Som exempel har biblioteket anordnat tillfälliga konstväggar för ungdomarna för att stärka demokratin.

Vänsterpartiet yrkar på:

- Att Sätters kommun ordnar konstväggar som är öppna för alla på lämpliga platser i centralorterna i kommunen.

För Vänsterpartiet Säter

Lena Stigsdotter

Kf § 12 Nya motioner/medborgarförslag

Kf § 13 Information från gemensamma nämnden för upphandling

Beslut

Bakgrund och ärendebeskrivning

Kf § 14 Information från Räddningstjänsten Dala Mitt

Kf § 15 Information från revisionen

Kf § 16 Granskningsrapport – den långsiktiga planeringen av markbehov

KS2022/0376

Beslut

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade 2022-09-29 att begära in yttrande över revisionsrapporten ”Granskning av den långsiktiga planeringen av markbehov” från kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden till den 8 februari 2023. Yttrandet bör även lämnas till revisionen för kännedom.

Granskningsrapporten

”KPMG har på uppdrag av Säter kommuns revisorer granskat den långsiktiga planeringen av markbehov i kommunen. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Den sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att det saknas en tydlig politisk styrning inom strategiskt markförvärv. Det finns en tydlig önskan från politiken om att kommunen ska växa men det saknas en trygg planering för hur det ska gå till. Mål för markförvärv beskrivs i olika styrdokument, det är inte tydligt hur de följs upp.

Bedömningen baseras bland annat på att ansvarsfrågan gällande markköp inte är tydligt angiven eller fördelad i kommunstyrelsens och samhällsbyggnadsnämndens reglemente vilket skapar otydlighet i ärendesortering och beslutsprocessen.

Kommunen saknar även en tydlig planeringskedja från översiktlig planering och planeringsstrategi eller motsvarande med kopplingar till markplanering.

Säterbostäder AB bör involveras i målarbetet då 30 bostäder per år förutsätter tillgänglig, lämplig mark. Målet kan behöva revideras och uppdateras utifrån de uppdaterade behov och målsättningar som framkommer när uppdatering saker i samband med att övriga revideringar genomförs.

Kf §§ forts

Vi bedömer även att kommunen inte har en effektiv arbetsprocess för framtagande av långsiktig markplanering med tydliga roller och ansvar. Även om det upplevs som att markfrågor hanteras i dialog med politiken saknas en tydlig struktur för hur frågor lyfts och vilka byggnationer som blir aktuella att genomföra.

Revisorerna anser att den informella hantering som angivits under intervjuerna medför en risk kopplat till personberoende.

Revisorerna bedömer vidare att den ekonomiska styrningen är bristfällig kopplat till det granskade området då vi uppfattar att tjänstepersoner och politik ger olika bilder av hur investeringsprocessen går till.

Den ekonomiska processen uppfattas som trög från tjänstepersonshåll kopplat till lämplig takt inom ärendeprocessen för förvärv av mark.

Sammanfattningsvis konstateras att arbetsprocessen för framtagande av långsiktig markplanering inte är så effektiv och säker som den skulle kunna vara. Det beror främst på att ansvar inte är tydliggjorda i reglementen, styrande dokument inte är aktuella, personbundenhet och otydlig rollfördelning samt avsaknad av tydliga arbetsprocesser.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden att:

- Förtydliga ansvarsfrågan gällande markköp i kommunstyrelsens och samhällsbyggnadsnämndens reglemente.
- Arbeta vidare med det framtagna förslaget till ny arbetsordning för markköp.
- Analysera hur satta politiska mål inom markstrategiskt område ska kunna nås.
- Ta fram en långsiktig strategisk markplaneringskedja.
- Ta fram en markstrategi med framåtblick där möjliga förvärv, avyttringar samt strategiska markområden inkluderas.
- Involvera alla delar av kommunkoncernen som berörs av markplaneringen i arbetet.
- Involvera Säterbostäder AB i markstrategiskt arbete baserat på bolagets ansvar för bostadsbyggande kopplat till kommunkoncernens politiska målsättningar.
- Säkerställa att åtgärderna skapar en tydlig planeringskedja från översiktlig planering och planeringsstrategi eller motsvarande med tydliga kopplingar till markplanering.
- Se till att styrande dokument finns tillgängliga på kommunens hemsida.

Revisorerna rekommenderar fullmäktige att begära in yttrande över revisionsrapporten från kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden till den 8 februari 2023. Yttrandet bör även lämnas till revisionen för kännedom.

2022-09-15

Till
Kommunfullmäktige

För kännedom
Kommunstyrelsen
Samhällsbyggnadsnämnden
Säterbostäder AB

Granskning av den långsiktiga planeringen av markbehov

KPMG har på uppdrag av Säters kommuns revisorer granskat den långsiktiga planeringen av markbehov i kommunen. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att det saknas en tydlig politisk styrning inom strategiskt markförvärv. Det finns en tydlig önskan från politiken om att kommunen ska växa men det saknas en trygg planering för hur det ska gå till. Mål för markförvärv beskrivs i olika styrdokument, det är inte tydligt hur de följs upp.

Bedömningen baserar vi bland annat på att ansvarsfrågan gällande markköp inte är tydligt angiven eller fördelad i kommunstyrelsens och samhällsbyggnadsnämndens reglemente vilket skapar otydlighet i ärendesortering och beslutsprocessen.

Kommunen saknar även en tydlig planeringskedja från översiktlig planering och planeringsstrategi eller motsvarande med kopplingar till markplanering.

Säterbostäder AB bör involveras i målarbetet då 30 bostäder per år förutsätter tillgänglig, lämplig mark. Målet kan behöva revideras och uppdateras utifrån de uppdaterade behov och målsättningar som framkommer när uppdatering saker i samband med att övriga revideringar genomförs.

Vi bedömer även att kommunen inte har en effektiv arbetsprocess för framtagande av långsiktig markplanering med tydliga roller och ansvar. Även om det upplevs som att markfrågor hanteras i dialog med politiken saknas en tydlig struktur för hur frågor lyfts och vilka byggnationer som blir aktuella att genomföra.

Vi anser att den informella hantering som angivits under intervjuerna medför en risk kopplat till personberoende.

Vi bedömer vidare att den ekonomiska styrningen är bristfällig kopplat till det granskade området då vi uppfattar att tjänstepersoner och politik ger olika bilder av hur investeringsprocessen går till. Den ekonomiska processen uppfattas som trög från tjänstepersonshåll kopplat till lämplig takt inom ärendeprocessen för förvärv av mark.

Sammanfattningsvis konstateras att arbetsprocessen för framtagande av långsiktig markplanering inte är så effektiv och säker som den skulle kunna vara. Det beror främst på att ansvar inte är tydliggjorda i reglementen, styrande dokument inte är aktuella, personbundenhet och otydlig rollfördelning samt avsaknad av tydliga arbetsprocesser.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden att:

- Förtydliga ansvarsfrågan gällande markköp i kommunstyrelsens och samhällsbyggnadsnämndens reglemente.
- Arbeta vidare med det framtagna förslaget till ny arbetsordning för markköp.
- Analysera hur satta politiska mål inom markstrategiskt område ska kunna nås.
- Ta fram en långsiktig strategisk markplaneringskedja.

Säters kommun

De förtroendevalda revisorerna

- Ta fram en markstrategi med framåtblick där möjliga förvärv, avyttringar samt strategiska markområden inkluderas.
- Involvera alla delar av kommunkoncernen som berörs av markplaneringen i arbetet.
- Involvera Säterbostäder AB i markstrategiskt arbete baserat på bolagets ansvar för bostadsbyggande kopplat till kommunkoncernens politiska målsättningar.
- Säkerställa att åtgärderna skapar en tydlig planeringskedja från översiktlig planering och planeringsstrategi eller motsvarande med tydliga kopplingar till markplanering.
- Se till att styrande dokument finns tillgängliga på kommunens hemsida.

Revisorerna rekommenderar fullmäktige att begära in yttrande över bifogad revisionsrapport från kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden till den 8 februari 2023. Yttrandet bör även lämnas till revisionen för kännedom.

DocuSigned by:

BD8B0AE7A86A448...

Dagney Hansson

Ordförande i kommunrevisionen

Granskning av den långsiktiga planeringen av markbehov

Rapport
Säters kommun

KPMG AB

2022-09-08

Antal sidor 20

Säter kommun

Granskning av den långsiktiga planeringen av markbehov

2022-08-24

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Bakgrund	5
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	5
2.2	Revisionskriterier	6
2.3	Metod	6
3	Resultat av granskningen	7
3.1	Organisation	7
3.1.1	Kommunstyrelsen	7
3.1.2	Samhällsbyggnadsnämnden	8
3.1.3	Säterbostäder AB	8
3.1.4	Roller och ansvar	8
3.1.5	Bedömning	9
3.2	Styrande dokument	10
3.2.1	Bedömning	15
3.3	Planeringsprocess i praktiken	16
3.3.1	Bedömning	18
4	Slutsats och rekommendationer	20

1 Sammanfattning

Vi har av Sätters kommuns revisorer fått i uppdrag att granska den långsiktiga planeringen av markbehov i kommunen.

Ett strategiskt markinnehav är avgörande för att kunna bedriva en aktiv bostadspolitik. Strategiska markförvärv är en del i hela planeringskedjan i en kommun och utgår från den översiktliga planeringen av mark- och vatten, via detaljplanering och vidare till exploatering och genomförande.

Revisionen anser det angeläget att göra en genomlysning av den långsiktiga planeringen av markbehovet för att kunna bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt en tillräcklig styrning, kontroll, uppföljning och strategisk planering av det kommunala markbehovet. Uppdraget ingår i revisionsplanen för 2022.

Syftet med granskningen är att bedöma om det finns en ändamålsenlig och effektiv process för långsiktig planering ur ett kommunövergripande perspektiv.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att det saknas en tydlig politisk styrning inom strategiskt markförvärv. Det finns en tydlig önskan från politiken om att kommunen ska växa men det saknas en trygg planering för hur det ska gå till. Mål för markförvärv beskrivs i olika styrdokument, det är inte tydligt hur de följs upp.

Vår bedömning är att ansvarsfrågan gällande markköp inte är tydligt angiven eller fördelad i kommunstyrelsens och samhällsbyggnadsnämndens reglemente vilket skapar otydlighet i ärendesortering och beslutsprocessen.

Kommunen saknar en tydlig planeringskedja från översiktlig planering och planeringsstrategi eller motsvarande med kopplingar till markplanering. Det betyder inte att det inte planeras och byggs i kommunen, men det sker inte på ett effektivt sätt. Då det saknas en beslutad strategisk markplanering är det svårt att se kopplingar mellan markförvärv, ekonomisk styrning och planering.

Säterbostäder AB bör involveras i målarbetet då 30 bostäder per år förutsätter tillgänglig, lämplig mark. Målet kan behöva revideras och uppdateras utifrån de uppdaterade behov och målsättningar som framkommer när uppdatering saker i samband med att övriga revideringar genomförs.

Vi bedömer att kommunen inte har en effektiv arbetsprocess för framtagande av långsiktig markplanering med tydliga roller och ansvar. I stället för att ha en proaktiv förhållning till den långsiktiga strategiska planeringen, bygger arbetet till stor del på personliga relationer och är en reaktion på något.

Även om det upplevs som att markfrågor hanteras i dialog med politiken saknas en tydlig struktur för hur frågor lyfts och vilka byggnationer som blir aktuella att genomföra.

Säter kommun

Granskning av den långsiktiga planeringen av markbehov

2022-08-24

Vår bedömning är att den informella hantering som angivits under intervjuerna medför en risk kopplat till personberoende.

Vi bedömer att den ekonomiska styrningen är bristfällig kopplat till det granskade området då vi uppfattar att tjänstepersoner och politik ger olika bilder av hur investeringsprocessen går till. Den ekonomiska processen uppfattas som trög från tjänstepersonshåll kopplat till lämplig takt inom ärendeprocessen för förvärv av mark. Från politiskt håll uppges att investeringar från privata aktörer ska prioriteras.

Sammanfattningsvis konstateras att arbetsprocessen för framtagande av långsiktig markplanering inte är så effektiv och säker som den skulle kunna vara. Det beror främst på att ansvar inte är tydliggjorda i reglementen, styrande dokument inte är aktuella, personbundenhet och otydlig rollfördelning samt avsaknad av tydliga arbetsprocesser.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden att:

- Förtydliga ansvarsfrågan gällande markköp i kommunstyrelsens och samhällsbyggnadsnämndens reglemente.
- Arbeta vidare med det framtagna förslaget till ny arbetsordning för markköp.
- Analysera hur satta politiska mål inom markstrategiskt område ska kunna nås.
- Ta fram en långsiktig strategisk markplaneringskedja.
- Ta fram en markstrategi med framåtblick där möjliga förvärv, avyttringar samt strategiska markområden inkluderas.
- Involvera alla delar av kommunkoncernen som berörs av markplaneringen i arbetet.
- Involvera Säterbostäder AB i markstrategiskt arbete baserat på bolagets ansvar för bostadsbyggande kopplat till kommunkoncernens politiska målsättningar.
- Säkerställa att åtgärderna skapar en tydlig planeringskedja från översiktlig planering och planeringsstrategi eller motsvarande med tydliga kopplingar till markplanering.
- Se till att styrande dokument finns tillgängliga på kommunens hemsida.

2 Bakgrund

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Vi har av Sätters kommuns revisorer fått i uppdrag att granska den långsiktiga planeringen av markbehov i kommunen.

Ett strategiskt markinnehav är avgörande för att kunna bedriva en aktiv bostadspolitik. Strategiska markförvärv är en del i hela planeringskedjan i en kommun och utgår från den översiktliga planeringen av mark- och vatten, via detaljplanering och vidare till exploatering och genomförande.

Om kommunen äger marken kan kommunen genom villkor i ett markanvisningsavtal styra inriktningen på bostadsbyggandet, till exempel när det gäller upplåtelseformer eller storlek på bostäder. Man kan också styra mot ekonomiskt överkomliga bostäder eller få tillgång till bostäder för kommunal förmedling. Många kommuner gör strategiska markförvärv för att ha beredskap för framtida markanvisningar för bostadsbyggande.

För kommunen är det också av stor vikt att ha en markplanering för kommande behov avseende t.ex. företagsetableringar och kommunala verksamhetslokaler.

Revisionen anser det angeläget att göra en genomlysning av den långsiktiga planeringen av markbehovet för att kunna bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt en tillräcklig styrning, kontroll, uppföljning och strategisk planering av det kommunala markbehovet. Uppdraget ingår i revisionsplanen för 2022.

Syftet med granskningen är att bedöma om det finns en ändamålsenlig och effektiv process för långsiktig planering ur ett kommunövergripande perspektiv.

Vi kommer därför att granska:

- om kommunen har tydliga politisk styrning inom strategiskt markförvärv exempelvis kopplat till bostadsförsörjning, företagsetablering, kommunens behov av verksamhetslokaler och tillväxt.
- om kommunen har en tydlig planeringskedja från översiktlig planering och planeringsstrategi eller motsvarande med kopplingar till markplanering.
- om kommunen har en beslutad strategisk markplanering.
- om kommunen har tydliga kopplingar mellan markförvärv, ekonomisk styrning och planering.
- om kommunen har en effektiv arbetsprocess för framtagande av långsiktig markplanering med tydliga roller och ansvar.

Säter kommun

Granskning av den långsiktiga planeringen av markbehov

2022-08-24

Granskningen omfattar år 2022 och granskningen omfattar kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden och det kommunala bostadsbolaget Säterbostäder AB.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

- Kommunallagen
- PBL i vissa delar
- Lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar
- Lag (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar hänvisar kommuner att ta fram riktlinjer för markanvisning
- Reglementen och andra styrande dokument

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier av kommunens styrande dokument som är aktuella för granskningen, se mer utförlig redovisning under kapitel 3.2 Styrande dokument.

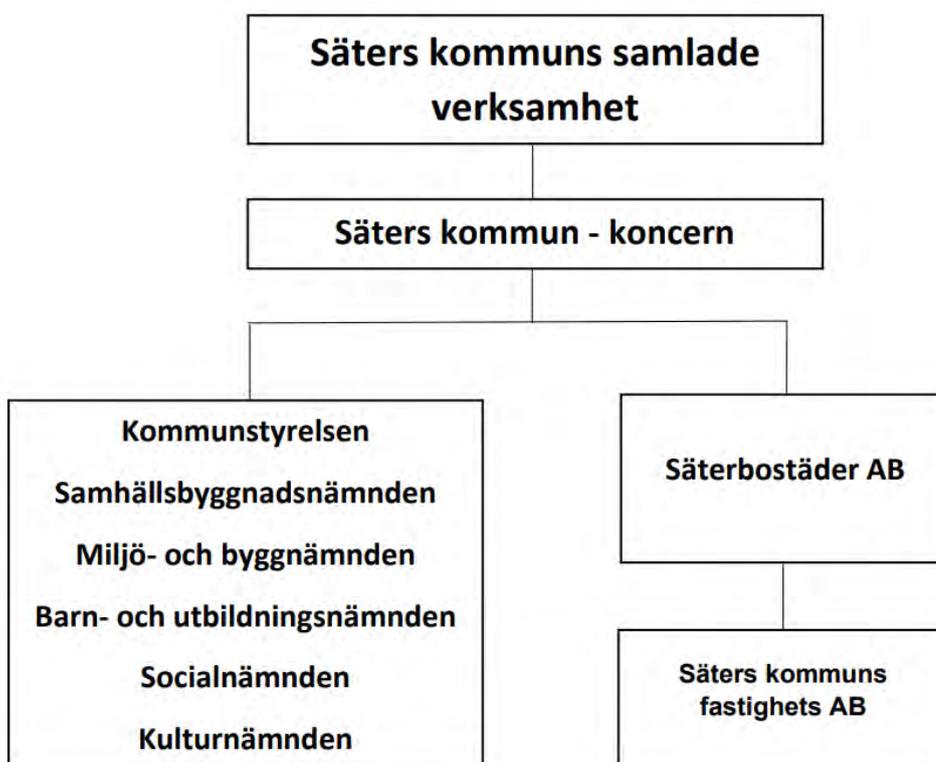
Intervjuer har genomförts med kommunstyrelsens ordförande, ordförande samhällsbyggnadsnämnden, samhällsbyggnadschef, biträdande samhällsbyggnadschef, fastighetschef samt vd för Säterbostäder AB.

Samtliga intervjuade har fått möjlighet att faktakontrollera rapporten.

3 Resultat av granskningen

3.1 Organisation

Den politiska organisationen i Sätters kommun består av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, miljö- & byggnämnden, kulturnämnden och socialnämnden. Organisationen illustreras i organisationsskissen nedan. Utöver nedan organisation finns även ett antal utskott som kommunstyrelsen har utsett; ett arbetsutskott, ett personalutskott och ett fritidsutskott. Arbetsutskottet fungerar också som krisledningsnämnd.

Sätters kommun är organiserad i fyra olika sektorer; kommunstyrelsesektorn, sociala sektorn, barn- och utbildningssektorn samt samhällsbyggnadssektorn.

3.1.1 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har enligt reglementet ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Det innebär bland annat att leda kommunens verksamhet genom att utöva en samordnad styrning och leda arbetet med att ta fram styrdokument för kommunen. Styrelsen ska vidare följa de frågor som kan

inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning och fortlöpande i samråd med nämnderna följa upp de fastställda målen och återrapportera till fullmäktige. Kopplat till granskningens frågeställning om långsiktig markplanering ska kommunstyrelsen "leda arbetet med och samordna utformningen av övergripande och strategiska mål, riktlinjer och ramar för styrningen av hela den kommunala verksamheten samt göra framställningar i målfrågor som inte är förbehållna annan nämnd" samt "förvalta skogsinnehav enligt gällande Skogvårdsplan."

3.1.2 Samhällsbyggnadsnämnden

Enligt kommunens reglemente är Samhällsbyggnadsnämnden "kommunens organ för fysisk planering och exploatering, gatu- och park." Vidare beskrivs att det bland annat åligger nämnden att:

- att svara för kommunens fysiska planering av mark och vatten samt exploatering av nya detaljplaneområden
- svara för kommunens tomtkö
- köpa, sälja, byta, fastighetsreglera eller lösa in fastighet eller fastighetsdel med stöd av plan- och bygglagen (PBL)
- svara för förvaltning av kommunens exploateringsmark
- att företräda kommunen vid fastighetsbildning, fastighetsbestämning och dylikt.

3.1.3 Säterbostäder AB

Genom det nya ägardirektivet har Säterbostäder ett mål, att allmännyttan i Säter ska öka med i genomsnitt 30 nya lägenheter per år. Det finns inget annat politiskt mål för Säterbostäder kopplat till den långsiktiga planeringen av markbehov i kommunen.

Det finns ett forum där Säterbostäder träffar kommunchef, sektorchefer och politiker. Mötet äger rum en gång i månaden och är mer av karaktären informationsmöte, med dialog mellan de olika mötesdeltagarna.

Samarbetet mellan kommunens tjänstepersoner och de anställda vid Säterbostäder uppges fungera bra och är brett, man jobbar tillsammans i många frågor. Från bolagets sida är det önskvärt att Säterbostäder och kommunen jobbar ännu mer tillsammans vad gäller styrning och planering av markstrategier.

3.1.4 Roller och ansvar

Vid intervjuer anges att det upplevs saknas en tydlig gräns över vilka frågor som hör hemma hos kommunstyrelsen respektive samhällsbyggnadsnämnden kopplat till roller och ansvar i nuvarande organisation. Det upplevs saknas en tydlig gräns över vilka frågor som hör hemma hos kommunstyrelsen respektive samhällsbyggnadsnämnden.

2022-08-24

Upplevelsen är främst tolkningen av vad som anses vara frågor av strategisk karaktär som gör att det finns frågetecken över var frågor ska hanteras.

Det finns ett uppdrag till förvaltningen att ta fram ett förslag på ändring av reglemente i syfte att förtydliga var vilka frågor hör hemma. Förslaget finns som arbetsmaterial och ska enligt intervjuuppgifter presenteras för politiken efter sommaren.

Sektorchefen har delegation på 5 prisbasbelopp för markköp. Från samhällsbyggnads sida finns en önskan om att markköpen i större utsträckning borde hanteras inom samhällsbyggnadsnämndens ansvarsområde.

I Kommunstyrelsens delegationsordning finns rubriken *Kommunstyrelsens uppdrag som handläggs av tjänstemän vid samhällsbyggnadsförvaltningen* där ärendet *Markfrågor* finns med. Enligt delegationsordningen omfattar uppdraget *Köp, försäljning, byte och avtal om fastighetsreglering, allt inom av fullmäktige fastställd kostnadsram och andra riktlinjer beträffande belopp och villkor i övrigt.*

En ny delegationsordning ska tas fram för kommunstyrelsen, beslut väntas fattas i september 2022.

Vid intervjuer beskrivs att arbetet fungerar eftersom samhällsbyggnadsförvaltningen har ett nära samarbete med både samhällsbyggnadsnämndens ordförande och kommunstyrelsens ordförande, men eftersom det inte finns några nedtecknade arbetsprocesser uppstår ändå frågetecken kring ärenden.

3.1.5 Bedömning

Vår bedömning är att ansvarsfrågan gällande markköp inte är tydligt angiven eller fördelad i kommunstyrelsens och samhällsbyggnadsnämndens reglemente. Att markfrågor av arten köpa, sälja, byta, fastighetsreglera eller lösa in fastighet eller fastighetsdel med stöd av plan- och bygglagen ska hanteras av samhällsbyggnadsnämnden är tydligt. Vi kan konstatera att det saknas en definition av skillnaden mellan markinköp och strategiska markinköp. Vidare saknas det i reglementena information om ansvar för markägarskap vilket bör anges för att underlätta sortering av möjliga delegation i vissa ärenden bland annat. Är samhällsbyggnadsnämnden markägare tex så är dess ansvar för marken mer omfattande och därmed bör delegationen till nämnd och förvaltning harmonisera med markägaransvaret.

Vi bedömer att det är viktigt att se över nu gällande reglementen och tydligt ange kommunstyrelsens markstrategiska roll samt definiera vart gränsen för markstrategiska inköp går. Reglementena bör förtydligas avseende vad som gäller för förvärv och avyttringar av mark samt vart markägarskapet är placerat.

Vi anser även det som prioriterat att arbeta vidare med det framtagna förslaget till ny arbetsordning för markköp.

Även om det upplevs som att markfrågor hanteras i dialog med politiken saknas en tydlig struktur för hur frågor lyfts och vilka byggnationer som blir aktuella att genomföra. Vår bedömning är att den informella hantering som angivits under intervjuerna medför en risk kopplat till personberoende. Om en eller flera personer skulle bytas ut är det inte säkert att arbetet skulle fungera eftersom det finns bristande formella arbetsprocesser.

3.2 Styrande dokument

I detta avsnitt presenteras de styrande dokument som kommunen använder sig av för att arbeta med markfrågor.

Gemensamt reglemente och reglementen för styrelsen och nämnder i Sätters kommun, antagen av KF 2018-12-13 §47

Reglementet inkluderar samtliga nämnder i Sätters kommun. I granskningen granskar vi vilket ansvar kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden har kopplat till långsiktig markplanering.

Bostadsplan för Sätters kommun 2018 – 2022, antagen av KF 2018-06-14 §70

Bostadsplan för Sätters kommun innehåller Sätters vision och strategier för bostadsförsörjningen, som stödjer kommunens övergripande vision om att nå 12 000 invånare år 2030. Planen fungerar som riktlinje för bostadsförsörjningen i enlighet med lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar.

I bostadsplanen finns ett mål om att kommunens utbud av bostäder ska öka med 200 under mandatperioden. I Säterbostäders ägardirektiv finns ett mål formulerat om att tillskapa 30 nya bostäder per år.

Ägardirektiv till Säterbostäder AB, antagen av KF 2021-06-17 § 82

Direktiv för Säterbostäder AB, framtaget för att säkerställa att väl fungerande samarbete mellan ägare och bolag.

Riktlinjer för markanvisning Sätters kommun, antagen av KF 2017-09-21, § 107

Lag (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar hänvisar kommuner att ta fram riktlinjer för markanvisning. Enligt lagen är en kommun som inte genomför några markanvisningar inte skyldig att anta sådana riktlinjer.

Riktlinjer för exploateringsavtal, antagen av KF 2017-04-06, § 60

Syftet med riktlinjer för exploateringsavtal är tydliggöra grundläggande principer för fördelning av kostnader och intäkter för genomförandet av detaljplaner, samt andra förhållanden som är av betydelse för bedömningen av konsekvenserna av att ingå

Säter kommun

Granskning av den långsiktiga planeringen av markbehov

2022-08-24

exploateringsavtal. Riktlinjerna är vägledande och gäller för alla nya exploateringsavtal inom Sätters kommun och kommer att uppdateras vid behov.

Översiktsplan 2013, antagen av KF, laga kraft 2013-07-09

Varje kommun ska enligt plan- och bygglagen ha en aktuell översiktsplan, som omfattar hela kommunens yta. Översiktsplanen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Planen ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Översiktsplanen ska revideras varje mandatperiod. Sätters kommun har en översiktsplan antagen 2013.

Det pågår ett arbete med att revidera översiktsplanen då flera av underdokumenten är mer aktuella än själva översiktsplanen. Även en ny fördjupad översiktsplan är på gång att tas fram.

I översiktsplanen står att "Sätters kommun har, och ska även i fortsättningen ha, en god beredskap för ny bebyggelse. Lediga villatomter ska finnas i alla kommundelar. För att snabbt kunna få fram tomter, och där översiktsplanen inte utgör tillräckligt underlag, behöver planprogram upprättas så att en sammanvägd bedömning kan göras om i vilken utsträckning utpekade utvecklingsområden är lämpliga att bebygga."

I översiktsplanen står att "En årlig uppföljning av översiktsplanens mål, riktlinjer och strategier inkl övergripande miljömål för Sätters kommun ska ske i samband med bokslut. Genomfört arbete och avvikelser ska sammanställas och redovisas".

Fördjupad översiktsplan Gustafs (Mora by, Enbacka m.fl.), antagen av KF, laga kraft 2019-03-13

Som komplement till kommunens översiktsplan har KPMG delgetts en fördjupad översiktsplan för Gustafs.

Budget 2022, antagen KF 2021-11-25 § 127

Innehåller bland annat kommunfullmäktiges mål gällande långsiktig markplanering.

I budgeten finns målet *En omsorgsfull boendeutveckling* som innebär att "I Sätters kommun ska det alltid vara möjligt att bo i miljöer som är hälsofrämjande och som upplevs passa den egna levnadssituationen. I all planering och byggnation är hållbarhet prioriterat. Det innebär att miljöpåverkan minimeras, att det möjliggör att människor kan skapa och upprätthålla goda sociala relationer och ger möjlighet att leva rika liv. Det är tryggt att bo och leva i Sätters kommun."

Säter kommun

Granskning av den långsiktiga planeringen av markbehov

2022-08-24

Målet *En stimulerad tillväxt* innebär att "I Sätters kommun ska det vara möjligt att etablera, bedriva och utveckla många sorters företagande. Det innebär att vi ska öka vår förmåga att kunna bistå med planlagd mark, bistå med att hitta lokaler och tillsammans med näringslivet arbeta för goda kommunikationer, tillgång till kompetens och företag som ligger i framkant av utvecklingen."

Målet *En omsorgsfull boendeutveckling* återfinns i dokumentet *Målstyrning – Måluppföljning 2022 Fastighet* som på verksamhetsnivå innebär *En god mark- och planberedskap*. Nedbrutet till aktiviteter på enhetsnivå innebär det framtagande av fyra specificerade detaljplaner samt markstrategi, med slutdatum 221231. En målsättning är att påbörja arbetet med en strategisk markplanering under Q2 2022.

Dokumentet innehåller även andra mål kopplade till långsiktig planering, exempelvis målet *Ökat antal bostäder*.

Årsredovisning 2021, antagen KF 2022-02-24 § 48

För att följa upp kommunfullmäktiges mål används kommunens årsredovisning där en redovisning av utfallet på föregående år finns redovisad.

I årsredovisning för 2021 står under målet *En omsorgsfull boendeutveckling* att "måluppfyllelsen är god med en fortsatt positiv utveckling". Som exempel anges de byggnationer som är påbörjade eller färdigställda under året. Det nämns att Säter växer till invånarantal och att behovet av lägenheter i olika storlekar är fortsatt stort. För att lösa det arbetar kommunen och dess bostadsbolag med att ta fram nya detaljplaner och översiktsplaner på flera ställen i kommunen, men även externa aktörer är intresserade av att bygga i kommunen.

För målet *En stimulerad tillväxt* framgår att måluppfyllelsen bedöms som relativt god. Det baseras bland annat på att kommunen har genomfört vissa strategiska markköp, det framgår dock inte vilka det är.

I årsredovisning för 2021 står att "Målarbetet i kommunen innebär att kommunfullmäktige fastställer vision och strategiska mål för en mandatperiod. Kommunstyrelse och övriga nämnder anpassar de strategiska målen till sin egen verksamhet och målen bryts ner till verksamhetsmål och aktivitetsplaner. Målen följs upp och rapporteras upp till kommunstyrelse och kommunfullmäktige till delårsbokslut och årsbokslut."

Det saknas djupare analys över hur måluppfyllelse nås. För vissa mål konstateras att mål delvis nås, men då analys av mål i princip saknas är det svårt att se kopplingen mellan markförvärv, ekonomiska styrning och planering.

Verksamhetsplan 2022 Samhällsbyggnadssektorn, antagen av Samhällsbyggnadssektorn 2021-12-15

Styrande dokument för samhällsbyggnadssektorn där sektorchef är dokumentägare och dokumentansvarig, revideras årligen. I dokumentet framgår att samhällsbyggnadssektorns huvudsakliga uppdrag är att utveckla det hållbara samhället, där ”sektorn har det samlade ansvaret för att planera, bygga och förvalta samhället med hänsyn till den enskilda medborgarnas och omvärldens behov”.

Aktuell planlista, beslutad av KS 2018-11-27 §49

Förteckning över kommande planer.

Målstyrning – Måluppfölning 2022 Fastighet, rapportperiod 2022-12-31

Dokument där nämndens och verksamhetens mål har brutits ner till aktiviteter för enheten.

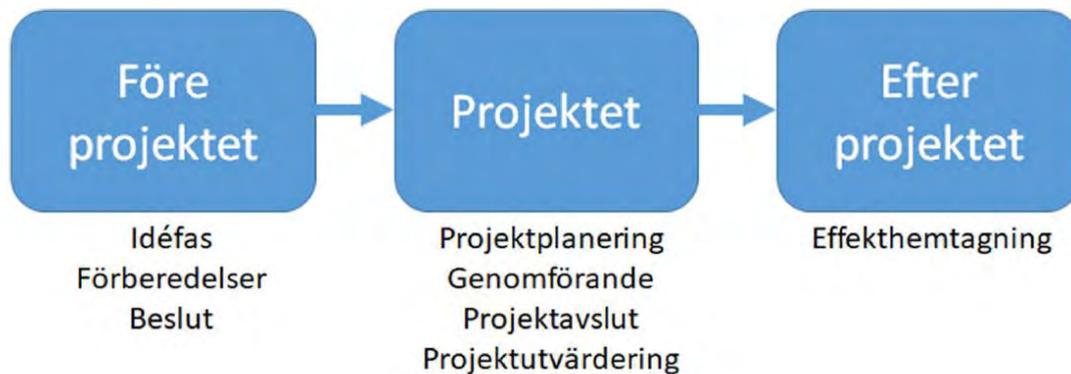
Nämndplan 2020 – 2024, antagen av Samhällsbyggnadsnämnden 2019-04-10 § 41

Samhällsbyggnadsnämndens plan som årligen ska revideras. Versionen som KPMG har fått är döpt till 2020–2024 men på framsidan står det att den avser 2020 (antagen 2019-04-10). I planen framgår att ” Samhällsbyggnadsnämnden fastställer i sin nämndplan mål inom nämndens ansvarsområde. Förvaltningschefen fastställer mål för varje verksamhetsområde som i sin tur kopplar till kommunens övergripande strategiska mål via nämndens mål. På så sätt ska samhällsbyggnadsnämnden inom sitt eget och andra nämnders ansvarsområden bidra till att förverkliga hela kommunens vision.”

Bilaga Projektmodeller Samhällsbyggnadssektorn, antagen av Samhällsbyggnadssektorn 2021-12-25

Styrdokument där samhällsbyggnadschef är dokumentägare och dokumentansvarig.

Modellen beskriver fasen före projektet, själva projektet och efter projektet.

Beroende på vad projektet behandlar finns tre olika modeller:

- Tekniska projekt - används främst för olika typer av anläggnings-, installations och byggnadsprojekt
- Standardprojekt - "traditionella" projekt, som är av engångskaraktär, till exempel utredningar, förstudier, genomförandeprojekt
- Projekt light - "projekt" som är mindre/enklare och kan genomföras utan lika mycket struktur och formalia som behövs för mer omfattande och/eller komplexa projekt.

Bilaga internkontroll 2021, beslutad av Samhällsbyggnadsnämnden 2022-02-02

§12

Förteckning över internkontroll för processer inom ledning, personal, verksamhet och ekonomi. I dokumentet *Bilaga internkontroll 2021* framgår att delegationsordningen/reglementet som är kopplat till markköp behöver förtydligas. Det är med anledning av det resultatet som ordförande har gett förvaltningen i uppdrag att ta fram ett förslag till ny arbetsordning som kan infogas i det kommungemensamma reglementet, som nämns under kapitel 3.1.3, 3.1.4 och 3.2.

Utkast arbetsordning markköp, daterat 2022-05-19

Icke beslutat underlag med förslag på hur arbetsordning gällande markköp kan se ut framledes.

Uppdragsbeskrivning fastighetsenheten 2022

Beskrivning av vem som gör vad inom områdena fastighetsförvaltning, lokalförvaltning och markförvaltning.

Delegationsordning Kommunstyrelsen, reviderad 2020-01-28, § 7

Bestämmelser om delegation av kommunstyrelsens beslutanderätt.

Delegationsordning Samhällsbyggnadsnämnden, uppdaterad 2022-04-13 §42

Bestämmelser om delegation av Samhällsbyggnadsnämndens beslutanderätt.

3.2.1 Bedömning

Något styrande dokument i form av en beslutad strategisk markplanering finns inte. De styrande dokumenten för bostadsförsörjning och företagsetableringar där kommunens mål återfinns är bostadsplanen, budget, Målstyrning – Måluppföljning 2022 Fastighet, verksamhetsplan för samhällsbyggnadssektorn och översiktsplan, men även i det kommunala bostadsbolagets ägardirektiv.

Mål för markförvärv beskrivs i olika styrdokument, men det är inte tydligt hur de följs upp.

Det är en brist att översiktsplanen är från 2013. Översiktsplanen ska revideras varje mandatperiod. När styrdokument inte uppdateras kontinuerligt är det svårt att avgöra om målen fortfarande är aktuella.

Dokumenterna som ligger på hemsidan är inte alltid tillgängliga, exempelvis budget för 2022 och årsredovisning för 2021 går bara att hitta som bilagor till kommunfullmäktiges nämndutskick, inte bland övriga budgetar och årsredovisningar. Även dokument som är skickade till KPMG är svåra att härleda, exempelvis *Bilaga internkontroll 2021* (det framgår inte till vilket dokument det är en bilaga). Det är av största vikt att säkerställa att alla har tillgång till samma version av dokument så man inte jobbar mot olika mål. Det står att dokument ska revideras årligen men en del dokument har namn som antyder att de gäller flera år, exempelvis Nämndplan 2020 – 2024.

De befintliga styrdokumenterna upplevs internt inte som otydliga men förvaltningen har i uppdrag att revidera dem då flera av dem inte är uppdaterade på flera år. För utomstående och nyanställda kan det upplevas som otydligt när samma dokument heter olika eller inte är daterade. När styrdokument är beslutade är det viktigt att de kommuniceras till berörda och finns tillgängliga på kommunens hemsida.

Hittills har man använt bostadsplanen för att arbeta strategiskt. Olika besked ges om bostadsplanen, om den senaste versionen är från 2016 eller 2018. Olika besked ges också om det pågår ett arbete med att revidera bostadsplanen. Det samma gäller andra styrande dokument, så som markstrategi. Samtidigt som det uttrycks att en

markstrategi ska tas fram signaleras att det inte är nödvändigt att ta fram en långsiktig strategi för markplanering.

Avsaknaden av en beslutad strategisk markplanering bidrar till att det är svårt att nå de av kommunfullmäktige satta målen, på ett effektivt och hållbart sätt.

En översiktsplan kan fungera som just en övergripande strategi, där markstrategi kan utgöra ett kapitel, eller utgå ifrån. Vid framtagande av markstrategier är en beprövad metod, att gå igenom hela markbeståndet och investera dels i områden som man bedömer behöver en etableringsskjuts för att få i gång en strategisk markutveckling, dels områden som bedöms öka i värde över tid och som är strategiskt viktiga att äga.

Det är viktigt att avsätta medel i budget och ha den politiska viljan med hela vägen. Vid utarbetande av markstrategier är det viktigt att inkludera markförvaltningssidan, för att inte glömma förvaltningen av marken när man ser till helhetsbilden av markutvecklingen.

I framtagandet av detaljplaner kan det generellt finnas ett glapp där man inte har riktigt klart för sig hur översiktsplanens visioner ska bli genomförbara. Då är en markstrategi som innehåller marknadsmässiga bedömningar värdefull.

Vår sammanvägda bedömning är att det helt saknas en struktur för hantering av dokument av styrande karaktär. Både att ta fram dokument, att hålla dem aktuella samt att ha dem tillgängliga.

3.3 Planeringsprocess i praktiken

Sammantaget uttrycks det som positivt att frågan om strategiska markinköp lyfts, då det är en angelägen fråga. Även om de politiska styrdokumenterna anger en viss riktning för kommunens markplanering upplevs den politiska styrningen inte alltid som tydlig.

Det uppges att kommunens markreserv räcker i ca 5 – 10 år till. Det gör att målet att Säterbostäder ska bygga 30 nya bostäder per år kommer att nås under ytterligare en period, men när den befintliga marken är slut finns det ingen mer att tillgå. När det gäller mark för industrifastigheter saknas det helt en markreserv.

Vid intervjuerna anges att det är enklare att hitta mark i vissa områden än andra, i Gustafs är det till exempel en stor utmaning då marken till stor del består av jordbruksmark, något som ofta inte medger bostadsbyggande. En stor del av marken i Gustafs tillhör inlandningen till Dala Airport och kan inte bebyggas på grund av för höga bullervärden.

En strategi som uppges för att möta bristen på mark är att förtäta, men även det är en metod som inte alltid fungerar, beroende på att tillgången inte alltid matchar efterfrågan.

Säter kommun

Granskning av den långsiktiga planeringen av markbehov

2022-08-24

Enligt uppgifter som lämnas upplevs det jämfört med tidigare som planeringskedjan nu är tydligare, med samhällsbyggnads verksamhetsplan som beskriver de tre "benen" – investeringsgrupp, driftgrupp och planerings- och exploateringsgrupp. Grupperna har kommit olika långt, ett område där man själv upplever sig ha kommit i gång är planerings- och exploateringsgruppen, som arbetar med tidiga skeden.

Säter är en kommun som växer, upplevelsen är att expansionstakten ökar inom flera områden. Det bekräftas av statistik från SCB som återfinns i kommunens budget för 2022.

Det uppges att det har gått åt mycket tid till projekten med Trafikverket, som i sig är mycket positiva för Sätters utveckling, men som innebär att annat strategiskt arbete får stå tillbaka. Det gäller både framtagande av detaljplaner och styrande dokument, så som översiktsplanen. Mycket tid har lagts på infrastruktur, varför planering av bostäder och industrifastigheter har fått mindre fokus. Det finns områden med mark men där saknas ofta en detaljplan som medger bostadsbyggande.

Uppfattningen som lämnas vid intervjuer är att tjänstepersoner har svårt att hinna med att ta fram nya detaljplaner. Det lyfts fram att när ett område detaljplaneläggs så borde ytterligare ett område detaljplaneläggas parallellt för planberedskapens och effektivitetens skull. Som det är idag uppstår ett tidsmässigt glapp mellan detaljplanerna, och tempot stannar av eftersom man inte kan anvisa fler tomter.

I intervjuerna är det tydligt att det finns en önskan om att politiken sätter ett mål om att fler detaljplaner ska tas fram och vinna laga kraft. Vid vår granskning uttrycks det som att det finns en känsla av att man reagerar i stället för att man agerar. Det beskrivs som en utmaning för kommunen att köpa mark, men tack vare kommunens goda relationer med näringslivet förs en regelbunden dialog med intressenter som vill sälja mark, då markägarna själva erbjuder mark. Det uttrycks som viktigt med nätverkande för att få ta del av erbjudanden.

Uppgifter lämnas om att kommunen har försökt att köpa in mer mark för att få större sammanhängande markområden och i vissa fall har lyckats. En utmaning är att utveckla dialogen med Länsstyrelsen, som inte alltid är inne på samma linje som kommunen vad gäller markförvärv. Vår granskning visar att uppfattningen är det finns mycket privat mark, och att kommunen äger mycket skog. Företagsetableringar är svårare att tillgodose, det går till exempel inte att erbjuda företag skyltläge längs med riksväg 70.

I våra intervjuer är det tydligt att det finns en politisk vilja att kommunen ska utvecklas, och genom samrådsgruppen blir det tydligt vad politiken vill. I samrådsgruppen träffas alla nämndsordföranden och kommunens högre chefer för att diskutera och informeras om byggnationer, markfrågor etc. som är på gång. Mötena är beslutade av kommunstyrelsen, men sker med en informell struktur, då det inte förs protokoll.

Enligt protokollsutdrag (KS2016/0224 § 103) har kommunstyrelsen beslutat att inrätta samrådsgrupper knutna till respektive process. Bakgrunden till det beskrivs som att en

styrgrupp sedan 2015 har arbetat med framtagandet av en bostadsplan och en lokalplan. Styrgruppen har bestått av kommunstyrelsens presidium, kommunchefen, ordförande i samhällsbyggnadsnämnden och samhällsbyggnadsförvaltningens förvaltningschef. Styrgruppsarbetet har varit mycket positivt för processen och ökat kvaliteten i arbetet, varför styrgrupper föreslås bildas inom andra områden för att säkerställa kvaliteten i pågående processer.

Investeringsbudgeten för markinköp ligger på kommunstyrelsen, något som förvaltningen upplever som hindrande då det tar lång tid, eftersom markaffärer ofta sker med en annan intensitet än beredningsprocessen av ett nämndärende. Eftersom det inte finns en långsiktig markplanering finns det en osäkerhet i om avsatta medel i budgeten täcker det faktiska behovet. Enligt uppgift är det ett uttalat politiskt mål att investeringar från externa aktörer ska prioriteras.

Enligt uppgift visar de framtagna underhållsplanerna för kommunens fastighetsbestånd på en stor underhållsskuld då många års eftersatt underhåll nu måste hanteras.

3.3.1 Bedömning

I de befintliga underlag som finns för planering saknas djupare analyser av kommunens demografi och hur den påverkar framtida behov kopplat till bostadsförsörjning. Det är viktigt att underlag som påverkar kommunens expansion är tillförlitliga och genomarbetade. Det möjliggör för en mer långsiktig planering av markförsörjningsbehovet.

För Sätters kommun finns ett uttryckt behov av att se över nuvarande översiktsplan. Utvecklingsarbetet med markstrategi och planberedskap bör synkroniseras med det övergripande strategiska arbetet kring översiktsplaneringen. Det finns ingen tydlig planeringskedja från översiktlig planering och planeringsstrategi eller motsvarande med kopplingar till markplanering. Det saknas också en tydlig koppling mellan markförvärv, ekonomisk styrning och planering.

Den ekonomiska styrningen är bristfällig kopplat till det granskade området då vi uppfattar att tjänstepersoner och politik ger helt olika bilder av hur investeringsprocessen går till. Den ekonomiska processen uppfattas som trög från tjänstepersonshåll kopplat till lämplig takt inom ärendeprocessen för förvärv av mark. Från politiskt håll uppges att investeringar från privata aktörer ska prioriteras.

Det markstrategiska arbetet är i behov av utveckling på flera håll och kopplat till flera processer. De politiska målen inom området ska vara styrande och genomsyra hela det markstrategiska arbetet. Vi bedömer det som viktigt att ta fram en markstrategi med framåtblick där möjliga förvärv, avyttringar samt strategiska markområden inkluderas.

Säterbostäder AB bör involveras i målarbetet då 30 bostäder per år förutsätter tillgänglig, lämplig mark. Målet kan behöva revideras och uppdateras utifrån de uppdaterade behov och målsättningar som framkommer när uppdatering saker i samband med att övriga revideringar genomförs.

Säter kommun

Granskning av den långsiktiga planeringen av markbehov

2022-08-24

Utifrån sitt ansvar för bostadsbyggande bör Säterbostäder AB involveras i framtagande av markstrategin som vi förordar.

Olika marktyper bör analyseras och områden som jordbruksmark, skogsmark med mera bör ingå. Markstrategin bör kopplas till det demografiska utvecklingsbehovet och harmonisera med planeringsdokument som bostadsplan och översiktsplan.

Detaljplanearbetet som utgår från översikts- och fördjupad översiktsplanering bör involveras i markstrategin och planberedskapen kan ses över kopplat till markbehovet framåt. Även underhållsplaneringen kan inkorporeras då den kan bli aktuell i frågor så som tex behov av nybyggnation på grund av eftersatt underhåll.

Vår sammanvägda bedömning är att det saknas en planeringskedja som tar hänsyn till alla de viktiga delar som är nödvändiga för en effektiv markförsörjning.

4 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att det saknas en tydlig politisk styrning inom strategiskt markförvärv. Det finns en tydlig önskan från politiken om att kommunen ska växa men det saknas en trygg planering för hur det ska gå till. Mål för markförvärv beskrivs i olika styrdokument, det är inte tydligt hur de följs upp.

Vår bedömning är att ansvarsfrågan gällande markköp inte är tydligt angiven eller fördelad i kommunstyrelsens och samhällsbyggnadsnämndens reglemente vilket skapar otydlighet i ärendesortering och beslutsprocessen.

Kommunen saknar en tydlig planeringskedja från översiktlig planering och planeringsstrategi eller motsvarande med kopplingar till markplanering. Det betyder inte att det inte planeras och byggs i kommunen, men det sker inte på ett effektivt sätt. Då det saknas en beslutad strategisk markplanering är det svårt att se kopplingar mellan markförvärv, ekonomisk styrning och planering.

Säterbostäder AB bör involveras i målarbetet då 30 bostäder per år förutsätter tillgänglig, lämplig mark. Målet kan behöva revideras och uppdateras utifrån de uppdaterade behov och målsättningar som framkommer när uppdatering saker i samband med att övriga revideringar genomförs.

Vi bedömer att kommunen inte har en effektiv arbetsprocess för framtagande av långsiktig markplanering med tydliga roller och ansvar. I stället för att ha en proaktiv förhållning till den långsiktiga strategiska planeringen, bygger arbetet till stor del på personliga relationer och är en reaktion på något.

Även om det upplevs som att markfrågor hanteras i dialog med politiken saknas en tydlig struktur för hur frågor lyfts och vilka byggnationer som blir aktuella att genomföra. Vår bedömning är att den informella hantering som angivits under intervjuerna medför en risk kopplat till personberoende.

Vi bedömer att den ekonomiska styrningen är bristfällig kopplat till det granskade området då vi uppfattar att tjänstepersoner och politik ger olika bilder av hur investeringsprocessen går till. Den ekonomiska processen uppfattas som trög från tjänstepersonshåll kopplat till lämplig takt inom ärendeprocessen för förvärv av mark. Från politiskt håll uppges att investeringar från privata aktörer ska prioriteras.

Sammanfattningsvis konstateras att arbetsprocessen för framtagande av långsiktig markplanering inte är så effektiv och säker som den skulle kunna vara. Det beror främst på att ansvar inte är tydliggjorda i reglementen, styrande dokument inte är aktuella, personbundenhet och otydlig rollfördelning samt avsaknad av tydliga arbetsprocesser.

Säter kommun

Granskning av den långsiktiga planeringen av markbehov

2022-08-24

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden att:

- Förtydliga ansvarsfrågan gällande markköp i kommunstyrelsens och samhällsbyggnadsnämndens reglemente.
- Arbeta vidare med det framtagna förslaget till ny arbetsordning för markköp.
- Analysera hur satta politiska mål inom markstrategiskt område ska kunna nås.
- Ta fram en långsiktig strategisk markplaneringskedja.
- Ta fram en markstrategi med framåtblick där möjliga förvärv, avyttringar samt strategiska markområden inkluderas.
- Involvera alla delar av kommunkoncernen som berörs av markplaneringen i arbetet.
- Involvera Säterbostäder AB i markstrategiskt arbete baserat på bolagets ansvar för bostadsbyggande kopplat till kommunkoncernens politiska målsättningar.
- Säkerställa att åtgärderna skapar en tydlig planeringskedja från översiktlig planering och planeringsstrategi eller motsvarande med tydliga kopplingar till markplanering.
- Se till att styrande dokument finns tillgängliga på kommunens hemsida.

Datum som ovan

KPMG AB

Åsa Rönmark Jakobsson

Maria Schultz

Kommunal revisor

Kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

Sbn § 136 Yttrande avseende revisionsrapport – granskning av den långsiktiga planeringen av markbehov

SBN2022/0176

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar yttra sig enligt ställt förslag.

Yttrande

Samhällsbyggnadsnämnden ser positivt på revisionens rekommendationer, som bedöms ligga i linje med arbete som är påbörjat eller som sker kontinuerligt inom kommunens förvaltning.

Reglemente och arbetsordning kopplat till markköp: bristen som revisionen påtalar i granskningen har tidigare identifierats i internkontroll på Samhällsbyggnadssektorn och redovisats till Samhällsbyggnadsnämnden. Med detta som grund har ett arbete initierats för att ta fram ett förslag till arbetsordning för markköp som kan infogas i reglementet. Arbetet beräknas vara klart för att lyftas till beslut under kvartal 1 2023.

Markstrategi: I nuläget pågår framtagande av en markstrategi för Säter kommun. Arbetet syftar bland annat till att stärka planeringen kring den långsiktiga avseende markbehov. Markstrategin bedöms vara klar under vår 2023.

Bostadsplan: arbetet med att uppdatera bostadsplan för ny mandatperiod har initierats. I detta arbete kommer Säterbostäder vara en central del. De behov som Säterbostäder lyfter fram kommer vara en viktig del i den strategiska planeringen av mark.

Planeringskedja & planeringsgrupp: Tidigare har en stor del av beredande arbetet avseende markförsörjning legat på rollen som Fastighetschef. Detta har lett till ett stort personberoende som revisionen påtalar. Dock har det initierats en planeringsgrupp under hösten 2022 som syftar till att arbeta bort det påtalade personberoendet. I planeringsgruppen deltar utöver rollen som fastighetschef kompetenser som planarkitekt, gis-ingenjör, samt representanter Miljö och bygg, Gata & VA. Gruppen bedöms bli en viktig del i beredning upp mot beslut avseende strategiska markköp.

Sbn § 136 forts.

Ärendebeskrivning

KPMG har på uppdrag av Säter kommuns revisorer granskat den långsiktiga planeringen av markbehov i kommunen. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022. Den sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att det saknas en tydlig politisk styrning inom strategiskt markförvärv. Det finns en tydlig önskan från politiken om att kommunen ska växa men det saknas en trygg planering för hur det ska gå till. Mål för markförvärv beskrivs i olika styrdokument, det är inte tydligt hur de följs upp. Bedömningen baseras bland annat på att ansvarsfrågan gällande markköp inte är tydligt angiven eller fördelad i kommunstyrelsens och samhällsbyggnadsnämndens reglemente vilket skapar otydlighet i ärendesortering och beslutsprocessen. Kommunen saknar även en tydlig planeringskedja från översiktlig planering och planeringsstrategi eller motsvarande med kopplingar till markplanering.

Säterbostäder AB bör involveras i målarbetet då 30 bostäder per år förutsätter tillgänglig, lämplig mark. Målet kan behöva revideras och uppdateras utifrån de uppdaterade behov och målsättningar som framkommer när uppdatering saker i samband med att övriga revideringar genomförs. Vi bedömer även att kommunen inte har en effektiv arbetsprocess för framtagande av långsiktig markplanering med tydliga roller och ansvar. Även om det upplevs som att markfrågor hanteras i dialog med politiken saknas en tydlig struktur för hur frågor lyfts och vilka byggnationer som blir aktuella att genomföra. Revisorerna anser att den informella hantering som angivits under intervjuerna medför en risk kopplat till personberoende.

Revisorerna bedömer vidare att den ekonomiska styrningen är bristfällig kopplat till det granskade området då vi uppfattar att tjänstepersoner och politik ger olika bilder av hur investeringsprocessen går till. Den ekonomiska processen uppfattas som trög från tjänstepersonshåll kopplat till lämplig takt inom ärendeprocessen för förvärv av mark. Sammanfattningsvis konstateras att arbetsprocessen för framtagande av långsiktig markplanering inte är så effektiv och säker som den skulle kunna vara. Det beror främst på att ansvar inte är tydliggjorda i reglementen, styrande dokument inte är aktuella, personbundenhet och otydlig rollfördelning samt avsaknad av tydliga arbetsprocesser. Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden att:

- Förtydliga ansvarsfrågan gällande markköp i kommunstyrelsens och samhällsbyggnadsnämndens reglemente.
- Arbeta vidare med det framtagna förslaget till ny arbetsordning för markköp.
- Analysera hur satta politiska mål inom markstrategiskt område ska kunna nås.
- Ta fram en långsiktig strategisk markplaneringskedja.

Sbn § 136 forts.

- Ta fram en markstrategi med framåtblick där möjliga förvärv, avyttringar samt strategiska markområden inkluderas.
- Involvera alla delar av kommunkoncernen som berörs av markplaneringen i arbetet.
- Involvera Säterbostäder AB i markstrategiskt arbete baserat på bolagets ansvar för bostadsbyggande kopplat till kommunkoncernens politiska målsättningar.
- Säkerställa att åtgärderna skapar en tydlig planeringskedja från översiktlig planering och planeringsstrategi eller motsvarande med tydliga kopplingar till markplanering.
- Se till att styrande dokument finns tillgängliga på kommunens hemsida.

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade 2022-09-08 Kf§78

Kommunfullmäktige beslutar att begära in yttrande över revisionsrapporten från kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden till den 8 februari 2023. Yttrandet bör även lämnas till revisionen för kännedom.

Beslutsunderlag

Revisionsgranskning avseende granskning långsiktig planering av markbehov

Projektplan för granskning

Missiv granskning av långsiktig planering av markbehov

Delges

Kommunstyrelsen

Revisionen Sätters kommun

Ks § 59 Yttrande – revisionsrapport granskning av den långsiktiga planeringen av markbehov

KS2022/0376

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta yttrandet som sitt eget.

Yttrande

Kommunstyrelsen ser positivt på revisionens rekommendationer.

Kommunstyrelsen har enligt reglementet ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Det innebär bland annat att leda kommunens verksamhet genom att utöva en samordnad styrning och leda arbetet med att ta fram styrdokument för kommunen.

Kommunstyrelsen har gett kommundirektören till uppdrag att revidera berörda styrdokument samt att ta fram en markstrategi. Det arbetet har påbörjats under 2022 och ska vara klart under 2023.

Det finns olika arbetsgrupper med tjänstepersoner från samhällsbyggnads sektorn, Säterbostäder AB och kommunstyrelsesektorn som arbetar med att förtydliga och förbättra kommunens styrning utifrån KPMGs rekommendationer.

Ärendebeskrivning

KPMG har på uppdrag av Säter kommuns revisorer granskat den långsiktiga planeringen av markbehov i kommunen. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022. Den sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att det saknas en tydlig politisk styrning inom strategiskt markförvärv. Det finns en tydlig önskan från politiken om att kommunen ska växa men det saknas en trygg planering för hur det ska gå till. Mål för markförvärv beskrivs i olika styrdokument, det är inte tydligt hur de följs upp. Bedömningen baseras bland annat på att ansvarsfrågan gällande markköp inte är tydligt angiven eller fördelad i kommunstyrelsens och samhällsbyggnadsnämndens reglemente vilket skapar otydlighet i ärendesortering och beslutsprocessen. Kommunen saknar även en tydlig planeringskedja från översiktlig planering och planeringsstrategi eller motsvarande med kopplingar till markplanering.

Säterbostäder AB bör involveras i målarbetet då 30 bostäder per år förutsätter tillgänglig, lämplig mark.

Ks § 59 forts

Målet kan behöva revideras och uppdateras utifrån de uppdaterade behov och målsättningar som framkommer när uppdatering saker i samband med att övriga revideringar genomförs. Vi bedömer även att kommunen inte har en effektiv arbetsprocess för framtagande av långsiktig markplanering med tydliga roller och ansvar. Även om det upplevs som att markfrågor hanteras i dialog med politiken saknas en tydlig struktur för hur frågor lyfts och vilka byggnationer som blir aktuella att genomföra. Revisorerna anser att den informella hantering som angivits under intervjuerna medför en risk kopplat till personberoende.

Revisorerna bedömer vidare att den ekonomiska styrningen är bristfällig kopplat till det granskade området då vi uppfattar att tjänstepersoner och politik ger olika bilder av hur investeringsprocessen går till. Den ekonomiska processen uppfattas som trög från tjänstepersonshåll kopplat till lämplig takt inom ärendeprocessen för förvärv av mark. Sammanfattningsvis konstateras att arbetsprocessen för framtagande av långsiktig markplanering inte är så effektiv och säker som den skulle kunna vara. Det beror främst på att ansvar inte är tydliggjorda i reglementen, styrande dokument inte är aktuella, personbundenhet och otydlig rollfördelning samt avsaknad av tydliga arbetsprocesser. Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden att:

- Förtydliga ansvarsfrågan gällande markköp i kommunstyrelsens och samhällsbyggnadsnämndens reglemente.
- Arbeta vidare med det framtagna förslaget till ny arbetsordning för markköp.
- Analysera hur satta politiska mål inom markstrategiskt område ska kunna nås.
- Ta fram en långsiktig strategisk markplaneringskedja.
- Ta fram en markstrategi med framåtblick där möjliga förvärv, avyttringar samt strategiska markområden inkluderas.
- Involvera alla delar av kommunkoncernen som berörs av markplaneringen i arbetet.
- Involvera Säterbostäder AB i markstrategiskt arbete baserat på bolagets ansvar för bostadsbyggande kopplat till kommunkoncernens politiska målsättningar.
- Säkerställa att åtgärderna skapar en tydlig planeringskedja från översiktlig planering och planeringsstrategi eller motsvarande med tydliga kopplingar till markplanering.
- Se till att styrande dokument finns tillgängliga på kommunens hemsida.

Ks § 59 forts

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade 2022-09-08 Kf§78

Kommunfullmäktige beslutar att begära in yttrande över revisionsrapporten från kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden till den 8 februari 2023. Yttrandet bör även lämnas till revisionen för kännedom.

Beslutsunderlag

- Revisionsgranskning avseende granskning långsiktig planering av markbehov
- Projektplan för granskning
- Missiv granskning av långsiktig planering av markbehov.

Delges

Kommunfullmäktige

Revisionen Sätters kommun

Yttrande avseende revisionsrapport - granskning av den långsiktiga planeringen av markbehov

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar föreslå kommunstyrelsen besluta att anta yttrandet som sitt eget.

Yttrande

Kommunstyrelsen ser positivt på revisionens rekommendationer.

Kommunstyrelsen har enligt reglementet ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Det innebär bland annat att leda kommunens verksamhet genom att utöva en samordnad styrning och leda arbetet med att ta fram styrdokument för kommunen.

Kommunstyrelsen har gett kommundirektören till uppdrag att revidera berörda styrdokument samt att ta fram en markstrategi. Det arbetet har påbörjats under 2022 och ska vara klart under 2023.

Det finns olika arbetsgrupper med tjänstepersoner från samhällsbyggnads sektorn, Säterbostäder AB och kommunstyrelsesektorn som arbetar med att förtydliga och förbättra kommunens styrning utifrån KPMGs rekommendationer.

Ärendebeskrivning

KPMG har på uppdrag av Säter kommuns revisorer granskat den långsiktiga planeringen av markbehov i kommunen. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022. Den sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att det saknas en tydlig politisk styrning inom strategiskt markförvärv. Det finns en tydlig önskan från politiken om att kommunen ska växa men det saknas en trygg planering för hur det ska gå till. Mål för markförvärv beskrivs i olika styrdokument, det är inte tydligt hur de följs upp. Bedömningen baseras bland annat på att ansvarsfrågan gällande markköp inte är tydligt angiven eller fördelad i kommunstyrelsens och samhällsbyggnadsnämndens reglemente vilket skapar otydlighet i ärendesortering och beslutsprocessen. Kommunen saknar även en tydlig planeringskedja från översiktlig planering och planeringsstrategi eller motsvarande med kopplingar till markplanering.

Postadress

Box 300, 783 27 Säter
Telefon: 0225-55 000 (vxl)

Besöksadress

Rådhuset, Åsgränd 2, Säter

E-post

kommun@sater.se

Webbplats

sater.se

Säterbostäder AB bör involveras i målarbetet då 30 bostäder per år förutsätter tillgänglig, lämplig mark. Målet kan behöva revideras och uppdateras utifrån de uppdaterade behov och målsättningar som framkommer när uppdatering saker i samband med att övriga revideringar genomförs. Vi bedömer även att kommunen inte har en effektiv arbetsprocess för framtagande av långsiktig markplanering med tydliga roller och ansvar. Även om det upplevs som att markfrågor hanteras i dialog med politiken saknas en tydlig struktur för hur frågor lyfts och vilka byggnationer som blir aktuella att genomföra. Revisorerna anser att den informella hantering som angivits under intervjuerna medför en risk kopplat till personberoende.

Revisorerna bedömer vidare att den ekonomiska styrningen är bristfällig kopplat till det granskade området då vi uppfattar att tjänstepersoner och politik ger olika bilder av hur investeringsprocessen går till. Den ekonomiska processen uppfattas som trög från tjänstepersonshåll kopplat till lämplig takt inom ärendeprocessen för förvärv av mark. Sammanfattningsvis konstateras att arbetsprocessen för framtagande av långsiktig markplanering inte är så effektiv och säker som den skulle kunna vara. Det beror främst på att ansvar inte är tydliggjorda i reglementen, styrande dokument inte är aktuella, personbundenhet och otydlig rollfördelning samt avsaknad av tydliga arbetsprocesser. Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden att:

- Förtydliga ansvarsfrågan gällande markköp i kommunstyrelsens och samhällsbyggnadsnämndens reglemente.
- Arbeta vidare med det framtagna förslaget till ny arbetsordning för markköp.
- Analysera hur satta politiska mål inom markstrategiskt område ska kunna nås.
- Ta fram en långsiktig strategisk markplaneringskedja.
- Ta fram en markstrategi med framåtblick där möjliga förvärv, avyttringar samt strategiska markområden inkluderas.
- Involvera alla delar av kommunkoncernen som berörs av markplaneringen i arbetet.
- Involvera Säterbostäder AB i markstrategiskt arbete baserat på bolagets ansvar för bostadsbyggande kopplat till kommunkoncernens politiska målsättningar.
- Säkerställa att åtgärderna skapar en tydlig planeringskedja från översiktlig planering och planeringsstrategi eller motsvarande med tydliga kopplingar till markplanering.
- Se till att styrande dokument finns tillgängliga på kommunens hemsida.

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade 2022-09-08 Kf§78

Kommunfullmäktige beslutar att begära in yttrande över revisionsrapporten från kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden till den 8 februari 2023. Yttrandet bör även lämnas till revisionen för kännedom.

Beslutsunderlag

Revisionsgranskning avseende granskning långsiktig planering av markbehov

Projektplan för granskning

Missiv granskning av långsiktig planering av markbehov.

Delges

Kommunfullmäktige

Revisionen Sätters kommun

Underskrifter

Marita Skog
Kommundirektör

Kf § 17 Granskningsrapport informationssäkerhet

KS2022/0338

Beslut

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade 2022-12-15 att begära in yttrande över revisionsrapporten ”Granskning av informationssäkerheten” från kommunstyrelsen och samtliga nämnder till den 9 februari 2023. Yttrandet bör även lämnas till revisionen för kännedom.

Till dagens sammanträde har yttranden inkommit från socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden, kommunstyrelsen, miljö- och byggnämnden, samhällsbyggnadsnämnden och kulturnämnden.

Granskningsrapporten

KPMG har av Sätters kommuns förtroendevalda revisorer fått i uppdrag att genomföra en granskning av styrelsen och nämndernas rutiner för sitt informationssäkerhetsarbete.

Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Granskningens syfte är bedöma om styrelser och nämnder har en tillräcklig intern styrning och kontroll som säkerställer ett ändamålsenligt och systematiskt arbetssätt med informationssäkerheten i kommunen. Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är kommunstyrelsen och nämnderna inte har en tillräcklig intern styrning och kontroll som säkerställer ett ändamålsenligt och systematiskt arbetssätt med informationssäkerheten i kommunen.

Vi gör bedömningen utifrån att upprättade styrdokument samt roller och ansvar inte stämmer överens med nuvarande organisationsuppbyggnad. Vidare bygger bedömningen på att det finns ett behov av att riskanalyser och informationsklassningar genomförs i syfte att säkerställa att informationen hanteras på korrekt sätt samt att verksamhetssystemen är tillräckligt säkra för att hantera eventuellt känslig information.

Det finns även behov av att upprätta rutiner för omprövning av genomförda riskanalyser och klassningar.

Kf § forts

Då IT-avdelningen i tid för granskningen saknar ett servicenivåavtal från samtliga nämnder samt styrelsen gör vi bedömningen att det finns behov av att upprätta detta.

I uppföljningen av internkontrollplanen framgår att det finns medarbetare som saknar kunskap om hur de ska hantera personuppgifter samt även rutiner för borttappad utrustning. Utifrån detta finns behov av att genomföra utbildningsinsatser avseende informationssäkerhet.

Samtliga nämnder samt styrelsen har behov av att upprätta former för uppföljning av det informationssäkerhetsarbete som bedrivs.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att riskanalyser och informationsklassningar av information samt verksamhetssystem genomförs.
- Upprätta ett servicenivåavtal (SLA) mellan nämnden och IT-avdelningen.
- Genomföra utbildningsinsatser för samtliga medarbetare i kommunen samt göra dessa obligatoriska, bland annat i syfte att minska risken för att informationssäkerhetsincidenter uppstår.
- Säkerställa att hantering av incidenter sker i enlighet med upprättade styrdokument samt att incidenterna dokumenteras, analyseras och bedöms på kommunövergripande nivå i syfte att kunna vidta nödvändiga åtgärder.
- Ställa krav om uppföljning och återrapportering av kommunens samlade informationssäkerhetsarbete i enlighet med LIS så att beslut kan tas om mål och handlingsplan över åtgärder.
- Se över styrande och stödjande dokument så att de överensstämmer med de organisationsförändringar som skett i kommunen samt se över beskrivningar av roller och ansvar så att de stämmer överens med organisationens nuvarande uppbyggnad.
- Upprätta former avseende omprövning av genomförda riskanalyser och informationsklassningar.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderar vi samtliga nämnder att:

- Systematiskt genomföra riskbedömning och informationsklassning av den information som hanteras i system samt utifrån dessa ställa krav om nödvändiga åtgärder.
- Upprätta ett servicenivåavtal (SLA) mellan nämnden och IT-avdelningen.
- Säkerställa att uppföljning sker av deltagandet i de utbildningsinsatser som genomförs.

Kf § forts

- Beakta informationssäkerhet i internkontrollarbetet och utifrån en riskanalys göra en bedömning om det finns behov av att inkludera kontrollmoment riktat mot detta.
- Upprätta former för årlig uppföljning angående det informationssäkerhetsarbete som sker inom nämndens verksamhetsområde och besluta om nödvändiga åtgärder för att förbättra informationssäkerheten utifrån aktuella risker och behov.
- Upprätta rutiner avseende omprövning av genomförda riskanalyser och informationsklassningar.

Revisorerna rekommenderar fullmäktige att begära in yttrande över bifogad revisionsrapport från kommunstyrelsen och samtliga nämnder senast den 9 februari 2023. Yttrandet bör även lämnas till revisionen för kännedom.

Summering av nämndernas svar av granskning informationssäkerhet

Ärendebeskrivning

KPMG har av Säterers kommuns förtroendevalda revisorer fått i uppdrag att genomföra en granskning av styrelsen och nämndernas rutiner för sitt informations-säkerhetsarbete.

Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Granskningens syfte är bedöma om styrelser och nämnder har en tillräcklig intern styrning och kontroll som säkerställer ett ändamålsenligt och systematiskt arbetssätt med informationssäkerheten i kommunen.

Sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen och nämnderna inte har en tillräcklig intern styrning och kontroll som säkerställer ett ändamålsenligt och systematiskt arbetssätt med informationssäkerheten i kommunen.

Det ges ett flertal rekommendationer till kommunen vilket innebär att kommunen har en hel del förbättringsarbete att göra både för kommunstyrelsen, samtliga nämnder och förtroendevalda revisorer.

Slutsatser från KPMG

- att kommunstyrelsen och nämnderna inte har en tillräcklig intern styrning och kontroll som säkerställer ett ändamålsenligt och systematiskt arbetssätt med informations-säkerheten i kommunen.
- att upprättade styrdokument samt roller och ansvar inte stämmer överens med nuvarande organisationsuppbyggnad.
- att riskanalyser och informationsklassningar ska genomföras i
- syfte att säkerställa att informationen hanteras på korrekt sätt samt att
- verksamhetssystemen är tillräckligt säkra för att hantera eventuellt känslig information.
- att upprätta rutiner för omprövning av genomförda riskanalyser och klassningar.
- att ta fram servicenivåavtal
- att genomföra olika utbildningsinsatser avseende informationssäkerhet.
- att samtliga nämnder i sitt internkontrollarbete beaktar informationssäkerhet och utifrån en riskanalys gör en bedömning om det finns behov av att inkludera kontrollmoment riktat mot detta.

Postadress

Box 300, 783 27 Säter
Telefon: 0225-55 000 (vxl)

Besöksadress

Rådhuset, Åsgränd 2, Säter

E-post

kommun@sater.se

Webbplats

sater.se

Summering av yttrande från kommunstyrelsen och nämnder

Kommunstyrelsen och nämnder ser positivt på revisionens rekommendationer.

Kommunen stödjer uppfattningen att styrdokumenterna ska ses över och uppdateras, har redan påbörjats.

Arbetet kring riskanalyser och informationsklassningar pågår.

Kommunen har en ny organisation kring systemförvaltning vilket ska bidra till ett systematiskt genomföra riskanalyser och informationsklassningar.

I samband med uppdatering av styrdokument har en dialog kring ett systematiskt informationssäkerhetsarbete startat upp.

Kommunen har genomfört gemensamma utbildningsinsatser för samtliga medarbetare men det kommer att göras än mer obligatoriska, bland annat i syfte att minska risken för att informations-säkerhetsincidenter ska uppstå. Det ska bli en del av kommunens utbildningsplan.

Kommunen kommer att se över och upprätta rutiner för att hantera incidenter med tydliga styrdokument för att kunna vidta nödvändiga åtgärder när en informationssäkerhetsincident uppstår.

Kommunen ska utreda hur uppföljning och rapportering av det samlade informationssäkerhetsarbetet ska gå till.

Informationssäkerhetssamordnaren kommer att skapa en arbetsgrupp för att ta fram ett underlag för riskbedömningar.

Upprätta ett servicenivåavtal (SLA) mellan kommunen och IT-avdelningen. Vilket kommer att ske genom att föra en dialog kring SLA i det fortsatta arbetet. Sätters kommuns organisation kräver ett gemensamt SLA som gäller för samtliga nämnder och bolag för att säkerställa att vi håller samma nivå på säkerhet.

Beakta informationssäkerhet i internkontrollarbetet och utifrån en riskanalys göra en bedömning om det finns behov av att inkludera kontrollmoment riktat mot detta. Varje år genomförs en analys av risker enligt fastställd rutin och bedömer om risken kräver en internkontrollspunkt.

Kommunstyrelsen kommer att ge kommunledningsgruppen i uppdrag att samordna arbetet kring informationssäkerhet, tydliggöra roller och ansvar för informations-säkerhetsarbetet samt att prioritera denna fråga.

Datum för återrapportering

Kommunfullmäktige 2023-02-23.

Underskrifter

Marita Skog
Kommundirektör

Till
Kommunfullmäktige

För kännedom
Kommunstyrelsen
Socialnämnden
Kulturnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Barn- och utbildningsnämnden
Miljö- och byggnämnden

Granskning av informationssäkerhet

KPMG har av Säters kommuns förtroendevalda revisorer fått i uppdrag att genomföra en granskning av styrelsen och nämndernas rutiner för sitt informationssäkerhetsarbete. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Granskningens syfte är bedöma om styrelser och nämnder har en tillräcklig intern styrning och kontroll som säkerställer ett ändamålsenligt och systematiskt arbetssätt med informationssäkerheten i kommunen. Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är kommunstyrelsen och nämnderna inte har en tillräcklig intern styrning och kontroll som säkerställer ett ändamålsenligt och systematiskt arbetssätt med informationssäkerheten i kommunen.

Vi gör bedömningen utifrån att upprättade styrdokument samt roller och ansvar inte stämmer överens med nuvarande organisationsuppbyggnad.

Vidare bygger bedömningen på att det finns ett behov av att riskanalyser och informationsklassningar genomförs i syfte att säkerställa att informationen hanteras på korrekt sätt samt att verksamhetssystemen är tillräckligt säkra för att hantera eventuellt känslig information.

Det finns även behov av att upprätta rutiner för omprövning av genomförda riskanalyser och klassningar.

Då IT-avdelningen i tid för granskningen saknar ett servicenivåavtal från samtliga nämnder samt styrelsen gör vi bedömningen att det finns behov av att upprätta detta.

I uppföljningen av internkontrollplanen framgår att det finns medarbetare som saknar kunskap om hur de ska hantera personuppgifter samt även rutiner för borttappad utrustning. Utifrån detta finns behov av att genomföra utbildningsinsatser avseende informationssäkerhet.

Samtliga nämnder samt styrelsen har behov av att upprätta former för uppföljning av det informationssäkerhetsarbete som bedrivs.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att riskanalyser och informationsklassningar av information samt verksamhetssystem genomförs.
- Upprätta ett servicenivåavtal (SLA) mellan nämnden och IT-avdelningen.
- Genomföra utbildningsinsatser för samtliga medarbetare i kommunen samt göra dessa obligatoriska, bland annat i syfte att minska risken för att informationssäkerhetsincidenter uppstår.

Säters kommun

De förtroendevalda revisorerna

- Säkerställa att hantering av incidenter sker i enlighet med upprättade styrdokument samt att incidenterna dokumenteras, analyseras och bedöms på kommunövergripande nivå i syfte att kunna vidta nödvändiga åtgärder.
- Ställa krav om uppföljning och återrapportering av kommunens samlade informationssäkerhetsarbete i enlighet med LIS så att beslut kan tas om mål och handlingsplan över åtgärder.
- Se över styrande och stödjande dokument så att de överensstämmer med de organisationsförändringar som skett i kommunen samt se över beskrivningar av roller och ansvar så att de stämmer överens med organisationens nuvarande uppbyggnad.
- Upprätta former avseende omprövning av genomförda riskanalyser och informationsklassningar.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderar vi samtliga nämnder att:

- Systematiskt genomföra riskbedömning och informationsklassning av den information som hanteras i system samt utifrån dessa ställa krav om nödvändiga åtgärder.
- Upprätta ett servicenivåavtal (SLA) mellan nämnden och IT-avdelningen.
- Säkerställa att uppföljning sker av deltagandet i de utbildningsinsatser som genomförs.
- Beakta informationssäkerhet i internkontrollarbetet och utifrån en riskanalys göra en bedömning om det finns behov av att inkludera kontrollmoment riktat mot detta.
- Upprätta former för årlig uppföljning angående det informationssäkerhetsarbete som sker inom nämndens verksamhetsområde och besluta om nödvändiga åtgärder för att förbättra informationssäkerheten utifrån aktuella risker och behov.
- Upprätta rutiner avseende omprövning av genomförda riskanalyser och informationsklassningar.

Revisorerna rekommenderar fullmäktige att begära in yttrande över bifogad revisionsrapport från kommunstyrelsen och samtliga nämnder senast den 9 februari 2023. Yttrandet bör även lämnas till revisionen för kännedom.

DocuSigned by:

Dagney Hansson

BD8B0AE7A86A448...

Dagney Hansson

Ordförande i kommunrevisionen

Granskning av kommunens informationssäkerhet

Rapport

Sätters kommun

KPMG AB

Datum 2022-11-15

Antal sidor 23

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Bakgrund	5
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	5
2.2	Revisionskriterier	6
2.3	Metod	6
2.4	Metodstöd för systematiskt informationssäkerhetsarbete	8
3	Resultat av granskningen	11
3.1	Organisation	11
3.2	Analys av behov och risker för informationssäkerhet	14
3.3	IT-säkerhetsåtgärder	16
3.4	Incidenthantering	17
3.5	Uppföljning, intern kontroll och rapportering	19
4	Slutsats och rekommendationer	21
4.1	Slutsats	21
4.2	Rekommendationer	22

1 Sammanfattning

KPMG har av Sätters kommuns förtroendevalda revisorer fått i uppdrag att genomföra en granskning av styrelsen och nämndernas rutiner för sitt informationssäkerhetsarbete. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Granskningens syfte är bedöma om styrelser och nämnder har en tillräcklig intern styrning och kontroll som säkerställer ett ändamålsenligt och systematiskt arbetssätt med informationssäkerheten i kommunen. Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är kommunstyrelsen och nämnderna inte har en tillräcklig intern styrning och kontroll som säkerställer ett ändamålsenligt och systematiskt arbetssätt med informationssäkerheten i kommunen.

Vi gör bedömningen utifrån att upprättade styrdokument samt roller och ansvar inte stämmer överens med nuvarande organisationsuppbyggnad.

Vidare bygger bedömningen på att det finns ett behov av att riskanalyser och informationsklassningar genomförs i syfte att säkerställa att informationen hanteras på korrekt sätt samt att verksamhetssystemen är tillräckligt säkra för att hantera eventuellt känslig information.

Det finns även behov av att upprätta rutiner för omprövning av genomförda riskanalyser och klassningar.

Då IT-avdelningen i tid för granskningen saknar ett servicenivåavtal från samtliga nämnder samt styrelsen gör vi bedömningen att det finns behov av att upprätta detta.

I uppföljningen av internkontrollplanen framgår att det finns medarbetare som saknar kunskap om hur de ska hantera personuppgifter samt även rutiner för borttappade utrustning. Utifrån detta finns behov av att genomföra utbildningsinsatser avseende informationssäkerhet.

Vidare gör vi bedömningen att samtliga nämnder i sitt internkontrollarbete beaktar informationssäkerhet och utifrån en riskanalys gör en bedömning om det finns behov av att inkludera kontrollmoment riktat mot detta.

Samtliga nämnder samt styrelsen har behov av att upprätta former för uppföljning av det informationssäkerhetsarbete som bedrivs.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Se över styrande och stödjande dokument så att de överensstämmer med de organisationsförändringar som skett i kommunen samt se över beskrivningar av roller och ansvar så att de stämmer överens med organisationens nuvarande uppbyggnad.
- Säkerställa att riskanalyser och informationsklassningar av information samt verksamhetssystem genomförs.
- Upprätta former avseende omprövning av genomförda riskanalyser och informationsklassningar.
- Upprätta ett servicenivåavtal (SLA) mellan nämnden och IT-avdelningen.

Sätters kommun

Granskning av kommunens informationssäkerhet

2022-11-15

- Genomföra utbildningsinsatser för samtliga medarbetare i kommunen samt göra dessa obligatoriska, bland annat i syfte att minska risken för att informationssäkerhetsincidenter uppstår.
- Säkerställa att hantering av incidenter sker i enlighet med upprättade styrdokument samt att incidenterna dokumenteras, analyseras och bedöms på kommunövergripande nivå i syfte att kunna vidta nödvändiga åtgärder.
- Ställa krav om uppföljning och återrapportering av kommunens samlade informationssäkerhetsarbete i enlighet med LIS så att beslut kan tas om mål och handlingsplan över åtgärder.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderar vi samtliga nämnder att:

- Systematiskt genomföra riskbedömning och informationsklassning av den information som hanteras i system samt utifrån dessa ställa krav om nödvändiga åtgärder.
- Upprätta rutiner avseende omprövning av genomförda riskanalyser och informationsklassningar.
- Säkerställa att uppföljning sker av deltagandet i de utbildningsinsatser som genomförs.
- Upprätta ett servicenivåavtal (SLA) mellan nämnden och IT-avdelningen.
- Beakta informationssäkerhet i internkontrollarbetet och utifrån en riskanalys göra en bedömning om det finns behov av att inkludera kontrollmoment riktat mot detta.
- Upprätta former för årlig uppföljning angående det informationssäkerhetsarbete som sker inom nämndens verksamhetsområde och besluta om nödvändiga åtgärder för att förbättra informationssäkerheten utifrån aktuella risker och behov.

2 Bakgrund

KPMG har av Sätters kommuns förtroendevalda revisorer fått i uppdrag att genomföra en granskning av styrelsen och nämndernas rutiner för sitt informationssäkerhetsarbete. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Informationssäkerhet (där IT-säkerhet ingår som en del) är ett begrepp som används om informationssäkerhet för information som hanteras i kommunens IT-system. Allt mer information hanteras idag med olika tekniska lösningar och aldrig förr har kommunerna hanterat sådana mängder information som görs idag. Informationssäkerhet innebär att skydda information utifrån dess krav på konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet i alla kommunens system. För att kunna hantera detta på ett ändamålsenligt sätt krävs att kommunen har ett systematiskt informationssäkerhetsarbete där flera funktioner i kommunen är involverade och rätt organiserade för uppdraget. Informationssäkerhet är inte en IT-fråga utan en fråga om att säkra och trygga driften av kommunens kärnverksamheter.

Verksamheternas ökade beroende av informationsteknik (IT) innebär ökade risker i form av dataintrång, bedrägerier och spridning av skadlig kod. Många verksamheter inom kommunen är idag helt beroende av väl fungerande IT. För flera verksamheter handlar ett väl fungerande IT-stöd såväl om säkerhet som möjlighet till en fungerande verksamhet utan driftstörningar. Hotbilden med risker för intrång förändras kontinuerligt och säkerhetsarbetet behöver därför vara en ständigt pågående process för att säkerställa att kommunens informationstillgångar har ett tillräckligt skydd.

Med anledning av ovanstående drar kommunens revisorer slutsatsen i sin riskanalys, att arbetet med informationssäkerheten behöver granskas.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Granskningens syfte är bedöma om styrelser och nämnder har en tillräcklig intern styrning och kontroll som säkerställer ett ändamålsenligt och systematiskt arbetssätt med informationssäkerheten i kommunen.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Finns aktuella styrande dokument som tydliggör ansvar, vilka krav som ställs och hur arbetet ska bedrivas?
- Finns en ändamålsenlig organisation för att arbeta med informationssäkerhet?
- Finns ett systematiskt arbete med riskanalyser och informationsklassning?
- Sker en kravställning av IT-säkerhetsåtgärder utifrån genomförd riskbedömning och klassning av informationstillgångar som hanteras i system?
- Finns ett systematiskt arbetssätt med IT-säkerhet för central IT-infrastruktur (nätverk, servrar, klienter mm.)?
- Finns incidenthanteringsrutiner och sker en tillräcklig rapportering av inträffade incidenter?

2022-11-15

- Görs systematiska uppföljningar av implementerade säkerhetsåtgärder för att kontinuerligt förbättra informationssäkerheten?
- Finns ett ändamålsenligt arbete med att följa upp att beslut och styrdokument relaterat till informationssäkerhet efterlevs?

Avseende kommunstyrelsen avser granskningen dels det övergripande och samordnande ansvaret för informations- och IT-säkerhetsarbetet, dels eget ansvar för de informationstillgångar som hanteras.

Granskningen avser kommunstyrelsen och samtliga nämnder.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller:

- Kommunallagen 6 kap. 6 §
- Tillämpbara interna regelverk, policys och beslut
- MSB:s rekommendationer avseende Ledningssystem för informationssäkerhet
- NIS-direktivet i tillämpliga delar avseende kartläggning och analys av risker

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier av följande dokument:

- Policy för informationssäkerhet
- Riktlinjer för ledningssystem för informationssäkerhet
- IT-policy
- Riktlinjer behandling av personuppgifter
- Internkontrollplaner för samtliga nämnder, 2022
- Uppföljning av internkontrollplan för kommunstyrelsen, 2021
- Samverkansavtal avseende Gemensam drift och support av IT-miljön i Säter och Borlänge kommun
- Utredning Sammanslagning av IT Borlänge kommun och Sätters kommun

Säters kommun

Granskning av kommunens informationssäkerhet

2022-11-15

samt genom intervjuer med följande funktioner:

- Kommunstyrelsens presidium
- Kommundirektör
- Kanslichef
- IT-chef
- Sektorchef, Sociala sektorn
- Sektorchef, Samhällsbyggnadssektorn
- Sektorchef, Barn- och utbildningssektorn
- Säkerhetssamordnare

Samtliga intervjupersoner har fått möjlighet att faktakontrollera rapporten.

Metodstöd för systematiskt informationssäkerhetsarbete
MSB har tagit fram ett metodstöd till organisationer avseende informationssäkerhetsarbetet. Metodstödet baserat på den internationella standardserien för informationssäkerhet, ISO/IEC 27000, och ämnar till att förtydliga hur informationssäkerhetsarbetet kan utformas.

Metodstödet består av fyra olika metodsteg för informationssäkerhetsarbetet vilka illustreras i nedanstående figur.

2.3.1 Identifiera och analyser

Syftet med att analysera informationssäkerhetsarbetet är enligt MSB att säkerställa att informationssäkerheten utformas utifrån verksamhetens rådande förutsättningar. Det ska även leda till att väsentliga informationstillgångar identifieras, vilka risker de ska skyddas mot, samt valda säkerhetsåtgärder.

2.3.2 Utforma

Enligt MSB:s metodstöd behövs följande delar för ett systematiskt informationssäkerhetsarbete:

- Organisation
- Informationssäkerhetsmål
- Styrdokument
- Klassningsmodell
- Handlingsplan
- Kontinuitetshantering för informationstillgångar

2.3.3 Använda

När verksamheten har utformat styrningen enligt avsnitt 2.4.2 ska det tillämpas. Det innebär:

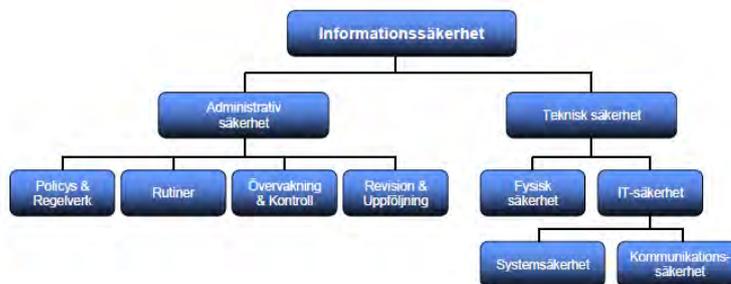
- Kontinuerligt arbete med att klassa organisationens information för att identifiera känslig och kritisk information för att kunna säkerställa tillräckligt skydd.
- Genomföra och efterleva de handlingsplaner och styrdokument som avser informationssäkerhetsarbetet.
- Utbilda och kommunicera informationssäkerhetsfrågor till organisationens medarbetare. Det är ständigt pågående arbete som är nödvändigt för att skapa ett systematiskt informationsarbete.

2.3.4 Följa upp och förbättra

Informationssäkerhetsarbetet ska utvärderas och följas upp för att säkerställa att arbetets fortsatta lämplighet, tillräcklighet och verkan. Det kan enligt MSB ske genom övervakning, mätning och måluppföljning.

2.3.5 Roller och ansvar

Informationssäkerhetsbegreppet och dess innehåll kan översiktligt beskrivas i nedanstående skiss:

Informationssäkerhetsarbetet kan struktureras i ett Ledningssystem för informationssäkerhet, kallat LIS. I ett sådant har verksamheten tydliggjort krav som ställs genom styrande dokument och hur ansvaret är fördelat.

En central del i ett ledningssystem, är enligt MSB, ledningens uttalade stöd. Ledningen bör också se till att organisationen antar en policy för informationssäkerhetsarbetet. I ytterligare styrdokument, riktlinjer och liknande kan sedan den högsta ledningen ge vägledningen till chefer och övriga medarbetare. Det är viktigt att alla i en organisation känner till och förstår innehållet i policys och riktlinjer. Erfarenhet visar tydligt vikten av att anställda uppvisar ett säkert beteende i sitt dagliga arbete. En stor del av arbetet med att driva ett ledningssystem handlar därför om att informera medarbetare om de regler som ingår i ledningssystemet.

Den svenska och internationella standardserien SS-ISO/IEC 27000 visar på ett sådant ledningssystem där säkerhetsnivån tar sin utgångspunkt i en verksamhetsanpassad

2022-11-15

riskanalys, och där informationssäkerhetsarbetet följer en tydlig process. Tillämpning av standarderna enligt denna serie underlättar arbetet med informationssäkerhet inom organisationer och förbättrar också möjligheterna att externt bedöma säkerhet och revidera denna på ett enhetligt sätt.

Enligt MSB:s metodstöd för hur ett systematiskt informationssäkerhetsarbete kan bedrivas framgår det hur ansvaret för arbetet med informationssäkerhet bör fördelas. Det bör finnas en person inom organisationen med ansvar för att samordna informationssäkerhetsarbetet. Grundprincipen är att ansvaret för informationssäkerhetsarbete ska följa det ordinarie verksamhetsansvaret från ledning ner till enskilda medarbetare. Informationssäkerhetssamordnaren har därmed inget formellt ansvar för informationssäkerheten utan ska verka som ett stöd för att den övriga organisationen innefattande ledning, verksamhetschefer och medarbetare, tar sitt ansvar för informationssäkerhet i verksamheten.

Det är viktigt att tydligt klargöra informationssäkerhetssamordnarens roll och vilket mandat och rapporteringsplikt som ska ingå i rollen.

Var i organisationen informationssäkerhetssamordnaren eller motsvarande är placerad beror på organisationens struktur men bör generellt vara placerad nära ledning, exempelvis i ledningsstaben. Vanliga organisatoriska placeringar, enligt MSB:s metodstöd är exempelvis:

- Säkerhet
- Kvalitet
- Juridik

I de fall rollen är placerad i en strategisk IT-funktion bör funktionen vara åtskilda från organisationens interna IT-produktion och drift. Anledningen till det är att informationssäkerhetssamordnaren både ska granska och vara kravställande gentemot IT-drift och riskerar annars att brista i opartiskhet.

3 Resultat av granskningen

3.1 Organisation

3.1.1 Styrande dokument

Kommunfullmäktige i Sätters kommun har antagit en informationssäkerhetspolicy¹. Av policyn framgår att kommunen har valt att arbeta med informationssäkerhet som bygger på den svenska och internationella standarden LIS (ledningssystem för informationssäkerhet). Arbetsmetoden uppges i dokumentet hjälpa kommunen att planera, genomföra, följa upp och ständigt förbättra hanteringen av verksamhetsinformation.

I policyn framgår att kommunens mål i informationssäkerhetsarbetet är att informationstillgångarna alltid ska vara konfidentiella, riktiga, spårbara samt tillgängliga. Målet är även att verksamhetsinformationen ska vara autentisk, tillförlitlig, användbar och ha bevarad integritet. Effekten av detta väntas bli:

- att samhället känner förtroende för kommunen gällande informationshantering
- kommunens anställda har alltid tillgång till rätt information
- en förutsättning för långsiktigt bevarande av digital information

Kommunstyrelsen har utifrån policyn upprättat riktlinjer för ledningssystemet². Riktlinjerna innehåller bland annat funktions-, roll- och processbeskrivningar samt de verktyg som används av funktionerna inom LIS.

Kommunfullmäktige har även antagit en IT-policy³. Policyn är kommunens övergripande styrdokument inom IT-området. Av policyn framgår syfte och mål med kommunens IT-verksamhet samt IT-enhetens uppdrag i dialog med verksamheterna.

Kommunen har även upprättat riktlinjer för behandling av personuppgifter⁴. Det är respektive nämnd/styrelse i kommunen som är personuppgiftsansvariga och därmed har det yttersta ansvaret för sina personuppgiftsbehandlingar. Riktlinjerna innehåller hur krav på dokumentation ser ut i Sätters kommun kring personuppgiftsbehandlingar. Vidare framgår en beskrivning av hur hantering av personuppgifter i kommunen ska se ut i det dagliga arbetet. Samt en beskrivning av vad en personuppgiftsincident är, hur den ska rapporteras och hanteras.

---

¹Informationssäkerhetspolicy, kommunfullmäktige, 2017-02-23

² Riktlinjer för ledningssystem för informationssäkerhet, 2017-03-21

³ Informationsteknologipolicy (IT-policy), kommunfullmäktige, 2017-04-06

⁴ Riktlinjer för behandling av personuppgifter, kommunstyrelsen, 2018-09-01

Utöver detta har kommunen riktlinjer för bevarande av digital information⁵. Riktlinjerna ger övergripande vägledning gällande filformat och systemdokumentation och avser alla typer av information såsom databaser, dokument, bilder, kartor och ritningar. Digitalt bevarande innebär att information exporteras från en myndighets verksamhetssystem till arkivmyndighetens system för långtidsbevarande av digitala handlingar.

3.1.2 Roller och ansvar

Av riktlinjerna för LIS framgår att kommunen har identifierat tre verksamhetsområden som måste kunna samspela med varandra för att skapa ett effektivt informationssäkerhetsarbete. Inom verksamhetsområdena ska det finnas följande funktioner:

- *funktion för process* – ansvarar för att alla arbetsprocesser i kommunen är identifierade och dokumenterade.
- *funktion för verksamhetsinformation* – ansvarar för en effektiv och systematisk kontroll av att verksamhetsinformation skapas, tas emot, kvarhålls, används och vid behov avhånds, samtidigt som verksamhetsinformationen bibehåller sitt bevisvärde (vara autentisk, tillförlitlig, användbar och ha bevarad integritet).
- *funktion för informationstillgångar* – ansvarar för allt som innehåller information och allt som bär på information.

Dessa funktioner har uppdraget att arbeta med informationssäkerhet. Enligt riktlinjerna är funktionerna teoretiska och sträcker sig över organisatoriska gränser. Processfunktionens arbete med processkartläggning och verksamhetskänedom är grunden för att de andra funktionerna ska kunna utföra sin arbetsuppgifter.

Inom processerna finns enligt dokumentet följande roller:

Funktion för process

- Processägare - är förvaltningschef och ansvarar för att ledningssystemet fungerar inom den egna förvaltningen.
- Processförvaltare/verksamhetsutvecklare - utses av förvaltningschef och ansvarar för det praktiska utförandet av processkartläggning.

Funktion för informationstillgångar

- Systemägare - fattar beslut om de egna informationssystemens införande, drift, förvaltning och avveckling. Ansvarar för att systemsäkerhetsanalyser för de egna informationssystemen genomförs.

---

⁵ Riktlinjer för långsiktigt bevarande av digital information, kommunstyrelsen 2018-05-22

2022-11-15

- Systemförvaltare - utses av systemägaren och ansvarar i samverkan med IT-enheten för den dagliga driften och förvaltningen av aktuellt informationssystem.

Funktion för verksamhetsinformation

- Arkivansvarig, registratorer, nämndsekreterare, PUL-handläggare och arkivredogörare.
- Arkivarie, huvudregistrator, nämndsekreterare samt PUL-ombud.

I intervjuer framgår att det finns en förteckning över utsedda systemägare och systemförvaltare. Vi har med anledning av granskningen bett att få ta del av förteckningen, men kommunen har inte återkopplat angående detta. Vidare uppger intervjupersoner att de inte har kännedom om det finns utsedda processförvaltare/verksamhetsutvecklare i organisationen.

Det framgår att ansvarsfördelningen följer kommunallagen där kommunstyrelsen har en ledande, styrande och stödjande roll inom varje funktion.

Utöver detta har Sätters kommun rekryterat en säkerhetssamordnare som tillträdde tjänsten under juni 2022. I intervjuer framgår att säkerhetssamordnaren även ska inneha funktionen informationssäkerhetssamordnare och kommer under november att påbörja utbildning inom området.

Sätters kommuns valde från juli 2022 att ingå ett samarbetsavtal med Borlänge kommun angående IT-infrastruktur. Det innebär att Säter inte har någon egen IT-avdelning utan köper numer den tjänsten av Borlänge. Borlänges IT-avdelning består av drygt 20 medarbetare som enligt intervjuperson har gedigen kunskap inom IT. Enligt kommunstyrelsens beslut angående samarbetet framgår att teknikerna från Sätters kommun har genomgått en verksamhetsövergång och att IT-chefstjänsten görs om till en IT-strategroll. IT-strategen organiseras inom Sätters kommun och agerar beställare mot Borlänge kommun. IT-strategen påbörjade sin anställning i oktober 2022.

Intervjupersoner uppger även att det i kommunen finns ett dataskyddsombud. Dataskyddsombudet är en extern tjänst från ett informations- och kunskapsföretag.

Som stöd till nämnder och styrelser i arbetet med personuppgiftsbehandlingar ska det finnas dataskyddshandläggare som utses av förvaltningschef. I intervjuer framgår att utbildningssektorn samt sociala sektorn har utsett dataskyddshandläggare. Antalet handläggare ska återspegla antalet behandlingar, komplexiteten samt skyddsvärdet hos nämndens personuppgiftsbehandlingar.

Det framgår i intervjuer att organisationen kring informationssäkerhet upplevs något ostrukturerad och att det kan vara svårt för nyanställda samt medarbetare längre ut i organisationen att se tydliga gränsdragningar i ansvarsfördelning mellan verksamhet, informationssäkerhet och IT. Dock uppges att det finns en förhoppning att detta till viss del tydliggörs framgent i samband med att IT-frågor hanteras i Borlänge. Intervjupersoner uppger att sektorchefer är medvetna om sitt ansvar i informationssäkerhetsarbetet.

Utöver detta lyfter intervjupersoner att medel har tillsatts för att kunna anställa en säkerhetssamordnare, men det uppges även att det saknas resurser i syfte att kunna bedriva ett tillräckligt förebyggande informationssäkerhetsarbete. Det finns en oro bland de intervjuade att de inte kan genomföra nya uppdrag med befintlig organisation och resurser.

3.1.3 Bedömning

Vi gör bedömningen att kommunen har upprättat styrande och stödjande dokument avseende informationssäkerhet. Med anledning av att flertalet av dokumenten är upprättade 2017 gör vi bedömningen att det finns behov av att se över dessa i syfte att säkerställa att de är aktuella utifrån organisationsförändringar. Vår bedömning bygger på att många dokument innehåller funktioner som tidigare organiserats inom IT-avdelningen och som inte längre är aktuella i kommunen. Kommunen har även tillsatt en säkerhetssamordnare och vi ser att kommunen bör beskriva rollens ansvarsområde och funktion i ett styrande dokument.

Vidare gör vi bedömningen att Sätters kommun har upprättat tydliga roll- och ansvarsbeskrivningar. Dock gör vi bedömningen att det till viss del saknas kännedom om de roller som beskrivs och det behöver därtill säkerställas att de styrande dokumentens beskrivningar är överensstämmande med nuvarande organisation och förutsättningar i informationssäkerhetsarbetet.

Utöver detta kan styrelsen och samtliga nämnder se över så att antalet dataskyddshandläggare motsvarar behoven i verksamheten.

Då dataskyddssombudet är en extern tjänst bör även beskrivning av dennes roll och ansvar ses över så det överensstämmer med det avtal Säter har med den externa parten.

3.2 Analys av behov och risker för informationssäkerhet

Eftersom skadeverkningarna av bristande säkerhet i system även medför risker hos andra informationsägare och verksamheter behöver riskbedömning och kravställningar om åtgärder ske med samsyn och med delaktighet från olika funktioner i kommunen.

3.2.1 Riskhantering och informationsklassning

Enligt riktlinjerna för LIS framgår att Sätters kommun ska använda sig av Sveriges kommuner och regioner verktyg *Klassa* för att sätta rätt skyddsnivå och ta fram en handlingsplan för åtgärder. I intervjuer framgår att det var den tidigare IT-chefen som ansvarade för riskbedömning och informationsklassning av verksamhetssystem. Vidare uppges att det saknas en överblick över vilka system som är klassade och vilka som har behov av detta.

Intervjupersoner uppges även att det saknas en systematisk uppföljning av genomförda klassningar och de åtgärdsplaner som klassningarna och riskbedömningarna har resulterat i. Det uppges även att det saknas rutiner för att genomföra nya klassningar

och bedömningar och utifrån det möta nya behov som uppstår, exempelvis i samband uppdateringar i systemen. Det framgår även att det inte alltid genomförs åtgärder utifrån de åtgärder som klassningarna visar ett behov av.

När kommunen upphandlade ett nytt verksamhetssystem genomfördes en klassning av systemet som vilket har lett till ett införande av tvåfaktorsautentisering till det systemet.

Av riktlinjerna för LIS framgår att det är IT-chefen som ansvarar för säkerhet beträffande IT-system med förmåga att förhindra obehörig åtkomst och obehörig eller oavsiktlig förändring eller störning. Vi har i granskningen efterfrågat hur behörigheter hanteras praktiskt i kommunen, men vi har inte fått detta beskrivet för oss.

3.2.2 Medvetenhet och förståelse

Det framgår i intervjuer att det finns en medvetenhet i kommunen angående informationssäkerhet och uppger att incidenten i Kalix kommun⁶ har gjort att frågan har uppmärksamats ytterligare. Det har i organisationen efterfrågats styrning kring informationssäkerhetsarbetet men frågan har inte prioriterats förrän nu. Bland annat uppges att samarbetet med Borlänge behövde formaliseras och upprättas innan informationssäkerhetsarbetet kunde prioriteras.

Kommunen driver just nu en utbildningsinsats som är obligatorisk för samtliga chefer i kommunen. Utbildningen är inte riktad mot informationssäkerhet men omfattar risker med att besöka vissa hemsidor samt att befinna sig i det digitala forumet.

Utöver detta nämns att det tidigare i kommunen har genomförts halvtimmes-utbildningar inom IT-säkerhet. Utbildningen var inte obligatorisk och det saknas uppföljning av hur många som deltog. Vidare uppges att kommunen har för avsikt att genomföra en liknande utbildning, där uppföljning sker på arbetsplatsträffar samt andra medarbetarsammanhang. Kommunen har tidigare även genomfört nano-utbildningar⁷, vilket även uppges vara det som kommunen i dagsläget har behov av. Intervjupersoner uppger att en sektor ansökte och beviljades att få genomföra en egen utbildningsinsats då det vid tillfället saknades från centralt håll.

Intervjupersoner uppger även att IT-avdelningen i Borlänge kommun har för avsikt att genomföra en nano-utbildning avseende IT-säkerhet, som även kommer att inkludera Sätters kommuns anställda.

3.2.3 Bedömning

Vi gör bedömningen att Sätters kommun saknar ett systematiskt och ändamålsenligt riskanalys- och informationsklassningsarbete i syfte att uppnå en god informationssäkerhet. Det finns framtagna anvisningar för hur riskbedömning och informationsklassning ska genomföras, men vi gör bedömningen att dessa inte efterlevs vid tiden för granskningen.

---

⁶ Den 16 december 2021 drabbades Kalix kommun av ett allvarligt driftfel på grund av en IT-attack.

⁷ Nano-utbildning är en kortare variant av utbildning som når medarbetarna via deras e-post.

2022-11-15

Vidare saknas rutiner för att regelbundet ompröva de riskanalyser samt klassningar som genomförts. I syfte att kunna vidta åtgärder utifrån nya risker och behov behöver arbetet ske på ett systematiskt sätt. Vi ser ett behov av att rutiner upprättas samt att ansvaret för detta behöver etableras hos informationsägarna.

Utifrån det som framkommer i granskningen gör vi bedömningen att det finns en medvetenhet i kommunen angående vikten av ett etablerat informationssäkerhetsarbete. Vidare gör vi bedömningen att kommunen bör införa obligatoriska utbildningar för samtliga medarbetare i kommunen inom informationssäkerhet för att säkerställa en tillräcklig kunskap och medvetenhet om risker och informationshantering.

3.3 IT-säkerhetsåtgärder

Som tidigare nämnts samverkar Sätters kommun med Borlänge kommun avseende drift och IT-infrastruktur. Samarbetet avser den tekniska delen av IT samt användarsupport. IT-avdelningen i Borlänge har inte uppdrag att bistå i kommunens informationssäkerhetsarbete.

Grunden till samverkan ligger i att Sätters kommun sett svårigheter i att hålla den kompetens som kommer att krävas framöver i syfte att upprätthålla en tillräcklig IT-säkerhet. Intervjupersoner uppger att Sätters IT-säkerhet vid samarbetets start var lägre än Borlänges och att samarbetet kommer innebära ett lyft för Sätters kommun. Säter hade tidigare tre personer anställda i form av tekniker som arbetade med IT-frågor. Samarbetet innebär att det numer är ett tjugotal anställda på IT-avdelningen som kommer arbeta med frågorna. Sätters servrar har fysiskt flyttats över till Borlänge kommuns datahallar.

Enligt avtalet består uppdraget för Borlänge kommun av att tillhandahålla drift och support av Sätters kommuns IT-miljö med följande:

- Säter följer de standarder och rutiner som är inarbetade i Borlänge avseende, leasing av skrivare och PC. Även standarder för hårdvarumodeller (datorer, plattor och telefoner), policys för IT-miljön, infrastruktur kommer att vara likriktade.
- I takt med avtalens löptid sker teknikskifte inom infrastrukturen.
- Drift och övervakning av serverinfrastrukturen.
- Drift och övervakning av nät infrastrukturen.
- Användarsupport.
- Inköp av IT-relaterad utrustning.

Vi får till oss att det finns åtgärder som behöver vidtas i syfte att stärka Sätters IT-säkerhet. Dock framgår även att Säter inte har överlämnat någon uppdragsbeskrivning eller någon åtgärds- eller handlingsplan till IT-avdelningen. De åtgärder som vidtas bygger i dagsläget på IT-avdelningens bedömning och kunskap.

Av avtalet framgår att följande kompletterande avtal kommer att tecknas mellan kommunerna:

- SLA⁸-avtal upprättas omfattande Användarsupport, Serverdrift och nät drift. Ska uppdateras årligen.
- PUB⁹-avtal för hela miljön och den information en innehåller.
- Datadelningsavtal.

Intervjupersoner uppger att det i tid för granskningen inte har upprättats något SLA-avtal mellan kommunerna och att IT-avdelningen därför saknar information angående vilken tillgänglighet system ska ha, hur lång tid som högst får passera innan felavhjälpning ska påbörjas, hur snabbt felet ska vara åtgärdat eller hur många gånger ett fel får förekomma under en tidsperiod innan det behöver vidtas åtgärder. Det uppges att IT-avdelningen vid en incident prioriterar arbetet för att upprätta system och information så snabbt som möjligt. Övriga avtal har enligt intervjupersoner upprättats.

Intervjupersoner uppger att då samverkan är nystartad trevar kommunerna fortfarande och det framgår av avtalet att det kan komma att justeras efter förändrade förutsättningar och behov.

Enligt intervjupersoner har IT-avdelningen i Borlänge kommun vidtagit åtgärder för att säkerställa att servrar är skyddade och att det ska finnas tekniska implementationer för att inte information ska gå förlorad eller skadas vid ett intrång eller annan incident. I intervjuer framgår även att IT-avdelningen i Borlänge genomför periodisk sårbarhetsscanning i syfte att detektera intrång. Utöver detta genomförs även penetrationstester i syfte att identifiera nya sårbarheter för att kunna vidta åtgärder.

Vidare uppges att kommunen har behov av stora investeringar i främst uppdatering av teknisk utrustning och att detta kommer att prioriteras ett antal år framöver.

3.3.1 Bedömning

Vi gör bedömningen att Säters kommun har upprättat former i syfte att uppnå en ändamålsenlig IT-säkerhet.

Vidare gör vi bedömningen att det finns behov att upprätta ett servicenivåavtal (SLA) mellan samtliga verksamheter Säters kommun och IT-avdelningen i Borlänge. Detta i syfte att kunna definiera vilka krav som finns för kommunens system och vad de kan förvänta sig av IT-avdelningens leverans.

3.4 Incidenthantering

Som tidigare nämnts har Säters kommun upprättat riktlinjer för behandling av personuppgifter. Riktlinjerna beskriver bland annat vad en personuppgiftsincident är

---

⁸ Service level agreement

⁹ Personuppgiftsbiträdesavtal

2022-11-15

samt en beskrivning av processen för att hantera en personuppgiftsincident. Av riktlinjerna framgår att anmälan av en incident ska ske till systemförvaltare alternativt chef. I samband med att en incident har skett ska en checklista följas i arbetet med insamlande av information om incidenten. I intervjuer uppges att rapportering sker till systemförvaltaren som sedan tar anmälan vidare för hantering.

Det framgår att det råder viss otydlighet angående den vidare hanteringen. Intervjupersoner beskriver att senast en incident skedde anmälde incidenten till säkerhetssamordnaren som i sin tur kontaktade IT-strategen. IT-strategen vände sig då till IT-avdelningen i Borlänge för att undersöka om incidenten hade genererat ett intrång. Intervjupersoner uppger att det saknas kunskap angående om hantering av incidenter sker i enlighet med riktlinjerna för LIS.

Intervjupersoner uppger att det sker anmälningar utifrån dataskyddsförordningen, men att antalet har gått ned. Det uppges även att den här typen av incidenter rapporteras i högre grad än andra informationssäkerhetsincidenter. Vidare uppges att det finns en risk att det saknas kunskap i organisationen om vad en personuppgiftsincident är samt vad en informationssäkerhetsincident är och att risken därför ökar att incidenter inte rapporteras.

Vid eventuella incidenter som upptäcks av IT-avdelningen sker rapportering till kommunikationsansvarige i Sätters kommun som ansvarar för att föra informationen vidare inom Sätters kommun.

Intervjupersoner uppger att samtliga sektorer under våren 2022 fick i uppdrag att upprätta en kontinuitetsplan i syfte att kunna upprätthålla verksamheten vid en eventuell händelse eller incident och att detta har genomförts.

3.4.1 Bedömning

Vi gör bedömningen att det finns dokumenterade former för hur incidenter ska hanteras. Då organisationen har förändrats sedan riktlinjerna för incidentrapporteringen antogs ser vi ett behov av att riktlinjerna ses över så att de stämmer överens med nuvarande organisation. Vidare gör vi bedömningen att det finns behov av att tydliggöra hur incidenter hanteras i det praktiska arbetet.

Som en del i det förebyggande arbetet rekommenderar vi kommunstyrelsen att säkerställa att anmälda incidenter dokumenteras, analyseras och bedöms på kommunövergripande nivå. Detta kan utgöra underlag för eventuella åtgärder som behöver vidtas i syfte att minimera risken för att incidenten uppstår igen.

Vi ser positivt på att samtliga sektorer har tagit fram kontinuitetsplaner. Utifrån detta rekommenderar vi samtliga sektorer att regelbundet testa dessa i syfte att säkerställa planernas funktion.

3.5 Uppföljning, intern kontroll och rapportering

3.5.1 Intern kontroll

I kommunstyrelsens internkontrollplan för 2022 finns kontrollmomentet *Att information hanteras på ett säkert sätt*. Kontrollmomentet innebär att en enkät skickas ut till alla tillsvidareanställda i syfte att kontrollera kunskapsnivån hos medarbetarna. Kontrollmomentet fanns även med i 2021 års internkontrollplan. Av de 849 tillfrågade var det 249 som besvarade enkäten (29,3 %). Uppföljning av enkäten visar att 80 % anger att de hanterar personuppgifter dagligen i sitt arbete och att 11 % inte vet hur de ska hantera personuppgifter. 61 % av respondenterna uppger att de inte vet hur rutinerna ser ut i det fall en medarbetare tappar bort exempelvis ett USB-minne, en telefon eller en dator.

Internkontrollplanen för 2022 har även följande kontrollmoment:

- Kontroll av behörigheter i personaldiarium och loggar – kontrollmomentet innebär bland annat kontroll av att chefer, registratorer, samt HR har korrekt behörighet. Kontroll av loggar och behörigheter genomförs oberoende av varandra.
- Registerförteckning – kontrollmomentet innebär att samtliga i kommunstyrelsesektorn ska kontrollera sina personuppgiftsbehandlingar

Avseende nämndernas internkontrollplaner är det två nämnder som innehar kontrollmoment som kan kopplas till granskningsområdet. Socialnämnden har följande kontrollmoment:

- Kontroll av dataurval – Kontrollmomentet innebär att se över att dataurvalet i systemet Procapita stämmer överens med medarbetarens anställning och därmed behov av tillgång till sekretessuppgifter.
- Kontroll av giltiga användare – Momentet innebär att se över om en användare som inte har avslutats i Procapita fortfarande är anställd.

Samhällsbyggnadsnämnden har kontrollmomentet registerförteckning, likt kommunstyrelsen.

3.5.2 Uppföljning och rapportering

Det framgår av riktlinjer för LIS att det är kommunchefen som innehar ansvaret att följa upp efterlevnaden av LIS. Av intervjuer framgår att uppföljning av detta har skett av den tidigare IT-chefen i form av muntlig återkoppling på ledningsgruppträffar. Vidare uppges att det finns behov av att upprätta nya former för detta i samband med att funktionen IT-chef inte längre finns kvar i organisationen. I övrigt sker vid tiden för granskningen ingen samlad uppföljning av det informationssäkerhetsarbete som bedrivs i kommunen.

I intervjuer framgår att det inte finns särskilt upprättade former för återrapportering till kommunstyrelsen och nämnder utifrån perspektivet informationssäkerhet.

Återrapportering sker i så fall i samband med rapport från verksamheten.

Vidare lyfts att kommunstyrelsen har fått återkommande återrapportering angående kommunens IT-säkerhet med anledning av samarbetet med Borlänge kommun.

3.5.3 Bedömning

Vi gör bedömningen att det finns upprättade former för att följa upp att LIS efterlevs, men att det i tid för granskningen inte efterlevs. Vi ser därför ett behov av att kommunen upprättar ett uppföljningsarbete i enlighet med riktlinjerna för LIS. Ett etablerat uppföljningsarbete är grunden för ett fortlöpande utvecklingsarbete och därför ett bra underlag för beslut om åtgärder.

Vi gör bedömningen att kommunstyrelsen, socialnämnden samt samhällsbyggnadsnämnden har uppmärksammat risker kopplat till granskningsområdet i internkontrollplanerna. Vi gör bedömningen att övriga nämnder har behov av att komplettera befintliga kontrollmoment med moment kopplat till informationssäkerhet. Detta som ett led i arbetet med att säkerställa att informationssäkerheten upprätthålls och vid brister kan vidta nödvändiga åtgärder.

Av det som uppföljningen av internkontrollplanen för 2021 visar, vill vi ytterligare en gång lyfta fram vikten av att kommunens medarbetare delges utbildning, information och kunskap angående informationssäkerhet.

4 Slutsats och rekommendationer

4.1 Slutsats

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är kommunstyrelsen och nämnderna inte har en tillräcklig intern styrning och kontroll som säkerställer ett ändamålsenligt och systematiskt arbetssätt med informationssäkerheten i kommunen.

Vi gör bedömningen utifrån att upprättade styrdokument samt roller och ansvar inte stämmer överens med nuvarande organisationsuppbyggnad.

Vidare ser vi ett behov av att riskanalyser och informationsklassningar genomförs i syfte att säkerställa att informationen hanteras på korrekt sätt samt att verksamhetssystemen är tillräckligt säkra för att hantera eventuellt känslig information. Det finns även behov av att upprätta rutiner för omprövning av genomförda riskanalyser och klassningar. Då IT-avdelningen i tid för granskningen saknar ett servicenivåavtal från samtliga nämnder samt styrelsen gör vi bedömningen att det finns behov av att upprätta detta.

Då det i uppföljningen av internkontrollplanen framgår att det finns medarbetare som saknar kunskap om hur de ska hantera personuppgifter samt även rutiner för borttappade utrustning gör vi bedömningen att det finns behov av att genomföra utbildningsinsatser avseende informationssäkerhet.

Vidare gör vi bedömningen att samtliga nämnder i sitt internkontrollarbete beaktar informationssäkerhet och utifrån en riskanalys gör en bedömning om det finns behov av att inkludera kontrollmoment riktat mot detta.

Samtliga nämnder samt styrelsen har behov av att upprätta former för uppföljning av det informationssäkerhetsarbete som bedrivs.

4.2 Rekommendationer

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Se över styrande och stödjande dokument så att de överensstämmer med de organisationsförändringar som skett i kommunen samt se över beskrivningar av roller och ansvar så att de stämmer överens med organisationens nuvarande uppbyggnad.
- Säkerställa att riskanalyser och informationsklassningar av information samt verksamhetssystem genomförs.
- Upprätta former avseende omprövning av genomförda riskanalyser och informationsklassningar.
- Upprätta ett servicenivåavtal (SLA) mellan nämnden och IT-avdelningen.
- Genomföra utbildningsinsatser för samtliga medarbetare i kommunen samt göra dessa obligatoriska, bland annat i syfte att minska risken för att informationssäkerhetsincidenter uppstår.
- Säkerställa att hantering av incidenter sker i enlighet med upprättade styrdokument samt att incidenterna dokumenteras, analyseras och bedöms på kommunövergripande nivå i syfte att kunna vidta nödvändiga åtgärder.
- Ställa krav om uppföljning och åiterrapportering av kommunens samlade informationssäkerhetsarbete i enlighet med LIS så att beslut kan tas om mål och handlingsplan över åtgärder.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderar vi samtliga nämnder att:

- Systematiskt genomföra riskbedömning och informationsklassning av den information som hanteras i system samt utifrån dessa ställa krav om nödvändiga åtgärder.
- Upprätta rutiner avseende omprövning av genomförda riskanalyser och informationsklassningar.
- Säkerställa att uppföljning sker av deltagandet i de utbildningsinsatser som genomförs.
- Upprätta ett servicenivåavtal (SLA) mellan nämnden och IT-avdelningen.
- Beakta informationssäkerhet i internkontrollarbetet och utifrån en riskanalys göra en bedömning om det finns behov av att inkludera kontrollmoment riktat mot detta.
- Upprätta former för årlig uppföljning angående det informationssäkerhetsarbete som sker inom nämndens verksamhetsområde och besluta om nödvändiga åtgärder för att förbättra informationssäkerheten utifrån aktuella risker och behov.

Sätters kommun
Granskning av kommunens informationssäkerhet

2022-11-15

Datum som ovan
KPMG AB

Linnéa Grönvold
Kundansvarig
Certifierad kommunal revisor

Jenny Thörn
Kommunal yrkesrevisor

Ida Larsson
Kommunal yrkesrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

Sbn § 17 Remiss: Yttrande över granskningsrapport informationssäkerhet

SBN2022/0554

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar yttra sig enligt ställt förslag.

Förslag till yttrande

Samhällsbyggnadsnämnden ser positivt på revisionens rekommendationer som framkommit ur granskningen av informationssäkerheten. Många av de tjänstepersoner vars funktioner involveras i informationssäkerhetsarbetet och utformningen av detta är relativt nytillträdde. De är förvaltningsgemensamma funktioner som behöver ingå i utformandet av de rutiner och kontinuerliga uppföljningsarbetet som kommunrevisionen efterfrågar. De rekommendationer som framkommer välkomnas och samhällsbyggnadsnämnden har ambitionen att utveckla verksamheten för att uppfylla dessa kopplat mot IT-informationssäkerheten. Samhällsbyggnadssektorn kommer att söka samverka med de nytillsatta funktionerna för att stärka och utöka informationssäkerheten samt skapa bättre förutsättningar för att kontinuerligt följa upp densamma.

För att informationssäkerheten ska ingå som en punkt i internkontrollarbetet på ett bra sätt, vore det bästa att kommunstyrelsesektorn skapar en modell för vilka av delarna som ska ingå i internkontrollplanen. Då säkerställer kommunen att samma delar av informationssäkerhetsarbetet finns med som mätbara faktorer och kan på så sätt verifiera att alla sektorer når upp till god nivå av rutiner och uppföljningsarbete. Tillika gäller för det föreslagna servicenivåavtalet mellan nämnden och IT-avdelningen. Kommunstyrelsesektorn borde utforma ett grundavtal som nämnderna sedan kan använda som grundutförande och eventuellt kunna addera verksamhetsspecifika önskemål.

KLASSA-verktyget är ett bra och utförligt sätt att bedöma information i ett verksamhetssystem eller en e-tjänst. Det har varit problematiskt att besvara alla frågorna eftersom det krävts ingående IT-kunskaper och systemspecifik kompetens som tidigare systemägare inte har besittit. Detta kommer med största sannolikhet att förbättras nu när det tillsatts en systemförvaltare och IT-strateg vilka kommer att utgöra stor skillnad i arbetet. Samhällsbyggnadssektorn kan framgent, tillsammans med nämnda tjänstepersoner, nu i större uträkning arbeta fram förvaltningsplaner

Sbn § 17 forts.

samt följa upp dem för att riskbedöma om informationen i system förändrats i och med eventuella uppdateringar eller liknande.

De e-tjänster som lanserats har KLASSA:ts om de bedömts att informationsinhämtningen har krävt detta. I byggprocessen för e-tjänsten så ha det ofta tagits fram en förvaltningsplan där ansvarsområden har pekats ut samt i vilken utsträckning sektorn behöver anmäla förändringar för ombyggnation och då har det även gjorts en bedömning om e-tjänsten behöver KLASSA:s om.

Medarbetarna på samhällsbyggnadssektorn har i hög grad deltagit i de utbildningar som tillhandahållits av kommunstyrelsesektorn. Deltagandet i utbildningar skulle med fördel dokumenteras på ett bättre sätt, om kommunstyrelsesektorn är sammankallande skulle de kunna dokumentera och delge sektorerna för att på så vis säkerställa att alla medarbetare har tagit del av utbildningen. De utbildningar som erbjudits medarbetare kopplat mot informationssäkerhet har i stor utsträckning varit övergripande och generella. Sektorn kommer behöva göra utbildningsinsatser kopplat mot verksamhetsspecifika områden där lagstiftningen förändrats radikalt på kort tid beroende av omvärldsförändringar. Detta för att säkerställa att handlingar och information av sådan karaktär hanteras och förvaras på ett korrekt sätt.

Ärendebeskrivning

Sätters kommuns revision har granskat kommunens rutiner för arbetet med informationssäkerhet. Revisionens sammanfattande bedömning är att kommunen saknar tillräcklig intern styrning och kontroll som säkerställer ett ändamålsenligt och systematiskt arbetssätt med informationssäkerheten i kommunen. De belyser att det upprättade styrdokument samt roller och ansvar inte stämmer överens med nuvarande organisationsuppbyggnad. Kommunen behöver genomgående se över rutiner hur informationssäkerhetsarbetet följs upp och för att säkerställa att kommunen skyddar och hanterar känslig information på ett korrekt sätt.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderar revisionen kommunstyrelsen att:

- Se över styrande och stödjande dokument så att de överensstämmer med de organisationsförändringar som skett i kommunen samt se över beskrivningar av roller och ansvar så att de stämmer överens med organisationens nuvarande uppbyggnad.
- Säkerställa att riskanalyser och informationsklassningar av information samt verksamhetssystem genomförs.

Sbn § 17 forts.

- Upprätta former avseende omprövning av genomförda riskanalyser och informationsklassningar.
- Upprätta ett servicenivåavtal (SLA) mellan nämnden och IT-avdelningen.
- Genomföra utbildningsinsatser för samtliga medarbetare i kommunen samt göra dessa obligatoriska, bland annat i syfte att minska risken för att informationssäkerhetsincidenter uppstår.
- Säkerställa att hantering av incidenter sker i enlighet med upprättade styrdokument samt att incidenterna dokumenteras, analyseras och bedöms på kommunövergripande nivå i syfte att kunna vidta nödvändiga åtgärder.
- Ställa krav om uppföljning och återrapportering av kommunens samlade informationssäkerhetsarbete i enlighet med LIS så att beslut kan tas om mål och handlingsplan över åtgärder.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderar revisionen samtliga nämnder att:

- Systematiskt genomföra riskbedömning och informationsklassning av den information som hanteras i system samt utifrån dessa ställa krav om nödvändiga åtgärder.
- Upprätta rutiner avseende omprövning av genomförda riskanalyser och informationsklassningar.
- Säkerställa att uppföljning sker av deltagandet i de utbildningsinsatser som genomförs.
- Upprätta ett servicenivåavtal (SLA) mellan nämnden och IT-avdelningen.
- Beakta informationssäkerhet i internkontrollarbetet och utifrån en riskanalys göra en bedömning om det finns behov av att inkludera kontrollmoment riktat mot detta.
- Upprätta former för årlig uppföljning angående det informationssäkerhetsarbete som sker inom nämndens verksamhetsområde och besluta om nödvändiga åtgärder för att förbättra informationssäkerheten utifrån aktuella risker och behov.

Datum för återrapportering

9 februari 2023.

Beslutsunderlag

Missiv revisionen

Beslut kommunfullmäktige

Sbn § 17 forts.

Delges

Kommunrevisionen

Kommunfullmäktige

Yttrande över remiss-Granskning av informationssäkerhet

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott beslutar föreslå samhällsbyggnadsnämnden yttra sig enligt ställt förslag.

Förslag till yttrande

Samhällsbyggnadsnämnden ser positivt på revisionens rekommendationer som framkommit ur granskningen av informationssäkerheten. Många av de tjänstepersoner vars funktioner involveras i informationssäkerhetsarbetet och utformningen av detta är relativt nytillträdda. De är förvaltningsgemensamma funktioner som behöver ingå i utformandet av de rutiner och kontinuerliga uppföljningsarbetet som kommunrevisionen efterfrågar. De rekommendationer som framkommer välkomnas och samhällsbyggnadsnämnden har ambitionen att utveckla verksamheten för att uppfylla dessa kopplat mot IT-informationssäkerheten. Samhällsbyggnadssektorn kommer att söka samverka med de nytillsatta funktionerna för att stärka och utöka informationssäkerheten samt skapa bättre förutsättningar för att kontinuerligt följa upp densamma.

För att informationssäkerheten ska ingå som en punkt i internkontrollarbetet på ett bra sätt, vore det bästa att kommunstyrelsesektorn skapar en modell för vilka av delarna som ska ingå i internkontrollplanen. Då säkerställer kommunen att samma delar av informationssäkerhetsarbetet finns med som mätbara faktorer och kan på så sätt verifiera att alla sektorer når upp till god nivå av rutiner och uppföljningsarbete. Tillika gäller för det föreslagna servicenivåavtalet mellan nämnden och IT-avdelningen. Kommunstyrelsesektorn borde utforma ett grundavtal som nämnderna sedan kan använda som grundutförande och eventuellt kunna addera verksamhetsspecifika önskemål.

KLASSA-verktyget är ett bra och utförligt sätt att bedöma information i ett verksamhetssystem eller en e-tjänst. Det har varit problematiskt att besvara alla frågorna eftersom det krävts ingående IT-kunskaper och systemspecifik kompetens som tidigare systemägare inte har besuttit. Detta kommer med största sannolikhet att förbättras nu när det tillsatts en systemförvaltare och IT-strateg vilka kommer att utgöra stor skillnad i arbetet. Samhällsbyggnadssektorn kan framgent, tillsammans med nämnda tjänstepersoner, nu i större uträkning arbeta fram förvaltningsplaner

---

Postadress

Box 300, 783 27 Säter
Telefon: 0225-55 000 (vxl)

Besöksadress

Rådhuset, Åsgränd 2, Säter

E-post

kommun@sater.se

Webbplats

sater.se

samt följa upp dem för att riskbedöma om informationen i system förändrats i och med eventuella uppdateringar eller liknande. De e-tjänster som lanserats har KLASSA:ts om de bedömts att informationsinhämtningen har krävt detta. I byggprocessen för e-tjänsten så ha det ofta tagits fram en förvaltningsplan där ansvarsområden har pekats ut samt i vilken utsträckning sektorn behöver anmäla förändringar för ombyggnation och då har det även gjorts en bedömning om e-tjänsten behöver KLASSA:s om.

Medarbetarna på samhällsbyggnadssektorn har i hög grad deltagit i de utbildningar som tillhandahållits av kommunstyrelsesektorn. Deltagandet i utbildningar skulle med fördel dokumenteras på ett bättre sätt, om kommunstyrelsesektorn är sammankallande skulle de kunna dokumentera och delge sektorerna för att på så vis säkerställa att alla medarbetare har tagit del av utbildningen. De utbildningar som erbjudits medarbetare kopplat mot informationssäkerhet har i stor utsträckning varit övergripande och generella. Sektorn kommer behöva göra utbildningsinsatser kopplat mot verksamhetsspecifika områden där lagstiftningen förändrats radikalt på kort tid beroende av omvärldsförändringar. Detta för att säkerställa att handlingar och information av sådan karaktär hanteras och förvaras på ett korrekt sätt.

Ärendebeskrivning

Sätters kommuns revision har granskat kommunens rutiner för arbetet med informationssäkerhet. Revisionens sammanfattande bedömning är att kommunen saknar tillräcklig intern styrning och kontroll som säkerställer ett ändamålsenligt och systematiskt arbetssätt med informationssäkerheten i kommunen. De belyser att det upprättade styrdokument samt roller och ansvar inte stämmer överens med nuvarande organisationsuppbyggnad. Kommunen behöver genomgående se över rutiner hur informationssäkerhetsarbetet följs upp och för att säkerställa att kommunen skyddar och hanterar känslig information på ett korrekt sätt.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderar revisionen kommunstyrelsen att:

- Se över styrande och stödjande dokument så att de överensstämmer med de organisationsförändringar som skett i kommunen samt se över beskrivningar av roller och ansvar så att de stämmer överens med organisationens nuvarande uppbyggnad.
- Säkerställa att riskanalyser och informationsklassningar av information samt verksamhetssystem genomförs.
- Upprätta former avseende omprövning av genomförda riskanalyser och informationsklassningar.
- Upprätta ett servicenivåavtal (SLA) mellan nämnden och IT-avdelningen.

- Genomföra utbildningsinsatser för samtliga medarbetare i kommunen samt göra dessa obligatoriska, bland annat i syfte att minska risken för att informationssäkerhetsincidenter uppstår.
- Säkerställa att hantering av incidenter sker i enlighet med upprättade styrdokument samt att incidenterna dokumenteras, analyseras och bedöms på kommunövergripande nivå i syfte att kunna vidta nödvändiga åtgärder.
- Ställa krav om uppföljning och återrapportering av kommunens samlade informationssäkerhetsarbete i enlighet med LIS så att beslut kan tas om mål och handlingsplan över åtgärder.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderar revisionen samtliga nämnder att:

- Systematiskt genomföra riskbedömning och informationsklassning av den information som hanteras i system samt utifrån dessa ställa krav om nödvändiga åtgärder.
- Upprätta rutiner avseende omprövning av genomförda riskanalyser och informationsklassningar.
- Säkerställa att uppföljning sker av deltagandet i de utbildningsinsatser som genomförs.
- Upprätta ett servicenivåavtal (SLA) mellan nämnden och IT-avdelningen.
- Beakta informationssäkerhet i internkontrollarbetet och utifrån en riskanalys göra en bedömning om det finns behov av att inkludera kontrollmoment riktat mot detta.
- Upprätta former för årlig uppföljning angående det informationssäkerhetsarbete som sker inom nämndens verksamhetsområde och besluta om nödvändiga åtgärder för att förbättra informationssäkerheten utifrån aktuella risker och behov.

Datum för återrapportering

9 februari 2023.

Beslutsunderlag

Missiv revisionen
Beslut kommunfullmäktige

Delges

Kommunrevisionen
Kommunfullmäktige

Underskrifter

Sandra Hedin
Nämndsekreterare

Andréas Mossberg
Sektorchef

Från: "Josefina Olerås"
Skickat: den 13 januari 2023 10:33:35
Till: "Sätters Kommun - Kommun" <kommun@sater.se>; "Margareta Jakobsson" <margareta.jakobsson@sater.se>; "Fredrik Andréén" <fredrik.andren@sater.se>; "Torbjörn Gunnarsson" <torbjorn.gunnarsson@sater.se>; "Sofie Byatt" <sofie.byatt@sater.se>; "Anders Johansson" <anders.johansson@sater.se>; "kjell.nylen@sd.se" <kjell.nylen@sd.se>
Kopia: "Sandra Pettersson" <sandra.pettersson@edu.sater.se>; "Stefan Forsmark" <stefan.forsmark@edu.sater.se>
Ämne: Yttrande från barn- och utbildningsnämnden över granskning av informationssäkerheten BUN 2023-01-11 § 7
Bilagor: Protokollsutdrag BUN 2023-01-11 § 7 yttrande över granskning av informationssäkerhet.pdf

Hej!

Här kommer yttrande från barn- och utbildningsnämnden över granskning av informationssäkerhet. Det finns inget tjänsteutlåtande utan detta är yttrandet.

Kommunfullmäktige skulle ha yttrandet senast 9 februari och revisionen får detta för kännedom.

Med vänlig hälsning

Josefina Olerås
Nämndsekreterare

SÄTERS KOMMUN

0225-55 200
E-post: josefina.olerås@edu.sater.se

Barn- och utbildningssektorn
Box 300
783 27 SÄTER

Besök: Rådhuset, Åsgränd 2

All skriftlig kommunikation med Sätters kommun – e-post, vanlig post, sms, mms eller fax – blir allmän handling som kan komma att begäras ut. Innehåller kommunikationen personuppgifter kommer dessa hanteras i enlighet med gällande lagstiftning.

Information om hur Säter kommun behandlar dina personuppgifter och hur du tar tillvara på dina rättigheter enligt Dataskyddsförordningen (GDPR – General Data Protection Regulation) finns på Sätters kommun hemsida

www.sater.se.

BUN § 7 Yttrande över granskning av informationssäkerhet

BUN 2022/0308

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden antar yttrandet som sitt eget samt ger barn- och utbildningssektorn i uppdrag att verkställa åtgärder enligt listade rekommendationer.

Bakgrund och ärendebeskrivning

KPMG har av Säter kommuns förtroendevalda revisorer fått i uppdrag att genomföra en granskning av styrelsen och nämndens rutiner för sitt informationssäkerhetsarbete.

Utifrån KPMG:s bedömning och slutsats rekommenderas att samtliga nämnder att:

- Systematiskt genomföra riskbedömning och informationsklassning av den information som hanteras i system samt utifrån dessa ställa krav om nödvändiga åtgärder.
- Upprätta rutiner avseende omprövning av genomförda riskanalyser och informationsklassningar.
- Säkerställa att uppföljning sker av deltagandet i de utbildningsinsatser som genomförs.
- Upprätta ett servicenivåavtal (SLA) mellan nämnden och IT-avdelningen.
- Beakta informationssäkerhet i internkontrollarbetet och utifrån en riskanalys göra en bedömning om det finns behov av att inkludera kontrollmoment riktat mot detta.
- Upprätta former för årlig uppföljning angående det informationssäkerhetsarbete som sker inom nämndens verksamhetsområde och besluta om nödvändiga åtgärder för att förbättra informationssäkerheten utifrån aktuella risker och behov.

Kommunfullmäktige har begärt in yttrande över revisionsrapporten från samtliga nämnder senast 9 februari 2023.

Yttrande

Barn- och utbildningssektorn ämnar verkställa åtgärder enligt ovan listade rekommendationer.

Beslutsunderlag

Missiv – Granskning av informationssäkerhet
Slutrapport granskning av informationssäkerhet

Delges

Kommunfullmäktige
Revisionen

Sn § 12 Yttrande om granskning av kommunens arbete med informationssäkerhet

SN2022/0353

Beslut

1. Tjänstemannautlåtet antas som nämndens eget och översänds till kommunfullmäktige och revisorerna som sitt yttrande.
2. En delrapport kommer att presenteras på socialnämndens sammanträde 2023-06-15.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har begärt in yttrande över revisorernas granskning av kommunens informationssäkerhet.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderar revisorerna samtliga nämnder att:

- Systematiskt genomföra riskbedömning och informationsklassning av den information som hanteras i system samt utifrån dessa ställa krav om nödvändiga åtgärder.
- Upprätta ett servicenivåavtal (SLA) mellan nämnden och IT-avdelningen.
- Säkerställa att uppföljning sker av deltagandet i de utbildningsinsatser som genomförs.
- Beakta informationssäkerhet i internkontrollarbetet och utifrån en riskanalys göra en bedömning om det finns behov av att inkludera kontrollmoment riktat mot detta.
- Upprätta former för årlig uppföljning angående det informationssäkerhetsarbete som sker inom nämndens verksamhetsområde och besluta om nödvändiga åtgärder för att förbättra informationssäkerheten utifrån aktuella risker och behov.
- Upprätta rutiner avseende omprövning av genomförda riskanalyser och informationsklassningar.

Åtgärder

Sociala sektorn kommer att utse en grupp som ska ta fram rutiner för arbetet med riskbedömning och informationsklassning samt se över och samordnar utbildningsinsatser och övriga nödvändiga insatser.

När det gäller ett SLA kommer ett gemensamt SLA tecknas mellan Sätters kommun och IT-avdelningen i Borlänge som gäller för samtliga nämnder och bolag för att säkerställa att vi håller samma nivå på säkerhet.

En delrapport kommer att presenteras för socialnämnden 2023-06-15.

Forts.

Yttrande över granskning av informationssäkerhet

Förslag till beslut

Tjänstemannautlåtandet antas som nämndens eget och översänds till kommunfullmäktige och revisorerna som sitt yttrande.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har begärt in yttrande över revisorernas granskning av kommunens informationssäkerhet.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderar revisorerna samtliga nämnder att:

- Systematiskt genomföra riskbedömning och informationsklassning av den information som hanteras i system samt utifrån dessa ställa krav om nödvändiga åtgärder.
- Upprätta ett servicenivåavtal (SLA) mellan nämnden och IT-avdelningen.
- Säkerställa att uppföljning sker av deltagandet i de utbildningsinsatser som genomförs.
- Beakta informationssäkerhet i internkontrollarbetet och utifrån en riskanalys göra en bedömning om det finns behov av att inkludera kontrollmoment riktat mot detta.
- Upprätta former för årlig uppföljning angående det informationssäkerhetsarbete som sker inom nämndens verksamhetsområde och besluta om nödvändiga åtgärder för att förbättra informationssäkerheten utifrån aktuella risker och behov.
- Upprätta rutiner avseende omprövning av genomförda riskanalyser och informationsklassningar.

Informationssäkerhet

Informationssäkerhet handlar om att förhindra att information läcker ut, förvanskas eller förstörs. Det handlar också om att göra information lättillgänglig när den behövs och för rätt person. Begreppet omfattar information tryckt på papper, lagrad elektroniskt, som överförs per mejl eller post, visas på film eller yttras i en konversation.

En kort film om behovet av informationssäkerhet på drygt tre minuter, länk:

https://www.informationssakerhet.se/siteassets/filmer/varfor_180830.mp4

Postadress

Box 300, 783 27 Säter
Telefon: 0225-55 000 (vxl)

Besöksadress

Rådhuset, Åsgränd 2, Säter

E-post

kommun@sater.se

Webbplats

sater.se

Bakgrund

KPMG har av Sätters kommuns förtroendevalda revisorer fått i uppdrag att genomföra en granskning av styrelsen och nämndernas rutiner för sitt informations säkerhetsarbete. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Granskningens syfte är bedöma om styrelser och nämnder har en tillräcklig intern styrning och kontroll som säkerställer ett ändamålsenligt och systematiskt arbetssätt med informations säkerheten i kommunen. Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är kommunstyrelsen och nämnderna inte har en tillräcklig intern styrning och kontroll som säkerställer ett ändamålsenligt och systematiskt arbetssätt med informations säkerheten i kommunen.

Yttrande på revisionsrapport

KPMG:

Systematiskt genomföra riskbedömning och informationsklassning av den information som hanteras i system samt utifrån dessa ställa krav om nödvändiga åtgärder.

Sociala sektorn svarar:

Sociala sektorn behöver jobba mer med förankring och utbildning kring de rutiner för riskbedömning och informationsklassning som finns framtagna. Vi kommer att utse en grupp som ser över och samordnar utbildningsinsatser samt övriga nödvändiga insatser.

I ett kommungemensamt forum för systemförvaltare tas gemensamma rutiner fram för ett systematiskt arbete med nödvändiga åtgärder.

KPMG:

Upprätta rutiner avseende omprövning av genomförda riskanalyser och informationsklassningar.

Sociala sektorn svarar:

Nya rutiner behöver tas fram och förankras för att säkerställa kontinuitet i informations säkerhetsarbetet. Vi kommer att utse en grupp som ser över och förankrar rutiner i verksamheten.

KPMG:

Säkerställa att uppföljning sker av deltagandet i de utbildningsinsatser som genomförs.

Sociala sektorn svarar:

Arbetet med informationssäkerhetsutbildning och tillhörande uppföljningar för alla anställda på sektorn är påbörjat och behöver prioriteras. Ett samarbete med DigiDel samt införande av ”DigiCoacher” är påbörjat och kommer att resultera i utbildningsinsatser samt uppföljningar för all personal.

Vi kommer även att samordna utbildningsinsatserna med kommunens övriga informationssäkerhetsutbildningar.

KPMG:

Upprätta ett servicenivåavtal (SLA) mellan nämnden och IT-avdelningen.
Upprätta rutiner

Sociala sektorn svarar:

Sätters kommuns organisation kräver ett gemensamt SLA som gäller för samtliga nämnder och bolag för att säkerställa att vi håller samma nivå på säkerhet. Sociala sektorn kommer att vara delaktiga i en dialog kring SLA i det fortsatta arbete.

KPMG:

Beakta informationssäkerhet i internkontrollarbetet och utifrån en riskanalys göra en bedömning om det finns behov av att inkludera kontrollmoment riktat mot detta.

Sociala sektorn svarar:

Sociala sektorn behöver förtydliga informationssäkerhetsarbetet i de rutiner som finns i dag gällande riskbedömningar och även inkludera kontrollmoment för att säkerställa detta. En arbetsgrupp är utsedd att se över rutinerna för internkontroll.

KPMG:

Upprätta former för årlig uppföljning angående det informationssäkerhetsarbete som sker inom nämndens verksamhetsområde och besluta om nödvändiga åtgärder för att förbättra informationssäkerheten utifrån aktuella risker och behov.

Sociala sektorn svarar:

Sociala sektorn behöver prioritera denna fråga och kommer att behöva lägga mer resurser på att säkerställa att informationssäkerhetsarbetet efterföljs och att nödvändiga åtgärder utförs och följs upp. En grupp kommer att utses för att säkerställa att både kunskapsnivån hos de anställda uppdateras och aktuella rutiner

efterföljs. Detta kommer att ske genom kontinuerliga utbildningar och informationsinsatser för alla anställda på sektorn.

Datum för återrapportering

En delrapport kommer att presenteras på socialnämndsmötet 2023-06-15.

Peter Mazzola
Systemförvaltare

Inga-lill Frank
Sektorchef

Mbn § 8 Yttrande över granskning av kommunens informationssäkerhet

MBN2022/0382

Beslut

Miljö- och byggnämnden beslutar yttra sig enligt ställt förslag.

Förslag till yttrande

Miljö- och byggnämnden ser positivt på revisionens rekommendationer som framkommit ur granskningen av informationssäkerheten. Många av de tjänstepersoner vars funktioner involveras i informationssäkerhetsarbetet och utformningen av detta är relativt nytillträdda. De är förvaltningsgemensamma funktioner som behöver ingå i utformandet av de rutiner och kontinuerliga uppföljningsarbetet som kommunrevisionen efterfrågar. De rekommendationer som framkommer välkomnas och Miljö- och byggnämnden har ambitionen att utveckla verksamheten för att uppfylla dessa kopplat mot IT-informationssäkerheten. Miljö- och byggenheten kommer att söka samverka med de nytillsatta funktionerna för att stärka och utöka informationssäkerheten samt skapa bättre förutsättningar för att kontinuerligt följa upp densamma.

För att informationssäkerheten ska ingå som en punkt i internkontrollarbetet på ett bra sätt, vore det bästa att kommunstyrelsesektorn skapar en modell för vilka av delarna som ska ingå i internkontrollplanen. Då säkerställer kommunen att samma delar av informationssäkerhetsarbetet finns med som mätbara faktorer och kan på så sätt verifiera att alla sektorer når upp till god nivå av rutiner och uppföljningsarbete. Tillika gäller för det föreslagna servicenivåavtalet mellan nämnden och IT-avdelningen. Kommunstyrelsesektorn borde utforma ett grundavtal som nämnderna sedan kan använda som grundutförande och eventuellt kunna addera verksamhetsspecifika önskemål.

KLASSA-verktyget är ett bra och utförligt sätt att bedöma information i ett verksamhetssystem eller en e-tjänst. Det har varit problematiskt att besvara alla frågorna eftersom det krävts ingående IT-kunskaper och systemspecifik kompetens som tidigare systemägare inte har besuttit. Detta kommer med största sannolikhet att förbättras nu när det tillsatts en systemförvaltare och IT-strateg vilka kommer att utgöra stor skillnad i arbetet. Miljö- och byggenheten kan framgent, tillsammans med nämnda tjänstepersoner, nu i större uträkning arbeta fram förvaltningsplaner samt

Mbn § 8 forts.

följa upp dem för att riskbedöma om informationen i system förändrats i och med eventuella uppdateringar eller liknande. De e-tjänster som lanserats har KLASSA:ts om de bedömts att informationsinhämtningen har krävt detta. I byggprocessen för e-tjänsten så ha det ofta tagits fram en förvaltningsplan där ansvarsområden har pekats ut samt i vilken utsträckning sektorn behöver anmäla förändringar för ombyggnation och då har det även gjorts en bedömning om e-tjänsten behöver KLASSA:s om.

Medarbetarna på miljö- och byggenheten har i hög grad deltagit i de utbildningar som tillhandahållits av kommunstyrelsesektorn. Deltagandet i utbildningar skulle med fördel dokumenteras på ett bättre sätt, om kommunstyrelsesektorn är sammankallande skulle de kunna dokumentera och delge sektorerna för att på så vis säkerställa att alla medarbetare har tagit del av utbildningen. De utbildningar som erbjudits medarbetare kopplat mot informationssäkerhet har i stor utsträckning varit övergripande och generella. Miljö- och byggenheten önskar mer verksamhetsspecifik utbildning framför allt kopplat mot sekretess och utlämnande av allmän handling. Hur sekretesslagstiftningen påverkar den egna verksamheten samt vilka förutsättningar som kan leda till ett nekande av utlämning eller så kallad maskning. Detta är en vanligt förekommande arbetsuppgift för medarbetarna och har stark koppling till informationssäkerhetsarbetet.

Ärendebeskrivning

Säter kommunens revision har granskat kommunens rutiner för arbetet med informationssäkerhet. Revisionens sammanfattande bedömning är att kommunen saknar tillräcklig intern styrning och kontroll som säkerställer ett ändamålsenligt och systematiskt arbetssätt med informationssäkerheten i kommunen. De belyser att det upprättade styrdokument samt roller och ansvar inte stämmer överens med nuvarande organisationsuppbyggnad. Kommunen behöver genomgående se över rutiner hur informationssäkerhetsarbetet följs upp och för att säkerställa att kommunen skyddar och hanterar känslig information på ett korrekt sätt.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderar revisionen kommunstyrelsen att:

- Se över styrande och stödjande dokument så att de överensstämmer med de organisationsförändringar som skett i kommunen samt se över beskrivningar av roller och ansvar så att de stämmer överens med organisationens nuvarande uppbyggnad.
- Säkerställa att riskanalyser och informationsklassningar av information samt verksamhetssystem genomförs.

Mbn § 8 forts.

- Upprätta former avseende omprövning av genomförda riskanalyser och informationsklassningar.
- Upprätta ett servicenivåavtal (SLA) mellan nämnden och IT-avdelningen.
- Genomföra utbildningsinsatser för samtliga medarbetare i kommunen samt göra dessa obligatoriska, bland annat i syfte att minska risken för att informationssäkerhetsincidenter uppstår.
- Säkerställa att hantering av incidenter sker i enlighet med upprättade styrdokument samt att incidenterna dokumenteras, analyseras och bedöms på kommunövergripande nivå i syfte att kunna vidta nödvändiga åtgärder.
- Ställa krav om uppföljning och återrapportering av kommunens samlade informationssäkerhetsarbete i enlighet med LIS så att beslut kan tas om mål och handlingsplan över åtgärder.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderar revisionen samtliga nämnder att:

- Systematiskt genomföra riskbedömning och informationsklassning av den information som hanteras i system samt utifrån dessa ställa krav om nödvändiga åtgärder.
- Upprätta rutiner avseende omprövning av genomförda riskanalyser och informationsklassningar.
- Säkerställa att uppföljning sker av deltagandet i de utbildningsinsatser som genomförs.
- Upprätta ett servicenivåavtal (SLA) mellan nämnden och IT-avdelningen.
- Beakta informationssäkerhet i internkontrollarbetet och utifrån en riskanalys göra en bedömning om det finns behov av att inkludera kontrollmoment riktat mot detta.
- Upprätta former för årlig uppföljning angående det informationssäkerhetsarbete som sker inom nämndens verksamhetsområde och besluta om nödvändiga åtgärder för att förbättra informationssäkerheten utifrån aktuella risker och behov.

Datum för återrapportering

9 februari 2023.

Beslutsunderlag

Missiv revisionen

Beslut kommunfullmäktige

Delges

Kommunrevisionen
Kommunfullmäktige

Yttrande över granskning av informationssäkerhet

Förslag till beslut

Miljö- och byggenheten föreslår Miljö- och byggnämnden att yttra sig enligt ställt förslag.

Förslag till yttrande

Miljö- och byggnämnden ser positivt på revisionens rekommendationer som framkommit ur granskningen av informationssäkerheten. Många av de tjänstepersoner vars funktioner involveras i informationssäkerhetsarbetet och utformningen av detta är relativt nytillträdda. De är förvaltningsgemensamma funktioner som behöver ingå i utformandet av de rutiner och kontinuerliga uppföljningsarbetet som kommunrevisionen efterfrågar. De rekommendationer som framkommer välkomnas och Miljö- och byggnämnden har ambitionen att utveckla verksamheten för att uppfylla dessa kopplat mot IT-informationssäkerheten. Miljö- och byggenheten kommer att söka samverka med de nytillsatta funktionerna för att stärka och utöka informationssäkerheten samt skapa bättre förutsättningar för att kontinuerligt följa upp densamma.

För att informationssäkerheten ska ingå som en punkt i internkontrollarbetet på ett bra sätt, vore det bästa att kommunstyrelsesektorn skapar en modell för vilka av delarna som ska ingå i internkontrollplanen. Då säkerställer kommunen att samma delar av informationssäkerhetsarbetet finns med som mätbara faktorer och kan på så sätt verifiera att alla sektorer når upp till god nivå av rutiner och uppföljningsarbete. Tillika gäller för det föreslagna servicenivåavtalet mellan nämnden och IT-avdelningen. Kommunstyrelsesektorn borde utforma ett grundavtal som nämnderna sedan kan använda som grundutförande och eventuellt kunna addera verksamhetsspecifika önskemål.

KLASSA-verktyget är ett bra och utförligt sätt att bedöma information i ett verksamhetssystem eller en e-tjänst. Det har varit problematiskt att besvara alla frågorna eftersom det krävts ingående IT-kunskaper och systemspecifik kompetens som tidigare systemägare inte har besuttit. Detta kommer med största sannolikhet att förbättras nu när det tillsatts en systemförvaltare och IT-strateg vilka kommer att utgöra stor skillnad i arbetet. Miljö- och byggenheten kan framgent, tillsammans med nämnda tjänstepersoner, nu i större uträkning arbeta fram förvaltningsplaner samt

---

Postadress

Box 300, 783 27 Säter
Telefon: 0225-55 000 (vxl)

Besöksadress

Rådhuset, Åsgränd 2, Säter

E-post

kommun@sater.se

Webbplats

sater.se

följa upp dem för att riskbedöma om informationen i system förändrats i och med eventuella uppdateringar eller liknande. De e-tjänster som lanserats har KLASSA:ts om de bedömts att informationsinhämtningen har krävt detta. I byggprocessen för e-tjänsten så ha det ofta tagits fram en förvaltningsplan där ansvarsområden har pekats ut samt i vilken utsträckning sektorn behöver anmäla förändringar för ombyggnation och då har det även gjorts en bedömning om e-tjänsten behöver KLASSA:s om.

Medarbetarna på miljö- och byggenheten har i hög grad deltagit i de utbildningar som tillhandahållits av kommunstyrelsesektorn. Deltagandet i utbildningar skulle med fördel dokumenteras på ett bättre sätt, om kommunstyrelsesektorn är sammankallande skulle de kunna dokumentera och delge sektorerna för att på så vis säkerställa att alla medarbetare har tagit del av utbildningen. De utbildningar som erbjudits medarbetare kopplat mot informationssäkerhet har i stor utsträckning varit övergripande och generella. Miljö- och byggenheten önskar mer verksamhetspecifik utbildning framför allt kopplat mot sekretess och utlämnande av allmän handling. Hur sekretesslagstiftningen påverkar den egna verksamheten samt vilka förutsättningar som kan leda till ett nekande av utlämning eller så kallad maskning. Detta är en vanligt förekommande arbetsuppgift för medarbetarna och har stark koppling till informationssäkerhetsarbetet.

Ärendebeskrivning

Sätters kommuns revision har granskat kommunens rutiner för arbetet med informationssäkerhet. Revisionens sammanfattande bedömning är att kommunen saknar tillräcklig intern styrning och kontroll som säkerställer ett ändamålsenligt och systematiskt arbetssätt med informationssäkerheten i kommunen. De belyser att det upprättade styrdokument samt roller och ansvar inte stämmer överens med nuvarande organisationsuppbyggnad. Kommunen behöver genomgående se över rutiner hur informationssäkerhetsarbetet följs upp och för att säkerställa att kommunen skyddar och hanterar känslig information på ett korrekt sätt.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderar revisionen kommunstyrelsen att:

- Se över styrande och stödjande dokument så att de överensstämmer med de organisationsförändringar som skett i kommunen samt se över beskrivningar av roller och ansvar så att de stämmer överens med organisationens nuvarande uppbyggnad.
- Säkerställa att riskanalyser och informationsklassningar av information samt verksamhetssystem genomförs.
- Upprätta former avseende omprövning av genomförda riskanalyser och informationsklassningar.

- Upprätta ett servicenivåavtal (SLA) mellan nämnden och IT-avdelningen.
- Genomföra utbildningsinsatser för samtliga medarbetare i kommunen samt göra dessa obligatoriska, bland annat i syfte att minska risken för att informationssäkerhetsincidenter uppstår.
- Säkerställa att hantering av incidenter sker i enlighet med upprättade styrdokument samt att incidenterna dokumenteras, analyseras och bedöms på kommunövergripande nivå i syfte att kunna vidta nödvändiga åtgärder.
- Ställa krav om uppföljning och återrapportering av kommunens samlade informationssäkerhetsarbete i enlighet med LIS så att beslut kan tas om mål och handlingsplan över åtgärder.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderar revisionen samtliga nämnder att:

- Systematiskt genomföra riskbedömning och informationsklassning av den information som hanteras i system samt utifrån dessa ställa krav om nödvändiga åtgärder.
- Upprätta rutiner avseende omprövning av genomförda riskanalyser och informationsklassningar.
- Säkerställa att uppföljning sker av deltagandet i de utbildningsinsatser som genomförs.
- Upprätta ett servicenivåavtal (SLA) mellan nämnden och IT-avdelningen.
- Beakta informationssäkerhet i internkontrollarbetet och utifrån en riskanalys göra en bedömning om det finns behov av att inkludera kontrollmoment riktat mot detta.
- Upprätta former för årlig uppföljning angående det informationssäkerhetsarbete som sker inom nämndens verksamhetsområde och besluta om nödvändiga åtgärder för att förbättra informationssäkerheten utifrån aktuella risker och behov.

Datum för återrapportering

9 februari 2023.

Beslutsunderlag

Missiv revisionen

Beslut kommunfullmäktige

Delges

Kommunrevisionen

Kommunfullmäktige

Underskrifter

Sandra Hedin
Nämndsekreterare

Stefan Larsson
Miljö- och byggchef

Ks § 61 Yttrande – revisionsrapport granskning av informations säkerheten

KS2022/0338

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar anta yttrandet som sitt eget.

Yttrande

KPMG:

Se över styrande och stödjande dokument så att de överensstämmer med de organisationsförändringar som skett i kommunen samt se över beskrivningar av roller och ansvar så att de stämmer överens med organisationens nuvarande uppbyggnad.

Kommunstyrelsen svarar:

Kommunstyrelsen stödjer uppfattningen att styrdokumenterna ska ses över och uppdateras.

KPMG:

Säkerställa att riskanalyser och informationsklassningar av information samt verksamhetssystem genomförs.

Kommunstyrelsen svarar:

Arbetet kring riskanalyser och informationsklassningar pågår.

KPMG:

Upprätta former avseende omprövning av genomförda riskanalyser och informationsklassningar.

Kommunstyrelsen svarar:

Kommunen har en ny organisation kring systemförvaltning vilket ska bidra till ett systematiskt genomföra riskanalyser och informationsklassningar.

Ks § 61 forts

I samband med uppdatering av styrdokument har en dialog kring ett systematiskt informationssäkerhetsarbete startat upp.

KPMG:

Genomföra utbildningsinsatser för samtliga medarbetare i kommunen samt göra dessa obligatoriska, bland annat i syfte att minska risken för att informationssäkerhetsincidenter uppstår.

Kommunstyrelsen svarar:

Kommunstyrelsen ser positivt till att det ska bli en del av utbildningsplanen.

KPMG:

Säkerställa att hantering av incidenter sker i enlighet med upprättade styrdokument samt att incidenterna dokumenteras, analyseras och bedöms på kommunövergripande nivå i syfte att kunna vidta nödvändiga åtgärder.

Kommunstyrelsen svarar:

Kommunen kommer att se över och upprätta rutiner för att hantera incidenter med tydliga styrdokument för att kunna vidta nödvändiga åtgärder när en informationssäkerhetsincident uppstår.

KPMG:

Ställa krav om uppföljning och återrapportering av kommunens samlade informationssäkerhetsarbete i enlighet med LIS så att beslut kan tas om mål och handlingsplan över åtgärder.

Kommunstyrelsen svarar:

Kommunen ska utreda hur uppföljning och rapportering av det samlade informationssäkerhetsarbetet ska gå till.

KPMG:

Systematiskt genomföra riskbedömning och informationsklassning av den information som hanteras i system samt utifrån dessa ställa krav om nödvändiga åtgärder.

Ks § 61 forts

Kommunstyrelsen svarar:

Informationssäkerhetssamordnaren kommer att skapa en arbetsgrupp för att ta fram ett underlag för riskbedömningar.

KPMG:

Upprätta ett servicenivåavtal (SLA) mellan nämnden och IT-avdelningen.

Kommunstyrelsen svarar:

Vi kommer att föra en dialog kring SLA i det fortsatta arbetet. Säterers kommuns organisation kräver ett gemensamt SLA som gäller för samtliga nämnder och bolag för att säkerställa att vi håller samma nivå på säkerhet.

KPMG:

Beakta informationssäkerhet i internkontrollarbetet och utifrån en riskanalys göra en bedömning om det finns behov av att inkludera kontrollmoment riktat mot detta.

Kommunstyrelsen svarar:

Varje år genomförs en analys av risker enligt fastställd rutin och bedömer om risken kräver en internkontrollspunkt.

KPMG:

Upprätta former för årlig uppföljning angående det informationssäkerhetsarbete som sker inom nämndens verksamhetsområde och besluta om nödvändiga åtgärder för att förbättra informationssäkerheten utifrån aktuella risker och behov.

Kommunstyrelsen svarar:

Kommunstyrelsen kommer att ge kommunledningsgruppen i uppdrag att samordna arbetet kring informationssäkerhet, tydliggöra roller och ansvar för informationssäkerhetsarbetet samt att prioritera denna fråga.

Bakgrund

Säter kommuns förtroendevalda revisorer gav KPMG i uppdrag att genomföra en granskning av styrelsen och nämndernas rutiner för informationssäkerhetsarbete som ingår i revisionsplanen för år 2022.

Ks § 61 forts

Informationssäkerhet är viktigt för att skydda information som hanteras i kommunens IT-system och säkerhetskälla konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet i alla system. Informationssäkerhet är inte bara en IT-fråga utan handlar om att säkra och trygga driften av kommunens kärnverksamheter. verksamheternas ökande beroende av IT innebär ökade risker för dataintrång, bedrägerier och spridning av skadlig kod.

Många verksamheter i kommunen är helt beroende av väl fungerande informationssäkerhet, så att säkerhetsarbetet måste vara en ständigt pågående process för att säkerställa att kommunens informationstillgångar har tillräckligt skydd.

Kommunens revisorer kom till slutsatsen i sin riskanalys att arbetet med informationssäkerheten behövde granskas.

Kn § 10 Granskning av kommunens informationssäkerhet

KN2023/0004

Beslut

Kulturnämnden har inget att erinra eller tillföra revisionens rapport.
Kulturnämnden beslutar att uppdra till kulturchefen att bevaka ärendet och säkerställa att rutiner och kompetens finns, utifrån de övergripande rutiner som lämpligen fastställs av kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

KPMG har av Säter kommun förtroendevalda revisorer fått i uppdrag att genomföra en granskning av styrelsen och nämndernas rutiner för sitt informationssäkerhetsarbete. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Granskningens syfte är att bedöma om styrelser och nämnder har en tillräcklig intern styrning och kontroll som säkerställer ett ändamålsenligt och systematiskt arbetssätt med informationssäkerheten i kommunen. Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen och nämnderna inte har en tillräcklig intern styrning och kontroll som säkerställer ett ändamålsenligt och systematiskt arbetssätt med informationssäkerheten i kommunen.

Revisorerna rekommenderar fullmäktige att begära in yttrande över bifogad revisionsrapport från kommunstyrelsen och samtliga nämnder senast den 9 februari 2023. Yttrandet bör även lämnas till revisionen för kännedom

Bilagor

Missiv
Rapport KPMG

Delges

Fullmäktige
revisorerna

Kf § 18 Revisionsrapporter

Kf § 19 Länsstrategi – Ett Dalarna fritt från våld 2023-2028

KS2023/0014

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar ställa sig bakom förslaget till Länsstrategi ett Dalarna fritt från våld 2023-2028, under förutsättning att samtliga aktörer gör detsamma.

Ärendebeskrivning och bakgrund

Dalarnas regionala strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor har arbetats fram av Länsstyrelsen i Dalarnas län. Det i nära samverkan med polisen i Dalarna, Åklagarkammaren i Falun, Region Dalarna och länets kommuner och sträcker sig över perioden 2023 – 2028.

Den regionala strategin är en gemensam plattform för att koppla samman den nationella strategins målsättningar med länets förutsättningar och behov för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.

Rätten att leva fri, utan våld och förtryck är en fråga om jämställdhet, demokrati och grundläggande mänskliga rättigheter.

Utgångspunkten för det gemensamma strategiarbetet är att ingen enskild aktör kan svara upp mot de utmaningar som våldet innebär. Det är en gemensam angelägenhet för hela länet där vi behöver arbeta tillsammans och initiativ tas av alla aktörer.

Visionen är att alla invånare i Dalarnas län ska ha samma rätt och möjligheter till ett liv fritt från våld.

Beslutsunderlag

Länsstrategi Ett Dalarna fritt från våld 2023-2028

Delges

Länsstyrelsen i Dalarna

Länsstrategi – Ett Dalarnas fritt från våld 2023-2028

Beslut enligt 6 kap. 39 § kommunallagen (2017:725) i ärenden som är så brådskande att kommunstyrelsens avgörande inte kan avvaktas

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att ställa sig bakom förslaget till Länsstrategi ett Dalarna fritt från våld 2023-2028, under förutsättning att samtliga aktörer gör detsamma.

Ärendet

Kommunstyrelsen beslutade 2023-01-31, § 39 att ställa sig bakom förslaget till Länsstrategi ett Dalarna fritt från våld 2023-2028, under förutsättning att samtliga aktörer gör detsamma. Strategier bör beslutas av kommunfullmäktige.

Mats Nilsson (S)
Kommunstyrelsens ordförande

Länsstrategi Ett Dalarna fritt från våld 2023-2028

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen ställa sig bakom förslaget till Länsstrategi ett Dalarna fritt från våld 2023-2028, under förutsättning att samtliga aktörer gör detsamma.

Ärendebeskrivning och bakgrund

Dalarnas regionala strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor har arbetats fram av Länsstyrelsen i Dalarnas län. Det i nära samverkan med polisen i Dalarna, Åklagarkammaren i Falun, Region Dalarna och länets kommuner och sträcker sig över perioden 2023 – 2028.

Den regionala strategin är en gemensam plattform för att koppla samman den nationella strategins målsättningar med länets förutsättningar och behov för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.

Rätten att leva fri, utan våld och förtryck är en fråga om jämställdhet, demokrati och grundläggande mänskliga rättigheter.

Utgångspunkten för det gemensamma strategiarbetet är att ingen enskild aktör kan svara upp mot de utmaningar som våldet innebär. Det är en gemensam angelägenhet för hela länet där vi behöver arbeta tillsammans och initiativ tas av alla aktörer.

Visionen är att alla invånare i Dalarnas län ska ha samma rätt och möjligheter till ett liv fritt från våld.

Beslutsunderlag

Länsstrategi Ett Dalarna fritt från våld 2023-2028

Delges

Länsstyrelsen i Dalarna

Postadress

Box 300, 783 27 Säter
Telefon: 0225-55 000 (vxl)

Besöksadress

Rådhuset, Åsgränd 2, Säter

E-post

kommun@sater.se

Webbplats

sater.se

Underskrifter

Marita Skog
Kommundirektör

Enligt sändlista

Länsstrategi Ett Dalarna fritt från våld, 2023–2028

Hej,

Jag skriver till er med anledning av beslut i er organisation inför Internationella kvinnodagen.

Länsstyrelsen har nu färdigställt strategin ”Ett Dalarna fritt från våld, 2023 - 2028” och vi planerar att lansera strategin och att vi offentlig ska skriva under den på Internationella Kvinnodagen den 8 mars 2023. Min förhoppning är att flera av er samarbetspartners och andra aktörer vill vara med då.

För att detta ska vara möjligt ber jag er fatta beslut i enlighet med era rutiner för regionala strategidokument så snart ni har möjlighet och i god tid innan den 8 mars.

Planen är att strategin ska undertecknas av samtliga samarbetsparter; länets kommuner, Region Dalarna, Polisen i Dalarna /Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten/ Åklagarkammaren i Falun, Arbetsförmedlingen, Högskolan Dalarna och Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Svar, kopia på beslut eller protokoll önskas senast den 17 februari 2023 via e-post till Länsstyrelsen: dalarna@lansstyrelsen.se

Ange beteckning: 801-4250-2022 i ämnesraden för e-postmeddelande.

Om ni har frågor ber jag er kontakta Rasmira Pérez Dervisic, rasmira.perezdervisic@lansstyrelsen.se , Tel: 010-225 04 30.

Med vänlig hälsning,

Helena Höij
Landshövding i Dalarnas län

Om strategin

Länsstyrelsen i Dalarnas län, Region Dalarna, Polisen i Dalarna (Polismyndigheten), Åklagarmyndigheten/Åklagarkammaren i Falun och länets kommuner har tagit fram en länsövergripande strategi för arbetet mot mäns våld mot kvinnor. Syftet med strategin är att främja samverkan mellan länets berörda aktörer och peka ut gemensamma målsättningar för det regionala arbetet mot mäns våld mot kvinnor.

Strategiarbetet har letts av en arbetsgrupp med sakkunniga inom jämställdhet och/eller mäns våld mot kvinnor. Personerna arbetar vid Länsstyrelsen i Dalarnas län, Region Dalarna Hälso-och sjukvård, Regionala stöd- och samverkanstrukturer - RSS Dalarna, Polisen i Dalarna/Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten/ Åklagarkammaren i Falun och representanter från länets kommuner. I framtagandet av strategins regionala mål har arbetsgruppen dels utgått från regeringens nationella strategi, dels från regionala behov och förutsättningar. Ideella organisationer har deltagit i arbetet genom Länsgruppen mot mäns våld mot kvinnor som är en regional samverkansgrupp inom området och som har fungerat som referensgrupp i strategiarbetet.

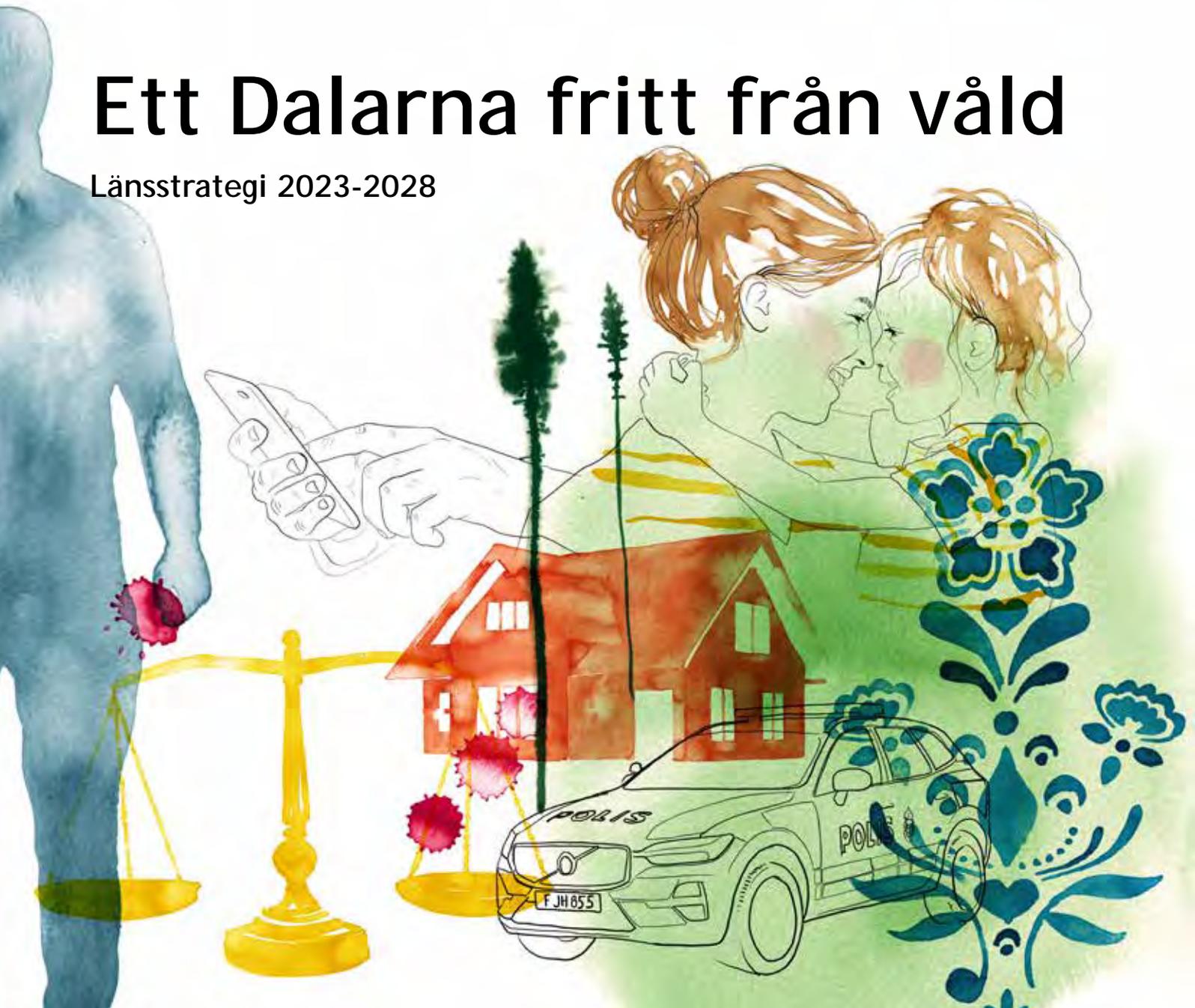
Strategidokument har skickats ut på remiss till samtliga länets kommuner, statliga myndigheter och till organisationer i frivillig sektorn. Respons på förslaget har varit stor och flera har lämnat förslag på förbättringar som har integrerats i strategin. Både samarbetsparter och andra organisationer har yttrat sig på olika nivåer och ställt sig bakom förslaget till länsstrategi.

Sändlista:

Samtliga kommunstyrelseordföranden i Dalarnas län
Regionstyrelsens ordförande Region Dalarna
Polisområdeschef Polisen i Dalarna (Polismyndigheten)
Chefsåklagare Åklagarmyndigheten/ Åklagarkammaren i Falun
Sektionschef Arbetsförmedlingen VO Arbetssökande Dalarna
Rektor Högskolan Dalarna

Ett Dalarna fritt från våld

Länsstrategi 2023-2028

Innehåll

Förord	4
Undertecknande parter	6
Inledning	8
Begreppet Mäns våld mot kvinnor	9
Strategins målgrupper	10
Från nationell till regional strategi	12
Hur strategin tagits fram	16
Regionala mål för det strategiska och operativa arbetet	17
Mål 1. Ett utökat och verkningsfullt förebyggande arbete	19
Mål 2. Förbättrad tidig upptäckt av våld och stödinsatser till våldsutsatta och behandling till våldsutövare	21
Mål 3. Effektivare brottsbekämpning	23
Mål 4. Förbättrad kunskap och metodutveckling	25
Hur de regionala målen ska uppnås	26
Hur strategin ska följas upp	29
Bilaga: Aktörernas uppdrag och roller	30
Referensförteckning	42

Omslagsbild och illustrationer: Linnea Blixt

Layout: Confetti AB

Utgiven av: Länsstyrelsen i Dalarnas län, **februari, 2023**

Text: Rusmira Pérez Dervisic, Soledad Alarcón Helling, Ann-Karin Bohl.

Diarienummer: 801-4250-2022

Webb: www.lansstyrelsen/dalarna.se

Telefon: 010 225 00 00

E-post: dalarna@lansstyrelsen.se

Förord

Detta är Dalarnas regionala strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Strategin har arbetats fram av Länsstyrelsen i Dalarnas län i nära samverkan med polisen i Dalarna, Åklagarkammaren i Falun, Region Dalarna och länets kommuner och sträcker sig över perioden 2023–2028. Den regionala strategin är en gemensam plattform för att koppla samman den nationella strategins målsättningar med länets förutsättningar och behov för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.

Rätten att leva fri, utan våld och förtryck är en fråga om jämställdhet, demokrati och grundläggande mänskliga rättigheter. Mäns våld mot kvinnor är ett allvarligt och omfattande samhällsproblem som orsakar stort fysiskt och psykiskt lidande för dem som drabbas. Våldet innebär stora samhällskostnader som berör de allra flesta, exempelvis myndigheter och organisationer liksom privata aktörer.

Förhoppningen är att den regionala sektorsövergripande strategin ska leda till målmedvetet och långsiktigt arbete och att strategin kan ge stöd till länets aktörer att

sätta upp mål och prioriteringar utifrån egna uppdrag och ansvar. Utgångspunkten för det gemensamma strategiarbetet är att ingen enskild aktör kan svara upp mot de utmaningar som våldet innebär. Det är en gemensam angelägenhet för hela länet där vi behöver arbeta tillsammans och initiativ tas av alla aktörer.

Vår vision är att alla invånare i Dalarnas län ska ha samma rätt och möjligheter till ett liv fritt från våld. Vi välkomnar länets övriga myndigheter, civilsamhällsorganisationer och näringsliv att utifrån lokala och regionala förutsättningar och behov vara med i det gemensamma arbetet för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor med stöd av den regionala strategin.

Falun den XXXXXX

Helena Höij
Landshövding i Dalarnas län

Undertecknande parter

xxxxxx
Länsstyrelsen Dalarna

xxxxxx
Region Dalarna

Kristofer Magnusson
Åklagarmyndigheten/
Åklagarkammaren i Falun

xxxxxx
Polisen i Dalarna/
Polismyndigheten

xxxxxx
Högskolan Dalarna

xxxxxx
Arbetsförmedlingen

Övriga samarbetsparter som ställt sig bakom strategin:

Barnahus i Dalarna, Rädda Barnen Dalarna, Kvinnojouren Borlänge och Tjejjouren Dalia, Kvinnojouren Kullan Falun, Hedemora kvinnojour, Brottsofferjouren Övre Dalarna. Det finns också stort engagemang hos flera aktörer och föreningar med flera.

xxxxxx
Avesta kommun

xxxxxx
Borlänge kommun

xxxxxx
Falun kommun

xxxxxx
Gagnefs kommun

xxxxxx
Hedemora kommun

xxxxxx
Leksands kommun

xxxxxx
Ludvika kommun

xxxxxx
Malung-Sälens kommun

xxxxxx
Mora kommun

xxxxxx
Orsa kommun

xxxxxx
Rättviks kommun

xxxxxx
Smedjebackens kommun

xxxxxx
Sätters kommun

xxxxxx
Vansbro kommun

xxxxxx
Ålvdalen kommun

Inledning

Denna regionala strategi utgår ifrån visionen Ett Dalarna fritt från våld och är ett resultat av en bred samverkan med länets aktörer. Den har arbetats fram av Länsstyrelsen i Dalarnas län och representanter för Region Dalarna, polisen i Dalarna, Åklagarkammaren i Falun och länets kommuner för att återspegla aktörernas olika utgångslägen för uppdraget att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Med mäns våld mot kvinnor avses alla former av fysiskt och psykiskt, inklusive sexuellt våld och hot mot kvinnor och män, flickor och pojkar, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld samt förtryck och prostitution och människohandel. Tillsammans har vi enats om visionen för länet.

Strategin syftar till att samordna olika verksamheters uppdrag för att tillsammans skapa en plattform för länets gemensamma arbete att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.

Den regionala strategin pekar ut fyra mål som tydliggör vad som behöver uppnås i länet för att våldet ska förebyggas, att det ska minska och slutligen upphöra. Strategin sträcker sig över perioden 2023–2028.

I genomförandet av strategin är barnrättsperspektivet, jämställdhets- och jämlikhetsperspektivet självklara och ska genomsyra arbetet med att uppfylla strategins mål.

Begreppet Mäns våld mot kvinnor

Begreppet Mäns våld mot kvinnor syftar till att synliggöra våldet som jämställdhetsfråga, där mäns överrepresentation bland våldsutövare ses som ett resultat av den ojämna fördelningen av makt mellan könen. Rätten till den egna kroppen är en avgörande förutsättning för att kunna ha makt och inflytande över sitt liv. Mäns våld mot kvinnor är identifierat som ett allvarligt brott mot kvinnors och barns mänskliga rättigheter, både internationellt och i Sverige.

Mäns våld mot kvinnor omfattar de våldstyper som kvinnor och barn är särskilt utsatta för och som minskar deras handlings- och livsutrymme.

DET KAN HANDLA OM:

- Våld som sker i nära relationer.
- Barn som bevittnar våld i nära relationer.
- Hedersrelaterat våld och förtryck med skiftande uttryck som barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning av kvinnor och flickor.
- Prostitution och människohandel
- Sexuellt våld oberoende av relation.

I strategin beaktas att både vuxna och barn oberoende av kön, könsidentitet och sexuell läggning kan utsättas för eller utöva våldet. Våld kan uttryckas på olika sätt så som fysiskt, psykiskt, sexuellt, materiellt, ekonomiskt, latent och digitalt våld¹.

1. En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, Utdrag (kap 5) ur Skr. 2016/17:10

Strategins målgrupper

Målgruppen inom mäns våld mot kvinnor innefattar kvinnor och män, flickor och pojkar samt hbtqi-individer²:

- Utsatta för sexualiserat våld, oberoende av relation till förövaren.
- Utsatta för våld i nära relation.
- Utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning av kvinnor och flickor.
- Utsatta för prostitution och människohandel.
- Som riskerar att utsätta eller har utsatt närstående för våld.
- Som riskerar att begå eller har begått sexualbrott.

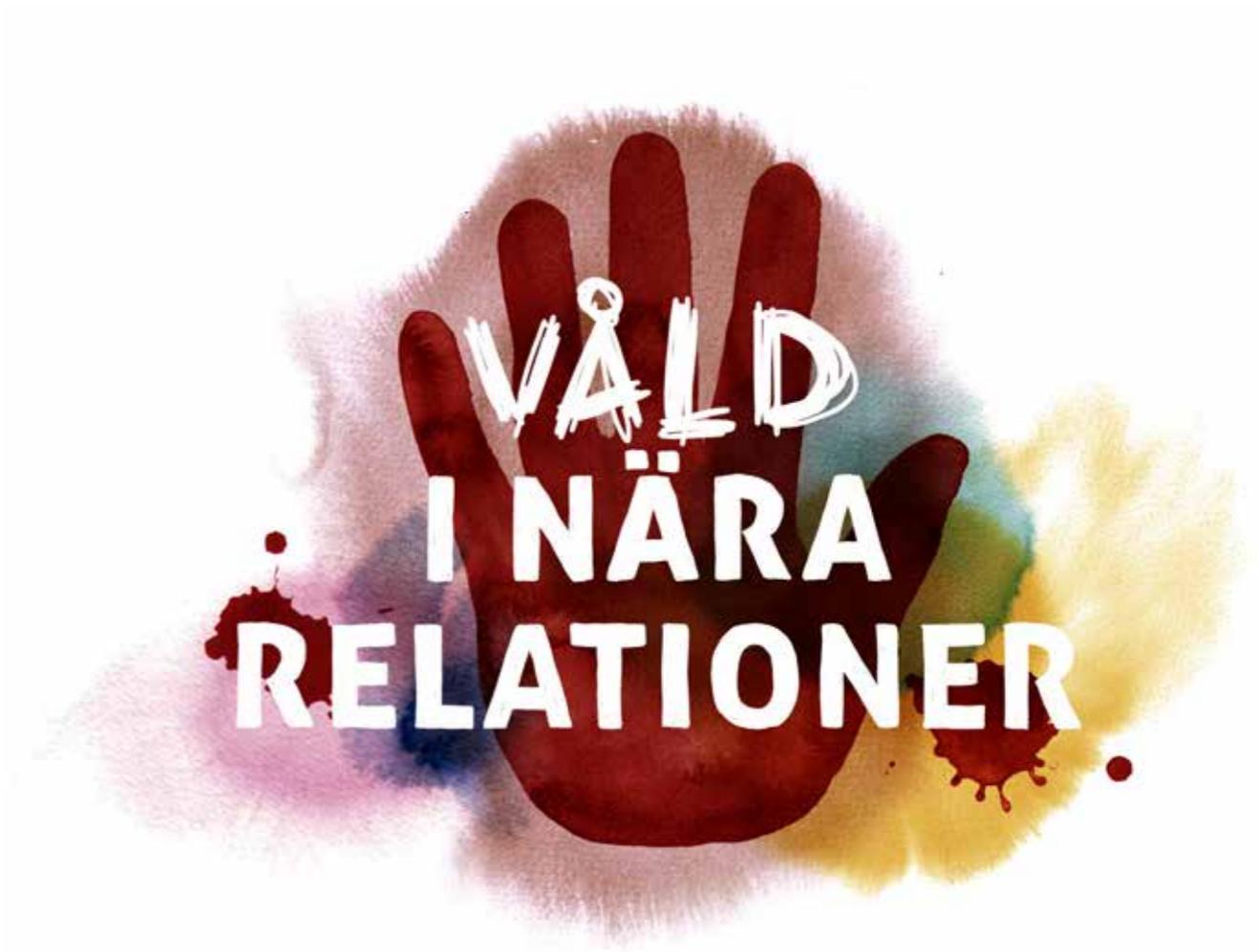
Den regionala strategin omfattar även vissa grupper av kvinnor som riskerar en särskild utsatthet.

De grupperna är:

- äldre kvinnor
- kvinnor med funktionsnedsättning
- kvinnor med utländsk bakgrund
- kvinnor med missbruks- och beroendeproblem
- kvinnor som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck.³

2. Hbtqi paraplybegrepp, Socialstyrelsen.se

3. Särskild utsatthet, Socialstyrelsens handbok om socialtjänstens och hälso – och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer.

Från nationell till regional strategi

Det övergripande målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Utifrån detta har regeringen utformat sex jämställdhetspolitiska delmål:

Delmål 1 JÄMN FÖRDELNING AV MAKT OCH INFLYTANDE

Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva samhällsmedborgare, samma rätt och möjlighet att forma villkoren för beslutsfattande i samhällets alla sektorer.

Delmål 4 JÄMN FÖRDELNING AV DET OBETALDA HEM- OCH OMSORGSARBETET

Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.

Delmål 2 EKONOMISK JÄMSTÄLLDHET

Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.

Delmål 5 JÄMSTÄLLD HÄLSA

Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor.

Delmål 3 JÄMSTÄLLD UTBILDNING

Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.

Delmål 6 MÄNS VÅLD MOT KVINNOR SKA UPPHÖRA

Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet⁴.

4. Mål för jämställdhet - Regeringen.se

Den regionala strategin utgår ifrån det sjätte delmålet och därför kommer det att presenteras ytterligare här. För att nå det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet tog regeringen fram en nationell strategi som började gälla 2017. Den sträcker sig tio år framåt och syftar till att öka effektiviteten, kvaliteten och långsiktigheten i arbetet för att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

I den nationella strategin lyfts särskilt två faktorer fram – vikten av förebyggande insatser

och mäns delaktighet och ansvar i arbetet mot våld⁵.

Den nationella strategin grundar sig på en rad internationella och nationella styrdokument. Exempel på dessa är Istanbulkonventionen som är det första juridiskt bindande avtalet om våld mot kvinnor i Europa. Konventionens syfte är att skydda kvinnor och flickor mot alla former av våld och att förebygga, lagföra och avskaffa våld mot kvinnor, samt våld i hemmet⁶.

Den nationella strategin har utvecklat fyra mål:

1. Ett utökat och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld.
2. Förbättrad upptäckt av våld och starkare stöd och skydd för våldsutsatta kvinnor och barn.
3. Effektivare brottsbekämpning.
4. Förbättrad kunskap och metodutveckling.

5. En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, Utdrag (kap 5) ur Skr. 2016/17: 10

6. <https://www.jamstalldhetsmyndigheten.se/mans-vald-mot-kvinnor/istanbulkonventionen>

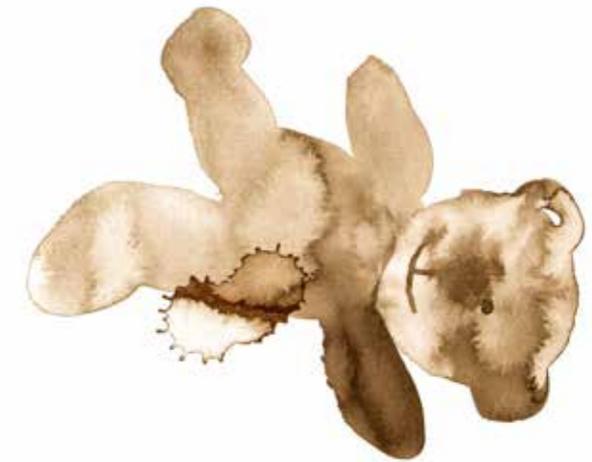
EU:s brottsofferdirektiv 2012/29/EU ger bindande rättigheter för alla brottsoffer inom EU, oavsett var personen bor och var brottet sker. Brottsofferdirektivet fastslår bland annat brottsoffrets rätt till information, rätt till skydd och rätt till stöd och hjälp.⁷

FN:s barnkonvention innehåller bestämmelser om mänskliga rättigheter för barn som också blev svensk lag 2020⁸.

Agenda 2030, FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling⁹, innehåller fyra mål med kopplingar till arbetet mot mäns våld mot kvinnor. Mål 5 är Jämställdhet och omfattar delmålen 5:2 Utrota våld mot och utnyttjande av kvinnor och flickor, samt 5:3 Avskaffa tvångsäktenskap och könsstympning.

Tillsammans med det folkhälsopolitiska ramverket som består av ett övergripande, nationellt folkhälsopolitiskt mål och åtta målområden¹⁰ är dessa viktiga styrdokument.

De målen i den regionala strategin har utformats utifrån den nationella strategins målsättningar. Tre av de regionala målen följer de nationella målsättningarna varav ett har utvecklats för att omfatta målgruppen våldsutövare.

7. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/sv/TXT/?uri=CELEX%3A32012L0029>

8. Lag (2018: 1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter

9. <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/17-globala-mal-for-hallbar-utveckling/>

10. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/en-god-och-jamlik-halsa-pa-alla-nivaer/tema-folkhalsa-lokalt-och-regionalt-stod/vad-styr-folkhalsopolitiken/nationella-mal-och-malomraden/>

Hur strategin tagits fram

Strategiarbetet har utförts av en sektorsövergripande arbetsgrupp bestående av representanter med kompetens inom jämställdhet, mäns våld mot kvinnor, socialtjänst, rättsväsen och hälso- och sjukvård. De deltagande aktörerna i arbetsgruppen valdes ut utifrån deras roller som bidragit till ett helhetsperspektiv inom det komplexa området som strategin omfattar.

Representanter från samverkande myndigheter, kommuner samt civilsamhället har haft en betydande roll i framtagandet av strategin genom att de fått möjlighet att lämna synpunkter och förslag och är samtliga viktiga

aktörer i det regionala arbetet¹¹. Detta har varit en viktig del för att processa arbetet under framtagandet hos aktörerna och verksamheterna.

Strategidokument har skickats ut på remiss till samtliga länets kommuner, statliga myndigheter och till organisationer i frivillig sektorn. Respons på förslaget har varit stor och flera har lämnat förslag på förbättringar som har integrerats i strategin. Både samarbetsparter och andra organisationer har yttrat sig på olika nivåer och ställt sig bakom förslaget till länsstrategi.

11. Se Bilaga: Aktörernas uppdrag och roller

Regionala mål för det strategiska och operativa arbetet

Den regionala strategins målsättningar pekar ut riktningen för länets strategiska och operativa arbete under den tid som strategin ska gälla. De bedöms nödvändiga för att uppnå visionen Ett Dalarna fritt från

våld. Till varje mål ges exempel för att nå målen och för att ytterligare konkretisera och ge ett stöd för olika aktörers arbete med att bryta ned målen i aktiviteter i sina verksamheter.

Dalarnas regionala strategi består av fyra mål:

Mål 1. Ett utökat och verkningsfullt våldsförebyggande arbete.

Mål 2. Förbättrad tidig upptäckt av våld och stödinsatser till våldsutsatta och behandling till våldsutövare.

Mål 3. Effektivare brottsbekämpning.

Mål 4. Förbättrad kunskap och metodutveckling.

MÅL 1.

Ett utökat och verkningsfullt förebyggande arbete

Strategins första målsättning handlar om att förhindra att våld överhuvudtaget uppstår och fokuserar på att individer som utövar våld ska upphöra med det och förändra sitt beteende. Detta förutsätter en ökad samverkan mellan berörda aktörer vilket kan bidra till att förebygga våldet och på sikt minska återfall i brott. Våldsförebyggande arbete av olika slag och med olika inriktning behövs på flera nivåer och arenor i samhället samtidigt.

HUR NÅR VI DIT?

- Stärka kunskap om universella våldsförebyggande metoder och arbetsätt.
- Stärka kunskap om våldsförebyggande metoder som inkluderar genus och maskulinitets- och hedersnormer.
- Öka kunskap om maskulinitetsnormer i relation till faktorer såsom klass, etnicitet och sexualitet etc.
- Öka samverkan med civilsamhället och näringslivet kring det våldsförebyggande arbetet.
- Öka kunskap om återfallsförebyggande insatser.
- Utveckla tidiga insatser gruppinriktat mot specifikt pojkar och unga män.
- Utveckla tidiga insatser mot våld i ungas parrelationer.

MÅL 2.

Förbättrad tidig upptäckt av våld och stödinsatser till våldsutsatta och behandling till våldsutövare

Strategins andra målsättning handlar om att förbättra möjligheterna att upptäcka våldsutsatthet och förstärka skyddet och stödet för de som utsatts för våld. Stödinsatser avser även vård- och behandlingsinsatser. Målsättningen handlar även om att upptäcka våldsutövare för att erbjuda behandlingsinsatser.

HUR NÅR VI DIT?

- Rutiner och kunskap för att upptäcka och skydda våldsutsatta barn och vuxna.
- Stärka kunskap kring barn och vuxna som befinner sig i, eller riskerar att befinna sig i prostitution och människohandel.
- Utveckla och erbjuda stöd och insatser för vuxna och barn som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck.
- Utveckla och erbjuda stöd och insatser utifrån de sårbara målgruppernas behov.
- Rutiner och kunskap för att tidigt upptäcka våldsutövare.
- Utveckla insatser och erbjuda behandling till våldsutövare.

MÅL 3. Effektivare brottsbekämpning

Strategins tredje målsättning handlar om effektivare brottsbekämpning som rör mäns våld mot kvinnor med fokus på förbättringar i rättsväsendets arbete mot brott. En närmare samverkan mellan olika myndigheter och aktörer skapar bättre förutsättningar, bland annat för medverkan och upplärning av brott i förundersökningar samt rätt form av stöd till brottsoffer.

HUR NÅR VI DIT?

- Utveckla samarbetsrutiner mellan polisen, skolan, vården, kommuner och civilsamhällsorganisationer gällande våld i unga relationer, sexuell exploatering med fokus på jämställdhet.
- Öka kunskapen om hur man upptäcker och förebygger hot och kränkningar på nätet.
- Främja medvetenheten hos allmänheten i länet gällande våld i nära relationer för att förhindra och förebygga brott.
- Utveckla rutiner för att erbjuda stöd till våldsutövare, bland annat i samband med brottsutredningar, för att förhindra återfall i våldsbrott.

MÅL 4.

Förbättrad kunskap och metodutveckling

Strategins fjärde målsättning handlar om behov av förbättrad kunskap och metodutveckling. Det avser kunskap om mäns våld mot kvinnor hos allmänheten samt berörda yrkesgrupper och beslutsfattare på alla samhällsnivåer. Det gäller även utvecklingen av fler verk samma metoder och arbetssätt för att motverka våldet genom forskning, utvärdering och uppföljning.

HUR NÄR VI DIT?

- Öka kunskap och användning av evidensbaserade metoder.
- Utifrån kartläggningar och behovsanalyser i länet erbjuda riktade insatser för att effektivisera arbetssätt utifrån verksamheternas förutsättningar.
- Förbättra kunskap och metodutveckling genom att stärka sambandet mellan praktik och forskning.
- Verka för att befintliga metoder och kunskaper implementeras i ordinarie verksamhet.

Hur de regionala målen ska uppnås

Samverkan

I Dalarna verkar en rad myndigheter och organisationer för att motverka mäns våld mot kvinnor. Vikten läggs därför i att bejaka pågående initiativ och i att stärka de resurser som verkar inom dessa organisationer. Det är också viktigt att samverkan sker på rätt nivå, mellan institutioner och organisationer där arbete och utvecklingsinsatser har liknande målsättningar.

Civilsamhällets organisationer verkar både på länsövergripande och lokal nivå och utgör en ovärderlig del av det totala arbetet mot våldet. Det är av stor vikt att samarbetet med civilsamhällets organisationer utvecklas i Dalarna.

Samordning

Ett fortsatt framgångsrikt arbete bygger på samverkan, samordning och på utbyte av goda

erfarenheter. Samordning och samverkan behöver utvecklas i Dalarna för att uppnå strategins målsättningar.

Strategiarbetet är organiserad på tre nivåer och leds av en styrgrupp som under sig har en regional samverkansgrupp - länsgruppen, samt de lokala samverkansgrupperna. Vid behov bildas tillfälliga arbetsgrupper för specifika uppdrag. Länsstyrelsen Dalarna har ett samordningsansvar för det regionala arbetet.

Styrgruppens uppgift är att styra och prioritera insatser utifrån den gemensamma länsstrategin samt för att hitta möjligheter till effektiv samverkan mellan myndigheter och bidra med resurser för arbetet.

Styrgruppen består av representanter för kommunernas socialtjänst, polisen i Dalarna, Region Dalarna, Regionala samverkans- och stödstrukturer- RSS Dalarna, Åklagarkammaren i Falun och Länsstyrelsen Dalarna som är sammankallande.

Länsgruppens uppgift är att bidra till att genomföra länsstrategin. Det innebär att stödja och utveckla samverkan i länet, synliggöra och till styrgruppen rapportera brister i samverkan och i arbetet med det fjärde jämställdhetspolitiska målet samt ge och ta emot information och erfarenheter.

Länsgruppen består av representanter för kommunerna, Högskolan Dalarna, polisen i Dalarna, Åklagarkammaren i Falun, Region Dalarna, Regionala samverkans- och stöd-strukturer – RSS Dalarna, Länsstyrelsen Dalarna, Barnahus i Dalarna samt civilsamhällets organisationer, för närvarande kvinno- och tjejjourer och Rädda barnen. Länsstyrelsen Dalarna är sammankallande.

Lokala samverkansgrupperna som finns i länet består av representanter från olika myndigheter, organisationer och ideella föreningar.

Samsyn

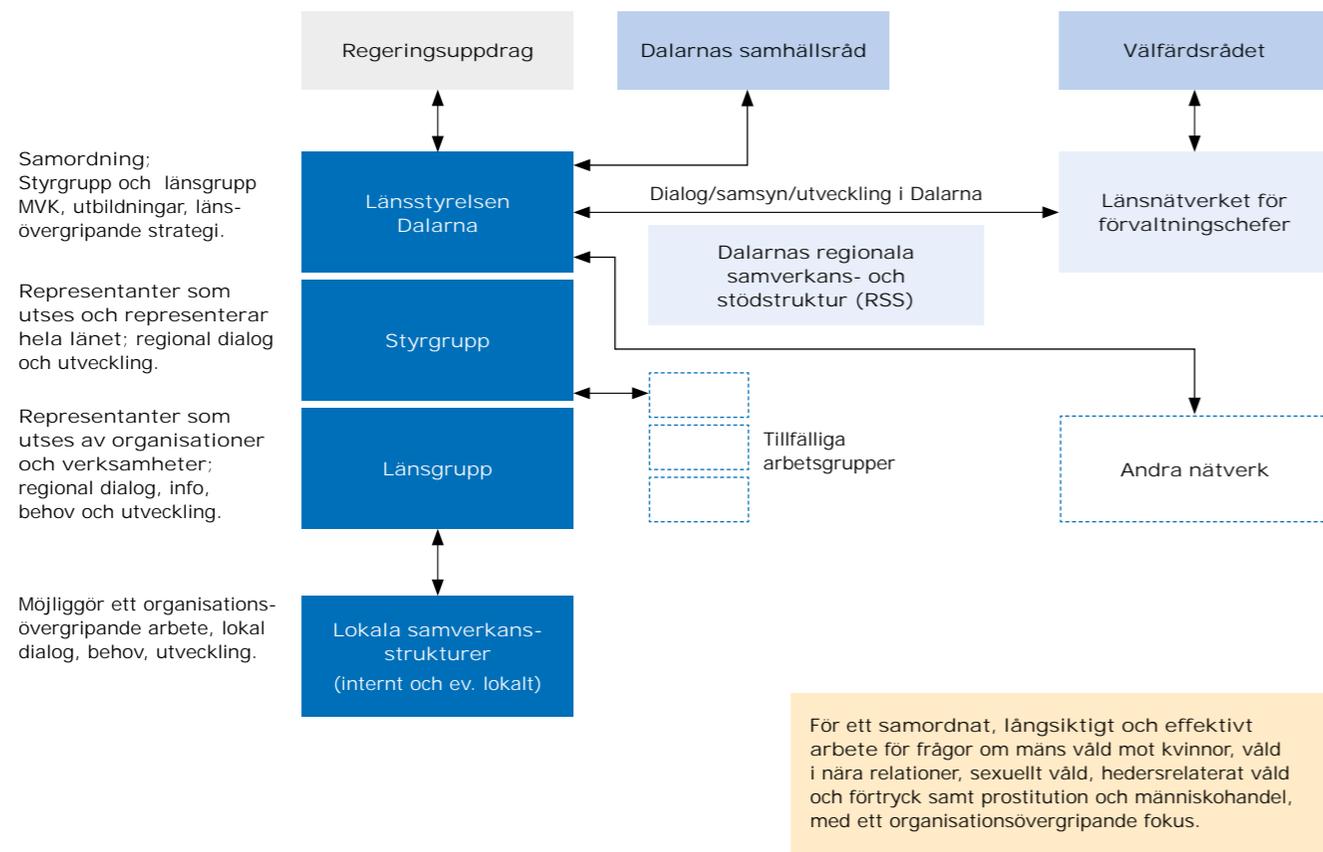
Förutom samverkan- och samordningsvinster är det viktigt att det finns en tydlighet och förståelse för de olika parternas ansvarsområden och roller. Det är också viktigt att det finns en

samsyn då det gäller definitioner inom paraplybegreppet mäns våld mot kvinnor.

Länsstyrelsen Dalarna har flera uppdrag som är kopplade till arbetet med mäns våld mot kvinnor och som handlar om att förebygga sociala samhällsutmaningar. Detta både inom sakområden som exempelvis föräldraskapsstöd, brottsförebyggande, ANDTS (alkohol, narkotika, doping, tobak och spel om pengar) och integration och inom tvärperspektiv som mänskliga rättigheter, barnrätts-, funktionsrätts- och jämställdhetsintegrerande arbete. Uppdragen samordnas internt inom enheten Agenda för 2030 och syftar till att stödja och bidra till ett systematiskt utvecklingsarbete ur ett helhetsperspektiv för att nå den sociala dimensionen för Agenda 2030 i Dalarna.

Länsstyrelsen Dalarna samverkar med Socialtjänstens Utvecklingscentrum Dalarna (SUD), som bland annat verkar för att stödja långsiktig kompetensutveckling. Kompetensutveckling inom SUD kan innebära uppdragsutbildningar skapade utifrån yrkesverksammas behov eller föreläsningar och konferenser i syfte att stärka kompetensen inom ett för strategin relevant kunskapsområde.

Genomförande organisation

Hur strategin ska följas upp

Strategin utgör en gemensam plattform för ett samlat agerande på regional och lokal nivå. Utgångspunkten är att varje enskild aktör utifrån egna förutsättningar och ansvarsområden tar fram och följer upp egna styrdokument för att konkretisera de regionala målsättningarna i sin egen verksamhet.

Länsstyrelsens roll är att stödja och bidra till genomförandet av den regionala strategin genom att främja införandet av effektiva metoder, arbetssätt och kunskapsstöd i regionala och lokala verksamheter. Länsstyrelsen ansvarar även för uppföljning av den regionala strategin genom att använda nationellt rekommenderade indikatorer för

att sedan sammanställa resultat av länets insatser i en årlig rapport. Länets insatser mäts bland annat genom kommunernas lokala lägesbilder.

Under strategiperioden kommer översyn av strategin att göras för att se över behov av en uppdatering av strategin i relation till bland annat nya uppdrag, utökad samverkan och nya lagstiftningar. Uppdatering av strategin kommer att genomföras av en utsedd arbetsgrupp och om arbetsgruppen bedömer att det finns ett behov av en större revidering av strategin kan fler aktörer behöva involveras i arbetet.

Bilaga: Aktörernas uppdrag och roller

Ett långsiktigt och hållbart arbete mot mäns våld mot kvinnor förutsätter en samverkan mellan berörda myndigheter och civilsamhällets organisationer. Ansvarsbeskrivningarna för varje myndighet utgår från respektive ansvar och skyldighet enligt uppdrag, gällande lagar, föreskrifter och regelverk.

Länsstyrelsen i Dalarnas län

Länsstyrelserna har från och med 2018 ett särskilt regeringsuppdrag att stödja genomförande och uppföljning av regeringens nationella strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor 2017–2026¹². Från och med 2021 har länsstyrelserna tilldelats permanenta medel för uppdraget och regeringen har beslutat om en förordning (2021:995) som innehåller bestämmelser om länsstyrelsernas regionala arbete mot mäns våld mot kvinnor. Enligt

förordningen ska det vid varje länsstyrelse finnas en samordningsfunktion för frågor om mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, sexuellt våld, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel.

Länsstyrelserna ska genom samordningsfunktionen stödja och bidra till:

- Framtagandet och genomförandet av regionala sektorsövergripande strategier och handlingsplaner.
- Införandet av effektiva metoder, arbetssätt och kunskapsstöd i regionala verksamheter.
- Samarbetet på lokal, regional och nationell nivå, och utbildning och kompetensutveckling i länet.

Länsstyrelserna ska i sitt arbete samverka med kommuner och regioner samt andra berörda myndigheter och aktörer. Arbetet

ska vara kunskapsbaserat och samordnat med den verksamhet som bedrivs vid myndigheter på nationell nivå. Länsstyrelserna ska årligen lämna en redovisning till Jämställdhetsmyndigheten och Regeringskansliet av det arbete som samordningsfunktionen har utfört inom respektive län. I rapporten ska länsstyrelserna särskilt redovisa en bedömning av vilka resultat och effekter som har uppnåtts, en analys av utvecklingen av arbetet i länet samt regionala och lokala behov av stöd på området¹³.

Region Dalarnas hälso- och sjukvård och tandvård

I samverkan med länets kommuner ska Region Dalarna verka för att Dalarna är en region som präglas av socialt välbefinnande och god hälsa, speciellt för barnen där jämställdhet och mångfald ses som drivkraft för utveckling och tillväxt.

Hälso- och sjukvården och tandvården har ansvar för att våldsutsatta får ett adekvat och professionellt medicinskt och psykosocialt omhändertagande. Det innebär att hälso- och sjukvårdspersonal och tandvårdspersonal skall:

- Fråga om våld.
- Ha ett gott bemötande.
- Dokumentera noggrant och vid behov utfärda rättsintyg.
- Behandla medicinska skador.
- Ge psykosocialt stöd.
- Samverka med andra myndigheter.
- Göra orosanmälan vid misstanke om att barn far illa.

Regionala samverkans- och stödstrukturer - RSS Dalarna

Dalarnas regionala samverkans- och stödstruktur, RSS Dalarna, verkar på länsnivå för kunskapsstyrning, kunskapsutveckling och

12. Utifrån regeringsbeslut "Regionalt uppdrag att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor" (S2017/07420/JÄM) (delvis)

13. Förordning (2021:995) om Länsstyrelsernas regionala arbete mot mäns våld mot kvinnor

samverkan mellan länets femton kommuner samt mellan kommunerna och regionen. RSS Dalarna drivs genom avdelningen för Hälsa och välfärd på Region Dalarna. RSS Dalarna stödjer därför både länets kommuner och regionen i arbetet med att utveckla socialtjänsten och närallgande hälso- och sjukvård.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har ett kongressuppdrag sedan 2013 att stödja medlemmarna i utvecklingen av kvinnofridsarbetet. SKR har genomfört kvinnofrids-satsningar sedan 2018. Syftet är att stödja kommuner och regioner att utveckla arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck, mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Det handlar om att bättre förebygga och tidigt upptäcka våld, stödja våldsutsatta och deras barn, samt ge insatser till våldsutövare att förändra sitt beteende. Satsningen riktar sig till: socialtjänst, hälso- och sjukvård, skola och förskola och arbetsgivare i kommuner och regioner.

Under 2021–2023 deltar RSS Dalarna i SKR:s RSS Kvinnofrid, som en del av satsningen, som syftar till att stödja kommuner och regionen i arbetet mot mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i nära relationer. Satsningen riktar sig både till förebyggande arbete och till att förbättra stödinsatser både för våldsutsatta och deras barn samt till våldsutövare. Målen för RSS Kvinnofrid under perioden 2021–2023 är att:

- Utveckla kunskap och kapacitet gällande att förhindra och förebygga hedersrelaterat våld och förtryck.
- Arbeta för att integrera kvinnofridsområdet i RSS ordinarie struktur.
- Stödja kunskaps- och verksamhetsutveckling inom kvinnofridsområdet, med ett tydligt barnperspektiv, i kommuner och regioner.
- Stödja och utveckla arbetet med systematisk uppföljning av kvinnofridsarbetets kvalitet och resultat.

Polisen i Dalarna (Polismyndigheten)

Polisens uppgift är att minska brottslighet och öka människors trygghet¹⁴. Genom brottsförebyggande arbete ska färre brott begås och polisen ska verka för att fler brott klaras upp. I polisens arbetsuppgifter ingår bland annat att:

- Leda och utföra brottsutredningar där det ingår att genomföra kvalitativa förstahandsåtgärder som brottsplatsundersökning, säkra bevisning, genomföra förhör med misstänkt, målsägande och andra vittnen samt dokumentera skador.
- Barnförhör ska genomföras av särskilda barnutredare.
- Utföra hot- och riskbedömningar med stöd av standardiserade bedömningsinstrument.
- Skydda hotade personer och bistå med olika skyddsåtgärder med stöd av särskilda brottsoffersamordnare (BOPS).
- Informera om rättsprocessens gång och initiera målsägandebiträde,

- Anmäla till socialtjänsten enligt 14 kap 1 § socialtjänstlagen vid misstanke om barn som utsätts för eller bevittnar våld.
- Informera den våldsutsatta om vilken hjälp till skydd och stöd som finns att tillgå och samverka med andra myndigheter och organisationer.

Åklagarkammaren i Falun (Åklagarmyndigheten)

Tillsammans med polisen i Dalarna utreder åklagaren brott. Åklagaren lämnar direktiv till polisen om vilka åtgärder som ska utföras och värderar de bevis som finns. Samarbetet med polis, domstol och kriminalvård är nära.

I åklagarens arbetsuppgifter ingår bland annat att:

- Leda förundersökningar.
- Fatta beslut om åtal ska väckas eller inte.
- Företräda staten vid brottmålsprocessen i domstol.

14. SFS 1984.387. Polislag.

Om åklagaren är förundersökningsledare ingår bland annat att:

- Begära att domstolen förordnar offentlig försvarare, målsägandebiträde och särskild företrädare för barn.
- Ansöka om tidsbegränsat uppehållstillstånd till målsägande med hemvist i annat land för att möjliggöra medverkan i en brottsutredning.

Kommunerna

Flera av kommunens verksamheter har uppdrag som är av stor betydelse för att upptäcka våldsutsatthet, att ge stöd till våldsutsatta och att verka för att våldsutövare ska ändra sitt beteende. Till exempel involverar kommunens arbete förskola och skola, elevhälsa, kultur och fritidsverksamhet, äldreomsorg och socialtjänstens verksamhetsområden.

Varje kommun ansvarar för socialtjänsten i sitt område. Kommunen har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp de behöver.

Enligt socialtjänstlagens 5 kap 11 §¹⁵ som rör brottsoffer, den så kallade brottsofferparagrafen, ska kommunernas socialnämnder:

- Verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp.
- Särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation.
- Ansvara för att ett barn som utsatts för brott och barnets närstående får det stöd och den hjälp som de behöver¹⁶.
- Särskilt beakta att ett barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående är offer för brott och ansvara för att barnet får det stöd och den hjälp som barnet behöver.

15. SFS 2001:453. Socialtjänstlag.

16. SFS 2012:276. Lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:543).

Samt 5 kap 11 a gällande våldsutövare:

- Verka för att den som utsätter eller har utsatt en närstående för våld eller andra övergrepp ska ändra sitt beteende.

Socialnämnden ska fastställa rutiner för när och hur personalen i dess verksamheter ska ställa frågor om våld för att kunna

- upptäcka våldsutsatta som behöver stöd och hjälp
- barn som bevittnat våld som behöver stöd och hjälp, samt
- våldsutövare som behöver insatser för att ändra sitt beteende.

Förskolan och skolan har en viktig roll i att tidigt upptäcka barn som utsatts eller riskerar

att utsättas för våld i allmänhet och hedersrelaterat våld och förtryck i synnerhet. Vid misstanke om att ett barn far illa eller riskerar att fara illa ska en orosanmälan göras till socialtjänsten, i enlighet med Socialtjänstlagen (14 kap. 1 § SoL).

Skolan möter alla elever och har en betydelsefull roll i det förebyggande arbetet. Alla tendenser till diskriminering eller kränkande behandling ska aktivt motverkas.¹⁷ Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången skolgång har fått kunskaper inom området sexualitet, samtycke och relationer samt om hedersrelaterat våld och förtryck. Elever som går i de obligatoriska skolformerna ska även få kännedom om hur de kan få hjälp om de upplever otrygghet i eller utanför skolan.¹⁸

17. Skolverket (2018). Läroplan för förskolan: Lpfö 2018. Stockholm: Skolverket.

18. Formuleringarna gäller från 1 juli 2022. Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, förordningen (SKOLFS 2010:255) om läroplan för grundskolan, förordningen (SKOLFS 2010:250) om läroplan för specialskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet, förordningen (SKOLFS 2010:251) om läroplan för sameskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet, förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan och förordningen (SKOLFS 2013:148) om läroplan för gymnasiesärskolan.

Högskolan Dalarna

Högskolan Dalarna kan med sin forskning och kunskap erbjuda kompetensutvecklingsinsatser som är evidensbaserade. Högskolan Dalarna erbjuder kursen ”Perspektiv på våld” på grundnivå inom socionomprogrammet för att skapa förståelse av våldets former och konsekvenser tillsammans med färdigheter och förmågor att identifiera och problematisera teoretiska perspektiv. Det ska i sin tur leda till att den studerande får insikt och kunskap om kvinnors och barns utsatthet i nära relationer med våld.

Högskolan Dalarna bildar i samverkan med socialtjänsterna i Dalarna och Region Dalarna samverkansarenan Socialtjänstens Utvecklingscentrum Dalarna (SUD). Samverkan inom SUD ska stödja utvecklingen av en evidensbaserad praktik inom socialtjänst och närliggande hälso- och sjukvård. Inom ramen för SUD samarbetet finns möjligheter för samverkan kring praktisknära och samskapande forskning, verksamhetsutveckling samt kompetensutvecklingsinsatser utifrån yrkesverksammas behov.

Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingen arbetar sedan 2019 på regeringens uppdrag tillsammans med Migrationsverket, Försäkringskassan, Socialstyrelsen och Jämställdhetsmyndigheten för att förebygga och upptäcka våld. Syftet med samverkan är att bidra till ökad samsyn, gemensamt lärande och kommunikation med personer som myndigheterna möter i sina verksamheter. Arbetsförmedlingen har i uppdrag att uppmärksamma och hantera våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck samt sexuellt våld och har därmed utarbetat ett handläggarstöd som innefattar frågeställningar för att identifiera våldsutsatta, utövare av våld, samt om barn varit närvarande när våld utövats. Frågeställningarna ställs till arbets sökande vid personliga möten och dokumenteras i skyddad akt. I händelse av att det framkommer uppgifter att det förekommit våld skall arbetsförmedlaren förmedla kontakt med kommunen för vidare insatser och följa upp stödet för den våldsutsatta.

Arbetsförmedlingens anställda har i uppdrag att genomgå NCK:s (Nationellt centrum för kvinnofrid) webbutbildning om våld.

Försäkringskassan

Försäkringskassan arbetar sedan 2019 på regeringens uppdrag tillsammans med Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, Socialstyrelsen och Jämställdhetsmyndigheten för att förebygga och upptäcka våld. Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Migrationsverket, Socialstyrelsen och Jämställdhetsmyndigheten har fortsatt regeringsuppdrag att samverka i frågor om förbättrad upptäckt av våld i nära relationer.

Migrationsverket

Migrationsverket arbetar sedan 2019 på regeringens uppdrag tillsammans med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Socialstyrelsen och Jämställdhetsmyndigheten för att förebygga och upptäcka våld. Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Migrationsverket, Socialstyrelsen och Jämställdhetsmyndigheten har fortsatt regeringsuppdrag att samverka i frågor om förbättrad upptäckt av våld i nära relationer.

Kriminalvården

Kriminalvården spelar en central roll i fråga om insatser för klienter som avtjänar ett straff för att de har utövat våld mot en närstående eller för klienter som är dömda för annan brottslighet och har en våldsproblematik.

Vidare i Kriminalvårdens ansvarsområden ingår bland annat att:

- genomföra RBM-utredning (Risk, Behov, Mottaglighet) med samtliga klienter för att kartlägga risknivåer, behovsområden och mottaglighetsfaktorer,
- erbjuda behandlingsprogram inom partner-våld, sexualbrott samt samtal för att motivera klienter att inte återfalla i brott
- anmäla till socialtjänsten enligt 14 kap 1 § socialtjänstlagen²⁴ vid misstanke om barn som utsätts för eller bevittnar våld.

Barnahus i Dalarna

Verksamheten är en tvärprofessionell samverkan mellan Åklagarkammaren i Falun, polisen i Dalarna, socialtjänsten i Dalarnas samtliga kommuner, Barn- och ungdomsmedicin och Barn- och ungdomspsykiatri Region Dalarna. Borlänge kommun är huvudman för verksamheten som regleras av ett samverkansavtal. Verksamheten startade 2007 och målgruppen är barn och ungdomar upp till 18 år som utsatts för våldsbrott i nära relationer eller sexualbrott oavsett relation.

Målen är att bland annat att:

- Erbjudas alla barn ett anpassat omhändertagande utifrån barnets behov där alla parter samverkar i en gemensam lokal. Vid dessa samråd bokas tid för barnförhör.
- Bedrivas skyndsamma utredningar med hänsyn till barnets bästa samt lagstadgade tidsfrister.
- I processen ska barnets bästa vara i fokus. Barnet informeras om åtgärder som berör hen utifrån ålder och mognad och ges möjligheter att uttrycka sig.

Till Barnahus i Dalarna kommer den personal som behöver ta del av barnets berättelse så att barnet inte behöver upprepa sig i förhör och intervjuer.

Civilsamhällets organisationer

Civilsamhället utgör ett viktigt komplement till myndigheternas arbete och deras insatser när ofta målgrupper som av olika orsaker inte söker sig till myndigheterna. Organisationer inom civilsamhället är ofta tidiga med att uppmärksamma målgruppernas behov och kan därför driva på metod- och kunskapsutvecklingen. Det gäller inte minst inom det främjande och förebyggande arbetet. Det är därför av stor vikt att regionala myndigheter och länets kommuner samarbetar med civilsamhällets organisationer.

Kvinno- och tjejjourer

Den svenska kvinnojourerörelsen har under många år varit en drivande kraft när det gäller att bilda opinion och att synliggöra mäns våld mot kvinnor. En stor del av Roks och Unizons uppgift är att vara röster åt och förmedla den verklighet som jourerna möter runt om i Sverige. Kvinnojourerna gör ett betydelsefullt arbete för att skydda, stödja och hjälpa våldsutsatta kvinnor och deras barn, till exempel genom att erbjuda skyddat boende, stödsamtal och olika gruppverksamheter.

Tjejjourerna möter tjejer med problem och funderingar som inte enbart handlar om våld i nära relationer. Det kan handla om mobbing, kärleksbekymmer, ångest, droger och oro inför framtiden.

Utåtriktat och förebyggande arbete är en central del av både kvinno- och tjejjourernas verksamhet och många jourer bedriver stödverksamhet via chatt och mejl.

Idéburna kvinno- och tjejjourer i Dalarnas län finns bland annat i Avesta, Borlänge, Hedemora, Malung/Sälen, Falun, Ludvika och Vansbro.

De olika kvinno- och tjejjourerna finns samlade under Länsföreningen Kvinno- och tjejjourer i Dalarna.¹⁹ Föreningen fungerar som en förmedlande länk och ett förbindelseorgan mellan länets kvinno- och tjejjourer. Föreningen arbetar för att öka samarbetet och sammanhållningen mellan jourerna samt tillvarata dess gemensamma intressen.

Rädda Barnen Dalarna

Rädda Barnen Dalarna arbetar för att barn varaktigt får det bättre och att barn och unga får större inflytande över sina liv. Rädda Barnen Dalarna arbetar för att barn ska få skydd, stöd och den barndom som de har rätt till enligt Barnkonventionen som blev svensk lag 2020.

19. <https://www.lansforeningenkdalarna.se/kvinnojouer-tjejjourer-i-dalarna/>

Genom att öka kunskapen om barns rättigheter vill vi skapa engagemang och få fler att omsätta Barnkonventionen i praktiken. Vi sprider vår expertkunskap och erfarenhet till dem som har inflytande över barns livsvillkor, som till exempel lärare, föräldrar och socialarbetare.

Genom att sprida kunskap och erfarenheter från olika utvecklingsprojekt främjas arbetet för att stoppa våld och övergrepp mot barn. Rädda Barnen Dalarna har i samverkan bedrivit projektet Kärleken är fri på skolor runt om i länet. Projektet handlar om barns och ungas rättigheter kopplat till kärlek, sexualitet och kropp. Rädda Barnen Dalarna arbetar med att ta fram en metod för skolor att informera barn om våld och utsatthet och att bli stärkta i att samtala med barn om våld. Metoden bygger på fyra steg som genomförs i skolan, där steg 1–2 handlar om kompetensutveckling för skolpersonal, inklusive stärkt beredskap för barn som är utsatta för våld genom samverkan med socialtjänst. Steg 3 omfattar ett informationsupplägg till elever och i steg 4 införs rutinmässiga frågor om våldsutsatthet i elevhälsosamtalen.

Brottsofferjourer (BOJ)

Brottsofferjouren Sveriges vision för samhällets brottsofferstöd är att alla som utsätts för brott ska få ett likvärdigt stöd när det gäller att hantera:

- Rättsprocessens alla delar, inklusive polisutredning, skydds- och skadestandsfrågor samt försäkringsfrågor.
- Psykiska, fysiska, sociala och existentiella konsekvenser av brottet.

Brottsofferjouren Sveriges ändamål:

- Att stödja och utbilda föreningarna inom förbundet i olika avseenden. Föreningarna arbetar med att ge stöd, information och praktisk vägledning till brottsoffer, vittnen och anhöriga.
- Att genom opinionsbildning verka för att brottsoffers, vittnens och anhörigas behov tillgodoses.
- Att verka för att rättssäkerheten för brottsoffer, vittnen och anhöriga är betryggande inför och vid domstolsförhandlingar.

- Att verka för att samhället ökar sina insatser för att förebygga brott.
- Att stimulera samarbetet mellan föreningarna, som arbetar med målsättningar enligt ovanstående punkter.

I Dalarnas län finns tre lokala jourer:

- Brottsofferjouren Övre Dalarna (Mora, Orsa, Älvdalen, Malung-Sälen, Vansbro, Leksand och Rättvik,
- Brottsofferjouren Mellersta Dalarna (Borlänge, Gagnef, Säter, Falun, Ludvika och Smedjebacken) och Brottsofferjouren Avesta-Hedemora.

Näringslivet

Samverkan med aktörer inom näringslivet är viktigt för att förebygga och bekämpa våld. Många näringslivsverksamheter har möjlighet att förebygga brott genom upparbetade rutiner och deltagande i samverkansplattformar som fokuserar på de individer som näringslivet kommer i kontakt med. Det kan exempelvis handla om festivalarrangörer, taxi- och hotellverksamhet eller privata vårdgivare.

Referensförteckning

1. En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, Utdrag (kap 5) ur Skr. 2016/17:10
2. Hbtqi paraplybegrepp, Socialstyrelsen.se
3. Särskild utsatthet, Socialstyrelsens handbok om socialtjänstens och hälso – och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer.
4. Mål för jämställdhet - Regeringen.se
5. En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, Utdrag (kap 5) ur Skr. 2016/17:10
6. <https://www.jamstalldhetsmyndigheten.se/mans-vald-mot-kvinnor/istanbulkonventionen>
7. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/sv/TXT/?uri=CELEX%3A32012L0029>
8. Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter
9. <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/17-globala-mal-for-hallbar-utveckling/>
10. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/en-god-och-jamlik-halsa-pa-alla-nivaer/tema-folkhalsa-lokalt-och-regionalt-stod/vad-styr-folkhalsopolitiken/nationella-mal-och-malomraden/>
11. Se Bilaga : Aktörernas uppdrag och roller
12. Utifrån regeringsbeslut ”Regionalt uppdrag att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor” (S2017/07420/JÄM) (delvis)
13. Förordning (2021:995) om Länsstyrelsernas regionala arbete mot mäns våld mot kvinnor
14. SFS 1984.387. Polislag.
15. SFS 2001:453. Socialtjänstlag.
16. SFS 2012:276. Lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:543).

17. Skolverket (2018). Läroplan för förskolan: Lpfö 2018. Stockholm: Skolverket.
18. Formuleringarna gäller från 1 juli 2022. Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, förordningen (SKOLFS 2010:255) om läroplan för grundsärskolan, förordningen (SKOLFS 2010:250) om läroplan för specialskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet, förordningen (SKOLFS 2010:251) om läroplan för sameskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet, förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan och förordningen (SKOLFS 2013:148) om läroplan för gymnasiesärskolan.
19. <https://www.lansforeningenkjdalarna.se/kvinnojurer-tjejjourer-i-dalarna/>
20. Åtgärdsprogram för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor 2021–2023, <https://regeringen.se/informationsmaterial/2021/12/atgardsprogram-for-att-forebygga-och-bekampa-mans-vald-mot-kvinnor-2021-2023/>

Lästips

Nationellt våldsförebyggande program, <https://www.regeringen.se/informationsmaterial/2022/06/nationellt-valdsforebyggande-program/>

Förebyggande arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck (2021:17), Förebyggande arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck (2021:17) | Jämställdhetsmyndigheten (jamstalldhetsmyndigheten.se)

Handlingsplan mot prostitution och människohandel, Bilaga till regeringsbeslut 2018-02-08, https://www.regeringen.se/4a4f9a/globalassets/regeringen/dokument/socialdepartementet/jamstalldhethandlingsplan_prostitution-manniskohandel_aug-2018.pdf

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer, HSLF-FS 2022:39, <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/foreskrifter-och-allmanna-rad/2022-6-7967.pdf>

Kf § 20 Utbetalning av kommunalt partistöd 2023

KS2023/0016

Beslut

Kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta:

1. Kommunalt partistöd betalas ut för 2023 fördelat enligt tabellen nedan.
2. Respektive mottagande parti ska senast 2023-03-31 lämna en skriftlig redovisning om hur partistödet för 2022 använts.
3. Mottagande partier ska senast 2024-03-31 lämna en skriftlig redovisning om hur partistödet för 2023 används.

Ärendebeskrivning

Det kommunala partistödet regleras i Kommunallagen 4 kap §§ 29 – 32.

Kommunfullmäktige har 2014-05-26 antagit kompletterande regler för partistöd.

Lokalt partistöd får bara bestå av ett grundstöd och/eller ett mandatbundet stöd. Stödet ges till de partier som finns representerade i fullmäktige. Kommunen kan besluta att mandat som inte är besatta av vald kandidat (tomma stolar) inte ska beaktas vid utbetalning av stöd. Partistödet får bara utbetalas till ett politiskt parti som är en juridisk person. Det innebär att det måste finnas en registrerad lokal partiförening som kan ta emot stödet.

Fullmäktige ska besluta att en mottagare av partistöd årligen ska lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet har använts för det ändamål som anges i 29 § första stycket. Redovisningen ska avse perioden 1 januari-31 december och ges in till fullmäktige senast sex månader efter redovisningsperiodens utgång.

I Sätters kommun består partistödet av ett grundbidrag som är 30% av prisbasbeloppet samt ett mandatstöd för mandat 1-3 på 30% av prisbasbeloppet, efterföljande mandat till 20% av prisbasbeloppet.

Partistöd betalas ut årligen i förskott under mars månad efter beslut av fullmäktige. Har redovisning och granskningsrapport inte lämnats in till kommunstyrelsen inom föreskriven tid utbetalas inget stöd för nästkommande år.

Kf forts

Kommunalt partistöd 2023

Grundbidrag 15 750 kr - Mandatbaserat stöd för mandat 1-3 på 30% av prisbasbeloppet, efterföljande mandat till 20% av prisbasbeloppet. Prisbasbeloppet 2023 är 52 500 kr.

Parti	Mandat	Grundbidrag	Mandat 1-3	Mandat följande	Total
S	12	15 750	47 250	94 500	157 500
C	5	15 750	47 250	21 000	84 000
L	1	15 750	15 750	0	31 500
M	7	15 750	47 250	42 000	105 000
KD	2	15 750	31 500	0	47 250
V	2	15 750	31 500	0	47 250
MP	1	15 750	15 750	0	31 500
SD	5	15 750	47 250	21 000	84 000

Utbetalning av kommunalt partistöd 2023

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta:

1. Kommunalt partistöd betalas ut för 2023 fördelat enligt tabellen nedan.
2. Respektive mottagande parti ska senast 2023-03-31 lämna en skriftlig redovisning om hur partistödet för 2022 använts.

Ärendebeskrivning

Det kommunala partistödet regleras i Kommunallagen 4 kap §§ 29 – 32. Kommunfullmäktige har 2014-05-26 antagit kompletterande regler för partistöd.

Lokalt partistöd får bara bestå av ett grundstöd och/eller ett mandatbundet stöd. Stödet ges till de partier som finns representerade i fullmäktige. Kommunen kan besluta att mandat som inte är besatta av vald kandidat (tomma stolar) inte ska beaktas vid utbetalning av stöd. Partistödet får bara utbetalas till ett politiskt parti som är en juridisk person. Det innebär att det måste finnas en registrerad lokal partiförening som kan ta emot stödet.

Fullmäktige ska besluta att en mottagare av partistöd årligen ska lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet har använts för det ändamål som anges i 29 § första stycket. Redovisningen ska avse perioden 1 januari-31 december och ges in till fullmäktige senast sex månader efter redovisningsperiodens utgång.

I Sätters kommun består partistödet av ett grundbidrag som är 30% av prisbasbeloppet samt ett mandatstöd för mandat 1-3 på 30% av prisbasbeloppet, efterföljande mandat till 20% av prisbasbeloppet.

Partistöd betalas ut årligen i förskott under mars månad efter beslut av fullmäktige. Har redovisning och granskningsrapport inte lämnats in till kommunstyrelsen inom föreskriven tid utbetalas inget stöd för nästkommande år.

Postadress

Box 300, 783 27 Säter
Telefon: 0225-55 000 (vxl)

Besöksadress

Rådhuset, Åsgränd 2, Säter

E-post

kommun@sater.se

Webbplats

sater.se

Kommunalt partistöd 2023

Grundbidrag 15 750 kr - Mandatbaserat stöd för mandat 1-3 på 30% av prisbasbeloppet, efterföljande mandat till 20% av prisbasbeloppet. Prisbasbeloppet 2023 är 52 500 kr.

Parti	Mandat	Grundbidrag	Mandat 1-3	Mandat följande	Total
S	12	15 750	47 250	94 500	157 500
C	5	15 750	47 250	21 000	84 000
L	1	15 750	15 750	0	31 500
M	7	15 750	47 250	42 000	105 000
KD	2	15 750	31 500	0	47 250
V	2	15 750	31 500	0	47 250
MP	1	15 750	15 750	0	31 500
SD	5	15 750	47 250	21 000	84 000
					588 000

Margareta Jakobsson
Kommunsekreterare

Malin Karhu Birgersson
Sektorchef kommunstyrelsen

Kf § 21 Interpellationer/frågor

Kf § 22 Valärenden

- Fyllnadsval efter Marie Åkesson (M) som ersättare i socialnämnden
- Fyllnadsval efter Håkan Guståv (L)
- Godkänna avsägelse från Peter Jonsson (V), ersättare i kommunfullmäktige
- Övriga valärenden

Kf § 23 Rapporter

Ange diarienummer

Kf § 24 Delgivningar

Protokoll efter tillsyn hos överförmyndarnämnden i Falun-Borlänge regionen

KS2022/0162

Beslut från samhällsbyggnadsnämnden, 2022-12-08, medborgarförslag - Cykel och gångväg mellan korsningen Fogdegatan/Täppgatan och till korsningen Hagavägen/Fogdegatan. Samhällsbyggnadsnämnden beslutar avslå förslaget.

KS2022/0410

Beslut från samhällsbyggnadsnämnden 2023-01-25, medborgarförslag om belysning längs gång- och cykelväg mellan Siggebogatan och Gamla Sjukhusvägen. Samhällsbyggnadsnämnden beslutar bifalla förslaget.

KS2022/0409

Beslut från samhällsbyggnadsnämnden 2023-01-25, medborgarförslag om utfartsspeglar längs Järnvägsgränd. Samhällsbyggnadsnämnden beslutar bifalla förslaget.

KS2022/0394

Beslut från samhällsbyggnadsnämnden 2022-12-08, medborgarförslag om en minnespark. Samhällsbyggnadsnämnden beslutar avslå förslaget.

KS2022/0449

Beslut från samhällsbyggnadsnämnden 2023-01-25, medborgarförslag om bänkar mellan Sätervägen och Siggebo. Samhällsbyggnadsnämnden beslutar bifalla förslaget.

Protokoll från sammanträde med kommunstyrelsen, 221129. 221213, 230131.